СТЕПАН ДМИТРОВИЧ ІВАСИШЕН: ФАКТИ І СПОГАДИ

Світлій пам'яті нашого Вчителя
Івасишена Степана Дмитровича
з нагоди 85-річчя від дня його народження
присвячено

Івасишен Степан Дмитрович

(10.12.1937– 21.04.2021)

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

СТЕПАН ДМИТРОВИЧ ІВАСИШЕН: ФАКТИ І СПОГАДИ

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2022

УДК 51(477) (092)Івасишен
І-236

Затверджено до друку вченою радою
факультету математики та інформатики
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
(протокол № 2 від 5 жовтня 2022 року)

І-236 Степан Дмитрович Івасишен: факти і спогади / упоряд.: Л.М. Мельничук, Т.М. Фратавчан, Г.П. Івасюк. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 152 с.: іл. 48 с.
ISBN 978-966-423-746-5

Наводяться спогади рідних, друзів, учнів та співробітників про видатного українського математика, педагога, академіка Академії наук вищої школи України, доктора фізико-математичних наук, професора Степана Дмитровича Івасишена. Крім цього, висвітлено основні етапи життя, основні напрями наукової, педагогічної та науково-організаційної діяльності Степана Дмитровича.

Видання присвячене 85-річчю з дня народження С.Д. Івасишена та розраховане на широке коло фахівців у галузі математики, аспірантів і студентів, а також усіх, хто цікавиться історією вітчизняної науки.

УДК 51(477) (092)Івасишен

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2022
© Л.М. Мельничук, Т.М. Фратавчан,
Г.П. Івасюк, 2022

ISBN 978-966-423-746-5

ЗМІСТ

Від упорядників 6

НАУКОВО-БІОГРАФІЧНИЙ НАРИС 7
Дитинство 7
Перший чернівецький період 7
Перший київський період 9
Другий чернівецький період 9
Другий київський період 10
Основні наукові результати 12
Робота в Чернівецькій філії ІППММ 14
Науково-організаційна діяльність 18
Викладацька та методична робота 20
Нагороди Івасишена С.Д. 22
Основні біографічні дати 26

СПОГАДИ РОДИНИ ПРО С.Д. ІВАСИШЕНА 30
Івасишен І.І. Спогади про мого чоловіка 30
Івасишин М.Д. Мій брат 32
Максимова (Івасишен) Г.С. Спогади про мого батька 36
Захлюпана (Івасишен) О.С. Світла пам'ять про мого батька. 39
Максимова О.А. Спогади… 42
Мостова (Максимова) К.А. Дідусь – найкращий друг 48
Мостовий А.А. Спогади про дідуся Степана 49
Максимов А.О. Воспоминания 50
Данищук (Баб'як) О.М. Спогади 53
Миленька (Баб'як) М.М. Спогади 55
Мельничук Л.М. Еталон Науковця, Педагога, Людини 57

СПОГАДИ КОЛЕГ, ДРУЗІВ ТА УЧНІВ ПРО С.Д. ІВАСИШЕНА 61
Бейко І.В. На передньому фронті 61
Бокало М.М. Великий Вчений і Людина 65
Горбачук В.М. Спогади про С.Д. Івасишена 67
Готинчан Т.І. Спогади про Вчителя 70

Дрінь Р.Я. Мій учитель 74
Дрінь Я.М., Дрінь М.М. Степан Дмитрович Івасишен – видатний вчений і педагог 75
Дронь В.С. Слово про Вчителя 77
Ейдельман Ю.С. О Близком Человеке 79
Івасюк Г.П. Спогади про Степана Дмитровича 81
Кондур О.С. Математик. Людина. Вчитель 83
Копитко Б.І. Дякую долі, що зустрів на своєму життєвому шляху цю прекрасну людину 86
Кочубей А.Н. Зустрічі з С.Д. Івасишеним 88
Курінна С.І. Спогади про Степана Дмитровича (чудові роки моєї роботи) 90
Кушнір Р.М. Спогади про спілкування та співпрацю з професором С.Д. Івасишеним 91
Лавренчук В.П. Короткі спогади про вчителя і щирого друга 94
Лопушанська Г.П. Світлій пам'яті Степана Дмитровича 97
Мартинюк О.В. Спогади та думки 98
Матійчук М.І. Спогади про Степана Дмитровича, колегу, професора 102
Мединський І.П. Спогади про вчителя 104
Мельник Т.А. Спогади 106
Панчук В.І. Згадка про роки юності 108
Пасічник Г.С. Спогад про Вчителя 109
Пелих В.О. Спогади 111
Процах Н.П. Спогади про професора С.Д. Івасишена 113
Семчук А.Р. З Україною у серці 115
Сопронюк Ф.О. Степан Дмитрович – патріот і велич України 118
Стрілець Л.І. Наш Степан Івасишен 120
Турчина Н.І. Він був моїм вчителем у математиці і в житті . 122
Фратавчан Т.М. Спогади про Вчителя 124
Черевко І.М. Професор С.Д. Івасишен – вчений та педагог . 126
Ясинський В.К. Деякі моменти наукової співпраці з С.Д. Івасишеним 127

СПОГАДИ ІВАСИШЕНА С.Д. 128
Спогади про вчителів Чернівецького університету 128
Спогади про Івана Ілліча Данилюка 131
З виступу Степана Дмитровича на розширеному засіданні наукового семінару ФМІ, присвяченого 30-річчю кафедри математичного моделювання і 80-річчю С.Д. Івасишена..... 134
Івасишен С.Д. До історії розвитку теорії диференціальних рівнянь із частинними похідними в Чернівецькому університеті..... 135

ПУБЛІКАЦІЇ С.Д. ІВАСИШЕНА ЗА 2017-2021 РР. 140
ПЕРЕЛІК ДИСЕРТАЦІЙ, ВИКОНАНИХ УЧНЯМИ НАУКОВОЇ ШКОЛИ С.Д. ІВАСИШЕНА..... 147
ПУБЛІКАЦІЇ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ С.Д. ІВАСИШЕНА (ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА)..... 149

ВІД УПОРЯДНИКІВ

10 грудня 2022 року виповнилося б 85 років від дня народження відомого українського математика і педагога, доктора фізико-математичних наук, академіка Академії наук вищої школи України, професора Степана Дмитровича Івасишена, який несподівано відійшов у вічність півтора роки тому, 21 квітня 2021 року.

Це видання є спробою простежити життєвий і творчий шлях вченого. У ньому наводяться спогади про Івасишена С.Д. його рідних, друзів, учнів та співробітників, спогади і виступи самого Степана Дмитровича. Крім того, наведено нарис про його біографію, наукову, педагогічну та науково-організаційну діяльність (слідуючи за довідником Пасічник Г.С. [29]); публікації С.Д. Івасишена за останні 5 років життя, які не ввійшли у [29]; список публікацій про діяльність Степана Дмитровича та перелік дисертацій, виконаних учнями наукової школи С.Д. Івасишена.

Складаємо глибоку подяку всім, хто відгукнувся на запрошення поділитися спогадами про нашого вчителя. Щиро дякуємо також деканці факультету математики та інформатики Чернівецького національного університету професорці О.В. Мартинюк та завідувачу кафедри математичного моделювання професору І.М. Черевку за всіляку підтримку та сприяння, директору «Юкон-Софтваре» М.Р. Шкурею за фінансову підтримку видання, доценту В.П. Лавренчуку за корисні поради, учням Степана Дмитровича доктору фізико-математичних наук І.П. Мединському та кандидату фізико-математичних наук В.С. Дроню за уточнення та допомогу. Особлива подяка дочці Степана Дмитровича українському філологу О.С. Захлюпаній за літературну обробку цієї збірки.

Спогади наведені мовою оригіналу із максимальним збереженням стилістики авторів. Використовується скорочення СД – Степан Дмитрович.

Жовтень 2022 року

НАУКОВО-БІОГРАФІЧНИЙ НАРИС

Дитинство

Степан Дмитрович Івасишен народився 10 грудня 1937 року в селі Угорники Станіславського району Станіславської області (нині Івано-Франківська міська територіальна громада). Батько Дмитро Петрович був майстром-столяром високого класу. Під час другої світової війни він був мобілізований до лав радянської армії у 1944 році, але через півтора місяці під Будапештом був поранений, хворів і помер у віці 52 роки. Мати Варвара Іванівна все життя працювала в колгоспі, була ланковою. Сім'я жила два роки в Угорниках, потім у сусідньому Підлужжі. Батьки були роботящими, гарними господарями, шанованими в селі. Тому і діти – старший Степан і молодший Михайло – з дитинства були привчені до роботи, допомагали батькам і в столярній майстерні, і в домашньому господарстві. Крім любові до праці, батько і мати з дитинства прищеплювали дітям чесність, порядність, шанобливе ставлення до людей.

Батьки, не маючи змоги одержати доброї освіти, понад усе прагнули вивчити своїх синів, дати їм вищу освіту. Степан був дуже здібним та наполегливим до навчання, спраглим до знань хлопцем. У 1944 – 1951 роках навчався в Підлузькій семирічній школі, відмінно закінчив її. Успішно продовжив навчання в Угорницькій середній школі, 1954 року отримав атестат зрілості. Там захопився математикою, спілкуючись із вчителем математики, відомим педагогом і громадським діячем Прикарпаття Миколою Якимовичем Микитиним.

Перший чернівецький період

У вересні 1954 року Степан Дмитрович став студентом математичного відділення фізико-математичного факультету Чернівецького державного університету. Здібний, допитливий, високоорганізований та мотивований, він з головою поринув у навчання, повністю заглиблюючись у математичну науку і не звертаючи уваги на побутові чи фінансові труднощі та виявляючи при цьому глибокі і грунтовні знання. З великим інтересом і захопленням слухав лекції М.Г. Бєляєва, Ю.М. Ястребова, М.К. Фаге, К.М. Фішмана, М.І. Симонова, В.П. Рубаника, Ю.М. Круга, С.Д. Ейдельмана, М.І. Нестеренка, В.Г. Хриптуна, Й.Ф. Кушнірчука та ін. Найбільший вплив на формування Степана Дмитровича як науковця і педагога мали М.К. Фаге, К.М. Фішман і С.Д. Ейдельман. Останній,

будучи не лише великим математиком, а й педагогом та психологом, рано помітив здібного і перспективного студента і залучив його до наукової діяльності, визначивши сферу наукових інтересів майбутнього вченого. Під керівництвом С.Д. Ейдельмана Степан Дмитрович виконав і успішно захистив дипломну роботу «Теореми Ліувілля для розв'язків параболічних в розумінні Г.Е. Шилова систем». Закінчивши ЧДУ в 1959 р., Івасишен С.Д. здобув фах учителя математики, отримав диплом з відзнакою, а також звання молодшого лейтенанта, пройшовши в університеті військову підготовку командира взводу дивізіонної артилерії.

Відразу після закінчення університету Степан Дмитрович вступив до аспірантури при кафедрі диференціальних рівнянь. Його науковим керівником був професор Самуїл Давидович Ейдельман, який став не тільки вчителем, але й колегою, старшим товаришем і багаторічним науковим співробітником. Навчання в аспірантурі закінчилося у 1963 році захистом кандидатської дисертації «Оценки решений $\overrightarrow{2b}$-параболических систем и их применения» на Об'єднаній вченій раді Інститутів математики і кібернетики та Головної астрономічної обсерваторії АН УРСР. Офіційними опонентами були доктори фізико-математичних наук, професори Ю.М. Березанський, Ю.Л. Далецький та кандидат фізико-математичних наук В.С. Королюк; провідною установою – Воронезький державний університет.

Ще під час навчання в аспірантурі С.Д. Івасишен почав працювати асистентом кафедри диференціальних рівнянь Чернівецького державного університету. Згодом після захисту кандидатської дисертації став старшим викладачем, далі доцентом. Вчене звання доцента по кафедрі диференціальних рівнянь Степану Дмитровичу присвоєно 30 листопада 1966 р.

У зв'язку з переїздом завідувача кафедри Ейдельмана С.Д. у 1963 р. до Воронежа, Степан Дмитрович почав виконувати його обов'язки, навіть не досягши 26-річного віку і будучи наймолодшим в університеті на такій посаді. Завідувачем кафедри диференціальних рівнянь Івасишен С.Д. був шість років, до 1969 року.

Цей період життя Степана Дмитровича був успішним ще й тому, що 30 квітня 1963 року він одружився з Іриною Іванівною Івасишен (Баб'як), з якою вони прожили майже 58 років і яка стала вірною подругою його життя, берегинею сімейного вогнища та матір'ю двох дочок: Галини та Оксани.

Перший київський період

У 1969 році Івасишен Степан Дмитрович переїжджає до Києва, обійнявши на конкурсній основі посаду завідувача кафедри вищої математики Київського вищого інженерного радіотехнічного училища протиповітряної оборони (КВІРТУ). Роком раніше в цьому закладі почав працювати професор Ейдельман С.Д., переїхавши з Воронезького університету.

На посаді завідувача Степан Дмитрович працював 10 років, поєднуючи адміністративну роботу потужної математичної кафедри в провідному військовому інженерному вузі із викладацькою, методичною і науковою роботою. Незважаючи на велику зайнятість, він зумів завершити підготовку докторської дисертації «Матрицы Грина параболических граничных задач», яку успішно захистив у 1981 році на спеціалізованій раді в Інституті математики АН УРСР. Офіційними опонентами на захисті були доктор фізико-математичних наук, професор В.О. Солонников, члени-кореспонденти АН УРСР, доктори фізико-математичних наук, професори Ю.М. Березанський та І.І. Данилюк, провідною установою був Математичний інститут ім. В.А. Стєклова АН СРСР.

У 1980 – 1988 роках Івасишен Степан Дмитрович працював на кафедрі математичного аналізу Київського державного університету імені Тараса Шевченка на посадах доцента (1980 – 1982) та професора (після 1982 року). Вчене звання професора по кафедрі математичного аналізу йому було присвоєне 21 грудня 1984 р.

За цей період під керівництвом Степана Дмитровича захистили кандитатські дисертації Лавренчук В.П., Дрінь М.М., Горбачук В.М.

Другий чернівецький період

У 1988 році професор Івасишен С.Д. повертається у Чернівці. Причин повернення було кілька. Перша з них – пропозиція академіків Я.С. Підстригача та І.І. Данилюка створити і очолити в Чернівцях академічний науковий осередок – відділ крайових задач для рівнянь із частинними похідними Інституту прикладних проблем механіки і математики АН УРСР (м. Львів). Ще одна причина – запрошення керівництва рідного факультету організувати та очолити кафедру математичного моделювання. Степан Дмитрович із властивою йому енергією, відповідальністю та старанністю взявся за реалізацію цих нелегких завдань і успішно їх виконував більше 15 років.

Саме в цей період найбільше розкрились великі організаторські здібності Степана Дмитровича у таких напрямках:

- організація наукової співпраці відділу з кафедрою математичного моделювання та іншими кафедрами математичного факультету;
- організація та регулярне проведення спільних наукових семінарів факультету та відділу;
- активна участь у створенні та роботі спеціалізованих вчених рад по захисту докторських дисертацій у Львівському національному університеті імені Івана Франка і кандидатських дисертацій у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича;
- був ініціатором і першим редактором випусків «Математика» збірника наукових праць «Науковий вісник Чернівецького університету» (з 2013 р. «Буковинський математичний журнал»), який був включений до переліку фахових видань ВАК України;
- був членом бюро секції математики і математичного моделювання Західного наукового центру НАН та МОН України;
- налагодження та постійна підтримка взаємозв'язків між математиками Чернівців і математиками Києва, Львова, Івано-Франківська та інших міст України.

Потужно проводилася науково-педагогічна робота, продовжувалося формування наукової школи та виховання молодих науковців, серед яких Андросова Л.Н., Кондур О.С., Возняк О.Г., Дрінь Р.Я., Дронь В.С., Пасічник Г.С., Мединський І.П., Балабушенко Т.М., Івасюк Г.П., Лаюк В.В.

Другий київський період

З 2003 року С.Д. Івасишен знову проживає в Києві. Протягом 2003-2004 навчального року він був завідувачем створеної ним кафедри вищої математики Міжрегіонального гуманітарного інституту Київського славістичного університету.

У вересні 2004 року він за запрошенням академіка І.В. Скрипника перейшов на роботу до Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» на посаду професора кафедри математичної фізики. З квітня 2005 року по серпень 2017 року Степан Дмитрович виконував обов'язки завідувача кафедри математичної фізики, продовжуючи працювати на ній професором до останніх днів життя.

За пропозицією академіка А.М. Самойленка протягом 2006 року працював провідним науковим співробітником відділу нелінійного аналізу Інституту математики НАН України (за сумісництвом).

Незважаючи на велику завантаженість та на проживання у Києві, Степан Дмитрович ніколи на поривав наукових та особистих зв'язків з математиками Чернівців, Львова, Івано-Франківська. Він продовжував працювати у відділі ІППММ та був членом спеціалізованої вченої ради по захисту дисертацій у ЧНУ. За кожної нагоди намагався приїхати в Чернівці, розповісти про нові дослідження, попрацювати з учнями та мотивувати їх, зустрітися із співробітниками. Жваво цікавився справами і життям кожного, співпереживав і старався допомогти, якщо були проблеми.

Висока професійна майстерність, принциповість, вимогливість, почуття відповідальності, порядність і доброзичливість у взаєминах з людьми, велика працелюбність і працездатність створили Степану Дмитровичу загально визнаний авторитет і повагу.

Життя професора, ще повного сил, енергії та нових ідей, різко обірвала підступна хвороба. Степана Дмитровича не стало 21 квітня 2021 року. Його життєвий шлях – взірець вірного і сумлінного служіння рідній землі та обраній справі. Друзі, колеги та учні Степана Дмитровича з глибокою вдячністю пам'ятатимуть його яскраву постать, яка спричинила значний вплив на розвиток української математичної науки.

Основні наукові результати

Головний напрямок наукових досліджень професора С.Д. Івасишена – теорія задачі Коші та крайових задач для параболічних рівнянь і систем рівнянь з частинними похідними. Цій теорії присвячені його обидві дисертації та праці його учнів. Він є автором і співавтором 383 публікацій, серед яких 3 монографії та більше 10 статей монографічного характеру.

Монографії:

1. Линейные параболические граничные задачи / ***С.Д. Ивасишен***. – Киев: Выща шк., 1987. – 72 с. (Современные достижения математики и ее приложений).
2. Матрицы Грина параболических граничных задач / ***С.Д. Ивасишен***. – Киев: Выща шк., 1990. – 200 с.
3. Analytic methods in the theory of differentsal and pseudo-differentsal equations of parabolic type / *S.D. Eidelman,* ***S.D. Ivasyshen****, A.N. Kochubei* – Basel–Boston–Berlin: Birkhäuser Verlag, 2004. – 390 p. – (Operator Theory: Advanced and Applications. Vol. 152).

Деякі статті монографічного характеру:

1. $\overrightarrow{2b}$ – параболические системы / ***С.Д. Ивасишен,*** *С.Д. Эйдельман* // Тр. семинара по функ. анализу. – Киев: Ин-т математики АН УССР, 1968. – Вып.1. – С. 3–175, 271–273.
2. Исследование матрицы Грина общей неоднородной параболической граничной задачи / ***С.Д. Ивасишен*** // Методы функционального анализа в задачах математической физики. – 1970. – **23**. – С. 179–234.
3. Изучение матрицы Грина однородной параболической граничной задачи / *С.Д. Эйдельман****, С.Д. Ивасишен*** // Тр. Моск. мат. о-ва. – Киев: Ин-т математики АН УССР, 1971. – С. 5–74.
4. Матрица Грина полупространственных модельных параболических граничных задач / *С.Д. Эйдельман****, С.Д. Ивасишен***. – Киев, 1976. – 50 с. (Препр. / АН УССР. Ин-т математики; 76–15).
5. Матрицы Грина общих неоднородных граничных задач для параболических по И.Г. Петровскому систем / ***С.Д. Ивасишен***. – Киев, 1978. – 52 с. (Препр. / АН УССР. Ин-т математики; 78.2).
6. Матрицы Грина граничных задач для параболических по И.Г. Петровскому систем общего вида. I / ***С.Д. Ивасишен*** // Мат. сб. –1981. – **114**, №1. – С. 110– 166.

7. Матрицы Грина граничных задач для параболических по И.Г. Петровскому систем общего вида. II / ***С.Д. Ивасишен*** // Мат. сб. –1981. – **114**, №4. – С. 523– 565.
8. Про розвиток ідей Я.Б. Лопатинського в теорії параболічних рівнянь / ***С.Д. Івасишен*** // Мат. студії. – 2007. – **27**, №1. – С. 70–76.
9. Розв'язки параболічних рівнянь із сімейств банахових просторів, залежних від часу / ***С.Д. Івасишен*** // Мат. студії. – 2013. – **40**, №2. – С. 172– 181.
10. Класичні фундаментальні розв'язки задачі Коші для ультрапараболічних рівнянь типу Колмогорова з двома групами просторових змінних / С.Д. Івасишен, І.П. Мединський // Збірник праць Ін-ту математики НАН України. – 2016. – 13, №1. – С. 108–155.
11. On applications of the Levi metod of the theory of parabolic equations / S.D. Ivasyshen, I.P. Medynsky // Mathematychni Studii. – 2017. – **47**, №1. – P. 33–46.

Основні наукові результати, одержані С.Д. Івасишеним самостійно та в співавторстві з його вчителем С.Д. Ейдельманом та учнями, такі:

- побудовано фундаментальні матриці розв'язків задачі Коші для рівномірно параболічних і з виродженнями на початковій гіперплощині систем рівнянь (як параболічних за Петровським, так і $\overrightarrow{2b}$-параболічних за Ейдельманом), досліджено їхні властивості, які використано для встановлення коректної розв'язності задачі Коші як для лінійних, так і для нелінійних систем;
- для загальних параболічних крайових задач і задач спряження побудовано і детально вивчено матриці Гріна, наведено їх застосування до дослідження коректної розв'язності та властивостей розв'язків таких задач;
- знайдено необхідні та достатні умови зображення розв'язків широких класів параболічних рівнянь і систем рівнянь у вигляді інтегралів Пуассона функцій або узагальнених мір зі спеціальних вагових просторів;
- означено три нові класи рівнянь і систем рівнянь: вироджені рівняння типу Колмогорова з $\overrightarrow{2b}$-параболічною частиною за основною групою змінних, $\vec{p}$-параболічні псевдодиференціальні рівняння з виродженням за частиною змінних та параболічні

системи Солонникова-Ейдельмана; для рівнянь з першого класу побудовано й досліджено фундаментальні розв'язки задачі Коші, для рівнянь з другого класу це саме зроблено тільки в модельному випадку, а для систем з третього класу встановлено коректну розв'язність початкових задач у просторах Гельдера зростаючих функцій.

Робота в Чернівецькій філії ІППММ

Чернівецька філія ІППММ ім. Я.С. Підстригача працює з 1988 р. У 1988–1996 рр. вона мала статус відділу крайових задач для рівнянь із частинними похідними, а завідувачем відділу був С.Д. Івасишен. З 1996 р. відділ має статус Чернівецької філії відділу (тепер лабораторії) математичної фізики, завідувачем якого до 2017 року був Б.Й. Пташник, з 2017 року дотепер – М.М. Симотюк. Степан Дмитрович фактично керував Чернівецькою філією до 2015 р., а працював тут на посаді старшого наукового співробітника до кінця життя.

За час існування філії її співробітники на чолі зі Степаном Дмитровичем брали участь у розробці таких науково-дослідних робіт[1]:

1. Параболічні задачі з різними особливостями і виродженнями (1989–1992), керівник **С.Д. Івасишен**, виконавці: В.В. Городецький, С.Д. Ейдельман, М.І. Матійчук, М.І. Нагнибіда, В.П. Лавренчук, І.В. Житарюк, В.В. Вільчак, Л.М. Андросова.
2. Дослідження крайових задач та якісних властивостей розв'язків загальних диференціальних і псевдодиференціальних параболічних рівнянь (1993–1996), керівник **С.Д. Івасишен**, виконавці: В.В. Городецький, Я.М. Дрінь, С.Д. Ейдельман, О.Г. Возняк, Р.Я. Дрінь, Л.М. Івасишин, І.І. Дрінь.
3. Розробка методів дослідження та побудова розв'язків некласичних та умовно коректних задач для рівнянь із частинними похідними (1997–2001), керівники **С.Д. Івасишен**,

[1] Дані про математичні дослідження в Чернівецькій філії ІППММ взято із доповіді С.Д. Івасишена на спільному засіданні секції математики та математичного моделювання Західного наукового центру НАН України та МОН України, присвяченого розвитку теорії крайових задач для диференціальних рівнянь (до 80-річчя від дня народження професора Б.Й. Пташника) у Львові 28 вересня 2017 р.

Б.Й. Пташник, виконавці: Г.С. Пасічник, І.П. Мединський, В.В. Городецький.

4. Дослідження розв'язності та побудова розв'язків некласичних крайових задач для лінійних та квазілінійних рівнянь і систем рівнянь із частинними похідними (2002–2005), керівник Б.Й. Пташник, відповідальний виконавець **С.Д. Івасишен**, виконавці: В.С. Дронь, Г.С. Пасічник, В.В. Лаюк, І.П. Мединський.
5. Розвиток методів дослідження ультрапараболічних рівнянь і варіаційних нерівностей та некласичних крайових задач для диференціальних та диференціально-функціональних рівнянь із частинними похідними (2006–2010), керівник Б.Й. Пташник, відповідальний виконавець **С.Д. Івасишен**, виконавці: В.А. Літовченко, Г.С. Пасічник, В.В. Лаюк, Т.М. Балабушенко, І.П. Мединський, В.П. Лавренчук, Л.М. Мельничук.
6. Дослідження коректності, побудова та вивчення властивостей розв'язків лінійних і нелінійних крайових задач для некласичних еволюційних рівнянь (2011–2015), керівник Б.Й. Пташник, виконавці: **С.Д. Івасишен**, В.В. Лаюк, І.П. Мединський, Г.С. Пасічник.
7. Розвиток аналітичних, функціональних та теоретико-числових методів дослідження некласичних крайових задач для лінійних та квазілінійних рівнянь і систем рівнянь із частинними похідними (2016–2020), керівники Б.Й. Пташник, М.М. Симотюк, виконавці: **С.Д. Івасишен**, В.С. Дронь, І.П. Мединський.

Головними об'єктами досліджень були задача Коші та деякі крайові задачі для параболічних (в різних сенсах) рівнянь і систем рівнянь із частинними похідними за наявності різних вироджень та особливостей (коли, наприклад, порушується умова рівномірної параболічності, коефіцієнти рівнянь є необмеженими в околі деяких точок чи на нескінченності, в рівняння входять псевдодиференціальні вирази, праві частини задачі мають різного роду особливості тощо). Для таких задач досліджувалось питання коректної розв'язності, інтегрального зображення та властивостей розв'язків.

Дослідженнями охоплені, головно, такі класи рівнянь і систем рівнянь:

1) параболічні за І.Г. Петровським та $\overrightarrow{2b}$-параболічні (параболічні за С.Д. Ейдельманом) системи з обмеженими коефіцієнтами та

виродженнями на початковій гіперплощині (**С.Д. Івасишен**, О.Г. Возняк, В.П. Мединський);

2) параболічні за І.Г. Петровським рівняння і системи з оператором Бесселя (**С.Д. Івасишен**, В.П. Лавренчук, Т.М. Балабушенко, Л.М. Мельничук);
3) параболічні за І.Г. Петровським та за С.Д. Ейдельманом системи із зростаючими коефіцієнтами за відсутності та наявності вироджень на початковій гіперплощині (**С.Д. Івасишен**, Г.С. Пасічник);
4) класи вироджених рівнянь, які є узагальненнями класичного рівняння дифузії з інерцією А.М. Колмогорова і містять за основними змінними диференціальні вирази, параболічні за І.Г. Петровським та за С.Д. Ейдельманом (**С.Д. Івасишен,** Л.М. Андросова, О.Г. Возняк, В.С. Дронь, В.В. Лаюк, Г.С. Пасічник, І.П. Мединський);
5) параболічні рівняння, які містять псевдодиференціальні вирази (С.Д. Ейдельман, Я.М. Дрінь, В.В. Городецький, В.А. Літовченко).

Для перших чотирьох класів рівнянь і систем рівнянь розроблена теорія їх розв'язності за звичайних і вагових початкових умов залежно від того, чи відсутні, а якщо присутні, то якого характеру, вироджения на початковій гіперплощині. Зокрема, для однорідних слабко вироджених систем із першого класу, систем із другого класу, а також рівнянь із четвертого класу, коефіцієнти яких можуть залежати лише від часової змінної, і рівнянь із цього класу другого порядку із залежними від усіх змінних коефіцієнтами знайдено необхідні й достатні умови того, що спеціально побудовані вагові L_p-простори функцій та відповідні простори узагальнених мір є множинами початкових значень і що розв'язки зображуються через їх початкові значення у вигляді інтегралів Пуассона. Останні результати є поширенням відповідних класичних результатів теорії гармонічних функцій на розв'язки вищевказаних рівнянь і систем рівнянь. Зазначимо, що в рамках розробленої теорії для систем з першого класу доведено теореми про апріорні оцінки та підвищення гладкості розв'язків, коректну розв'язність лінійних систем, а також локальну розв'язність квазілінійних систем.

У рамках досліджень рівнянь з четвертого класу, коефіцієнти яких залежать від усіх змінних, побудовано та вивчено властивості дещо ослабленого порівняно з класичним L-ФРЗК, коли в рівнянні

вираз, що містить похідну за t і похідні за змінними з груп виродження, тлумачиться як похідна за С. Лі. Для рівнянь другого порядку з однією групою змінних виродження знайдено умови на коефіцієнти, за яких побудовано класичний ФРЗК, одержано точні оцінки його похідних та їх приростів за просторовими змінними. При цьому використано запропоновану раніше авторами модифікацію класичного методу Леві, яка є фактично поетапним застосуванням методу параметриксу Леві.

Для випадку, коли початкові дані є узагальненими функціями типу ультрарозподілів Жевре, доведено теореми про однозначну розв'язність та властивості локалізації розв'язків задачі Коші для еволюційних параболічних рівнянь, параболічних за Г.Є. Шиловим та за І.Г. Петровським рівнянь з виродженнями на початковій гіперплощині й параболічних за І.Г. Петровським рівнянь з оператором Бесселя (В.В. Городецький, І.В. Житарюк), а також вироджених рівнянь типу А.М. Колмогорова (**С.Д. Івасишен**, Л.М. Андросова).

У працях **С.Д. Івасишена** та В.А. Літовченка означено нові широкі класи вироджених рівнянь, які є узагальненнями рівнянь із четвертого класу, та розроблено методику дослідження задачі Коші для них у випадку, коли початкові дані можуть бути узагальненими функціями типу розподілів Жевре.

Деякі із вищевказаних результатів містяться у публікаціях:

1. *Eidelman S.D., **Ivasyshen S.D.**, Kochubei A.N.* Analytic methods in the theory of differentsal and pseudo-differentsal equations of parabolic type. – Basel: Birkhäuser, 2004. – 390 p. – (Ser. Operator Theory: Adv. and Appl. – Vol. 152).
2. The Fokker-Planck-Kolmogorov equations for some degenerate diffusion processes / ***S.D. Ivasyshen**, I.P. Medynsky* // Theory of Stochastic Processes. – 2010. – **16(32)**, № 1. – P. 57–66.
3. Задача Коші для одного класу вироджених параболічних рівнянь типу Колмогорова з недодатним родом / ***С.Д. Івасишен**, В.А. Літовченко* // Укр. мат. журн. – 2010. – **62**, №10. – С. 1330–1350.
4. Дослідження С.Д. Ейдельмана нелінійних задач та їх розвиток / *І.П. Мединський* // Наук. вісник Чернівець. нац. ун-ту ім. Юрія Федьковича. Сер. математика: зб. наук. праць. – **1**, № 1–2. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2011. – С. 114–128.

5. Розв'язки параболічних рівнянь із сімейств банахових просторів, залежних від часу / ***С.Д. Івасишен*** // Мат. студії. – 2013. – **40**, № 2. – С. 172–181.
6. Параболічні рівняння з виродженнями на початковій гіперплощині / ***С.Д. Івасишен****, І.П. Мединський, Г.С. Пасічник* // Буков. мат. журн. – 2016. – **4**, № 3–4. – С. 57–68.

Науково-організаційна діяльність

Степан Дмитрович Івасишен проводив значну науково-організаційну роботу.

У листопаді 1992 року С.Д. Івасишена було обрано академіком Академії наук вищої школи України, він був одним із її засновників.

У 2001–2006 роках С.Д. Івасишен був членом експертної ради з математики ВАК України.

З 1990 року і до кінця життя Степан Дмитрович був постійним членом спеціалізованої вченої ради в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

Івасишен С.Д. був ініціатором і організатором видання збірника наукових праць «Науковий вісник Чернівецького університету» серії «Математика» (з 2013 р. «Буковинський математичний журнал») та був науковим редактором перших випусків цього журналу в 1999-2001 рр.

Професор Івасишен С.Д. багато років був членом редколегій таких наукових видань:

- Український математичний вісник
- Математичні методи та фізико-механічні поля
- Математичні студії
- Нелинейные граничные задачи
- Буковинський математичний журнал
- Наукові вісті НТУУ «КПІ». Серія фізико-математична

Був рецензентом американського журналу «Mathematical Reviews» та «Українського математичного журналу», рецензував багато наукових матеріалів (статей, рефератів, дисертацій тощо).

С.Д. Івасишен організовував і регулярно проводив наукові семінари на кафедрах, якими завідував, та у Чернівецькому відділі ІППММ.

Професор брав активну участь в організації всіх наукових конференцій ЧНУ як доповідач і як член організаційного чи програмного комітетів. Зокрема, він був ініціатором та організатором ряду конференцій у ЧНУ, присвячених пам'яті його учителя С.Д. Ейдельмана:

- Міжнародна наукова конференція «Диференціальні рівняння та їх застосування», 11 – 14 жовтня 2006 року;
- Міжнародна наукова конференція «Проблеми стійкості та оптимізації динамічних систем детермінованої та стохастичної структури», 17 – 21 жовтня 2010 року;
- Міжнародна наукова конференція «Сучасні проблеми диференціальних рівнянь та їх застосування», присвячена 100-річчю від дня народження професора С.Д. Ейдельмана, 16 – 19 вересня 2020 року.

Степан Дмитрович Івасишен за більш як 65 років зібрав багату і фундаментальну бібліотеку наукової і навчальної літератури з різних розділів математики та суміжних наук. Після його смерті ця велика колекція книг була передана на кафедру математичної фізики та диференціальних рівнянь Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». На даний час у лабораторії кафедри створена та впорядкована бібліотека С.Д. Івасишена, якою можуть користуватися всі співробітники фізико-математичного факультету.

Викладацька та методична робота

Упродовж усього життєвого шляху вчений та педагог віддавав свої знання й енергію викладанню математики у вищих навчальних закладах, керівництву науковою роботою студентів, аспірантів та молодих викладачів. Під керівництвом Степана Дмитровича навчалися в аспірантурі або були здобувачами кандидатського чи докторського ступенів 19 учнів. З них 14 захистили кандидатську дисертацію, четверо стали докторами наук (Літовченко В.А., Горбачук В.М., Кондур О.С., Мединський І.П.). За свою трудову діяльність професор керував 48 дипломними роботами у вузах Києва, Чернівців та Івано-Франківська.

За час роботи у різних вищих навчальних закладах С.Д. Івасишен підготував і прочитав багато навчальних курсів. Ось перелік основних нормативних та спеціальних курсів, які він читав у Чернівецькому і Київському університетах, КВІРТУ та КПІ.

Нормативні курси: математичний аналіз, лінійна алгебра та аналітична геометрія, диференціальні рівняння, рівняння математичної фізики, інтегральні рівняння, теорія міри та інтеграла, функціональний аналіз, елементи теорії функцій комплексної змінної та операційне числення, теорія ймовірностей з елементами математичної статистики і теорією випадкових процесів.

Спеціальні курси: узагальнені функції та їх застосування, параболічні та еліптичні крайові задачі, задача Коші для рівнянь із частинними похідними, рівняння в згортках, диференціальні оператори, спеціальні розділи сучасної теорії операторів і функціоналів, методи математичного моделювання, математичні моделі фізики, узагальнені розв'язки задач математичної фізики, параболічні моделі.

Велику увагу Степан Дмитрович приділяв методичному забезпеченню навчальних курсів. Ним самостійно чи у співавторстві видано біля 20-ти навчальних посібників та інших методичних розробок. Всі підручники і методичні посібники містять точну, вдало підібрану інформацію, добре продумані і грамотно написані. Вони увійшли до навчальної практики вищих навчальних закладів України та здобули визнання викладачів і студентів. Навчальний посібник «Основи класичної теорії рівнянь математичної фізики» у 2018 р. нагороджено дипломом другого ступеня Вченої ради КПІ імені Ігоря Сікорського.

Деякі методичні видання:

1. Лекции по теории интегральных уравнений / *С.Д. Эйдельман,* ***С.Д. Ивасишен***. – Киев: КВИРТУ ПВО, 1973. – 104 с.
2. Завдання до практичних і лабораторних занять з курсу «Функціональний аналіз та інтегральні рівняння» для студентів спеціальності 01.01 «Математика» / *А.Я. Дороговцев,* ***С.Д. Івасишен****, Ю.Г. Кондратьєв, О.Ю. Константинов.* – Чернівці: ЧДУ, 1992. – 109 с.
3. Завдання до практичних занять з теорії міри та інтеграла для студентів спеціальностей «Математика» і «Статистика» механіко-математичного факультету / *А.Я. Дороговцев,* ***С.Д. Івасишен****, О.Ю. Константинов та ін.* – Київ: КНУ, 2003. – 89 с.
4. Вища математика. Загальний курс: навч. посібник / *В.П. Лавренчук,* ***С.Д. Івасишен****, В.С. Дронь, Т.І. Готинчан.* – Київ, 2004. – 200 с.
5. Основи класичної теорії рівнянь математичної фізики: навчальний посібник / ***С.Д. Івасишен****, В.П. Лавренчук, Г.П. Івасюк, Н.В. Рева*. – Чернівці: Видавничий дім «Родовід», 2015. – 358 с.
6. Рівняння математичної фізики: основні методи, приклади, задачі: навч. посіб. / ***С.Д. Івасишен****, В.П. Лавренчук, Т.І. Готинчан, Л.М. Мельничук*. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2018. – 212 с.
7. Звичайні диференціальні рівняння: методи розв’язування та застосування: навч. посіб. / ***С.Д. Івасишен****, В.П. Лавренчук, Н.І. Турчина*. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2018. – 332 с.

Нагороди Івасишена С.Д.

Дата	*Відзнака*
20 квітня 1970 р.	Нагороджений Ювілейною **медаллю «За доблесну працю».**
15 червня 1971 р.	Нагороджений **Орденом Трудового Червоного Прапора**.
	Нагороджений **грамотою** начальника Київського вищого інженерного радіотехнічного училища ППО за високу якість проведення занять, велику виховну роботу з курсантами і слухачами і зразкову особисту дисципліну.
1982 р.	Нагороджений **почесною грамотою** ректорату Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка за активну участь в організації і проведенні сільськогосподарських робіт восени 1982 року і досягнуті високі показники у виробничій та ідейно-виховній роботі.
1983 р.	Нагороджений **почесною грамотою** ректорату Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка за особистий вклад в успішне виконання планових задач і соціалістичних зобов'язань університету третього року одинадцятої п'ятирічки.
1987 р.	Нагороджений **почесною грамотою** ректорату Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка за добросовісну працю, бездоганну науково-педагогічну діяльність, суспільну працю та у зв'язку з ювілеєм.
Жовтень 1995 р.	Нагороджений **Знаком «Відмінник освіти України».**

20 листопада 1998р.	Нагороджений **почесною грамотою** Бюро Державного західного наукового центру НАН України та Міністерства науки України з нагоди 80-річчя Національної академії наук України за плідну працю та вагомий внесок у розвиток вітчизняної науки.
4 жовтня 2000 р.	Нагороджений **почесною грамотою** голови Чернівецької обласної державної адміністрації за особисті заслуги в підготовці і вихованні висококваліфікованих фахівців народного господарства, активну участь у громадському житті міста і області та у зв'язку з 125-річчям заснування Університету.
2004 р.	Присуджено **Нагороду Ярослава Мудрого** Академії наук вищої школи України в галузі науки і техніки.
14 листопада 2006р.	Оголошено **подяку** президії Вищої атестаційної комісії України за активну і плідну участь у роботі державної системи атестації наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації у складі експертної ради з математики ВАК України.
Грудень 2007 р.	Нагороджений **почесною грамотою** Чернівецької обласної ради за багаторічну творчу працю, звитяжну наукову діяльність, визначні особисті здобутки в розвитку сучасної математики, підготовці науково-педагогічних кадрів та з нагоди 70-річчя від дня народження.
10 грудня 2007 р.	Оголошено **подяку** ректора ЧНУ за багаторічну сумлінну працю та з нагоди 70-річчя від дня народження.

2007 р.	Оголошено **подяку** ректора ЧНУ за багаторічну сумлінну науково-педагогічну працю та з нагоди 20-річчя від дня створення кафедри математичного моделювання.
2008 р.	Оголошено **подяку** ректора ЧНУ за багаторічну сумлінну науково-педагогічну працю та з нагоди 40-річчя від дня утворення математичного факультету.
8 грудня 2008 р.	Оголошено **подяку** Київського міського голови за багаторічну сумлінну працю, активну громадську діяльність та з нагоди 140-річчя від дня заснування Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка.
2012 р.	Оголошено **подяку** ректора ЧНУ за багаторічну сумлінну науково-педагогічну працю та з нагоди 25-річчя кафедри математичного моделювання.
15 грудня 2012 р.	Присуджено **Нагороду Святого Володимира** Академії наук вищої школи України в галузі науки і техніки.
15 грудня 2012 р.	Нагороджений **грамотою** Президії Академії наук вищої школи України за вагомий внесок у розвиток науки і вищої освіти України та з нагоди 20-річчя АН ВШ України.
2013 р.	Оголошено **подяку** дирекції та профкому ІППММ ім. Я.С. Підстригача з нагоди 35-річчя створення Інституту за довготривалу працю та вагомий внесок у наукову скарбницю Інституту.
2016 р.	Нагороджений **грамотою** вченої ради НТУУ «КПІ» за багаторічну плідну працю, вагомий

	внесок у науково-педагогічну роботу НТУУ «КПІ» та з нагоди 20-річчя фізико-математичного факультету.
1 грудня 2017 р.	Присуджено **Нагороду Михайла Кравчука** Академії наук вищої школи України за видатні наукові роботи в галузі природничих наук.
2017 р.	Отримав **почесну відзнаку** вченої ради НТУУ «КПІ» за вагомий внесок в розвиток університету, зміцнення його державного та міжнародного авторитету, виховання висококваліфікованих спеціалістів.
4 червня 2018 р.	Отримав **диплом** другого ступеня Вченої ради КПІ імені Ігоря Сікорського за навчальний посібник «Основи класичної теорії рівнянь математичної фізики».
2018 р.	Оголошено **подяку** ректора ЧНУ за сумлінну науково-педагогічну працю, значний внесок у становлення й розвиток факультету та з нагоди 50-річчя факультету математики та інформатики.

Основні біографічні дати

10 грудня 1937 р.	Народився в селі Угорники Станіславського району Станіславської області (нині Івано-Франківська міська територіальна громада).
1944–1951 рр.	Навчався в семирічній школі сусіднього з Угорниками села Підлужжя, де проживав до 1954 р.
1951–1954 рр.	Учень 8–10 класів середньої школи села Угорники.
1954–1959 рр.	Студент математичного відділення фізико-математичного факультету Чернівецького державного університету.
1959–1963 рр.	Аспірант при кафедрі диференціальних рівнянь Чернівецького державного університету.
30 червня 1963 р.	Захистив кандидатську дисертацію «Оценки решений $\overrightarrow{2b}$-параболических системи их применения» на Об'єднаній вченій раді Інститутів математики і кібернетики та Головної астрономічної обсерваторії АН УРСР (науковий керівник – С.Д. Ейдельман; офіційні опоненти – Ю.М. Березанський, Ю.Л. Далецький, В.С. Королюк; провідна установа – Воронезький державний університет).
1961–1963 рр.	Асистент кафедри диференціальних рівнянь Чернівецького державного університету.
1963–1965 рр.	Старший викладач, доцент та виконувач обов'язків завідувача кафедри диференціальних рівнянь Чернівецького державного університету.

1965–1969 рр.	Завідувач кафедри диференціальних рівнянь Чернівецького державного університету.
30 листопада 1966 р.	Присвоєно вчене звання доцента по кафедрі диференціальних рівнянь.
1969–1980 рр.	Завідувач (1969–1979) і доцент (1979–1980) кафедри вищої математики Київського вищого інженерного радіотехнічного училища ППО.
20 квітня 1970 р.	Нагороджений Ювілейною медаллю «За доблесну працю».
15 червня 1971 р.	Нагороджений Орденом Трудового Червоного Прапора.
1980–1982 р.	Доцент кафедри математичного аналізу Київського державного університету ім. Тараса Шевченка.
16 червня 1981 р.	Захистив докторську дисертацію «Матрицы Грина параболических граничных задач» на спеціалізованій раді в Інституті математики АН УРСР (офіційні опоненти – В.О. Солонников, І.І. Данилюк; провідна установа – Математичний інститут ім. В.А. Стєклова АН СРСР).
1982–1988 р.	Професор кафедри математичного аналізу Київського державного університету ім. Тараса Шевченка.
21 грудня 1984 р.	Присвоєно вчене звання професора по кафедрі математичного аналізу.
1988–2008 рр.	Завідувач кафедри математичного моделювання Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (1988–2003).

	Професор цієї кафедри (2003–2008 за сумісництвом).
З 1988 р.	Робота в Інституті прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача НАН України на посадах завідувача Чернівецького відділу крайових задач для рівнянь з частинними похідними (1988–1996) і старшого наукового співробітника Чернівецької філії відділу математичної фізики (1996–2021 за сумісництвом).
27 листопада 1992 р.	Обраний академіком Академії наук вищої школи України.
Жовтень 1995 р.	Нагороджений Знаком «Відмінник освіти України».
З 1995 р.	Член Українського наукового математичного товариства.
З 1996 р.	Член Американського математичного товариства.
2001–2006 рр.	Виконував обов'язки члена експертної ради з математики ВАК України.
2003–2004 рр.	Професор, виконувач обов'язків завідувача кафедри вищої математики Міжрегіонального гуманітарного інституту Київського славістичного університету.
З 2004 р.	Робота на посаді професора, а в 2005–2017 рр. виконувача обов'язків завідувача кафедри математичної фізики Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут».

2004 р.	Присуджено Нагороду Ярослава Мудрого в галузі науки і техніки Академії наук вищої школи України.
2012 р.	Присуджено Нагороду Святого Володимира в галузі науки і техніки Академії наук вищої школи України.
2017 р.	Присуджено Нагороду Михайла Кравчука за видатні наукові роботи в галузі природничих наук.
21 квітня 2021 р.	Помер у Києві, похований на Білому кладовищі.

СПОГАДИ РОДИНИ ПРО С.Д. ІВАСИШЕНА

Спогади про мого чоловіка

Ми з тобою вже довге життя пройшли.
Не знаємо, скільки нам ще відпущено буде.
Було щастя і радість, турботи були,
Ми старалися жити так, щоб шанували нас люди.
Івасишен І.І.

Хочу написати декілька слів про свого чоловіка Івасишена Степана Дмитровича. Детально не буду розповідати про науково-педагогічну роботу, вона відома. Він все життя працював з молоддю, виростив 14 кандидатів і 3 докторів математичних наук. Трудовий стаж більше 60 років. 27 років завідував математичними кафедрами у вузах Чернівців і Києва. У Чернівецькому національному університеті був наймолодшим завідувачем кафедри. Дуже багато уваги приділяв своїм учням.

Тепер про мого чоловіка як про людину і сім'янина. Був дуже спокійним, розважливим, пунктуальним, чесним, акуратним, був господарем свого слова. Любив свою сім'ю, а для мене був вірним другом у житті.

Степан прийшов у нашу школу в восьмий клас. Я була тоді в шостому класі. У нашій школі існувала група кращих учнів з різних класів. Ми прийняли його в нашу когорту, коли вияснили, що він розумний. По закінченні школи Степан Дмитрович вступив до Чернівецького університету на фізико-математичний факультет. Під час навчання він провідував мене в школі і вдома, агітував мене вступати на математичний факультет, але я вибрала професію лікаря і закінчила Станіславський медичний університет.

У 1963 році чоловік закінчив аспірантуру і ми одружились, після чого я переїхала до нього у Чернівці.

Після переїзду до Києва чоловік працював у КВІРТУ, у Київському університеті, а в останні роки – у КПІ.

Всюди, де ми жили і працювали, нам було добре, нас оточували хороші люди і шанували на роботі.

У березні 2021 року ми обоє захворіли на коронавірусну хворобу. 21 квітня 2021 року мій чоловік помер у лікарні. 30 квітня 2021 року нашій сім'ї було би 58 років. Він не дожив дев'ять днів до цієї події. Жили ми дружно і були щасливими. Мій чоловік помер від

хвороби, викликаної вірусом, створеним людиною собі на смерть, на масове вимирання.

У народі існує думка, що час лікує біль і смуток, але я відчуваю, що час не лікує – він лише трохи згладжує гостроту почуттів. Після втрати чоловіка мене оточила тяжка самота, зникли в житті яскраві фарби, а чорний туман застилає світ.

Дружина Ірина Іванівна Івасишен

Мій брат

Нас у сім'ї було двоє братів, Степан старший за мене на неповних 5 років. Жили ми в селі Підлужжя під Станіславом (нині Івано-Франківськ). Правда, Степан народився і жив перші два роки в сусідньому селі Угорники, звідки родом наш батько Івасишин Дмитро Петрович.

Батько не мав змоги одержати середню освіту, з дитинства працював, адже його тато помер, коли Дмитрові було лише 6 років. Проте він пройшов вишкіл у знаменитого майстра-столяра по художній обробці деревини Мечислава Венселя і все життя працював столяром спочатку на залізничному ПРЗ, а потім у домашній майстерні. Батько був чудовим майстром. Зроблені ним вхідні двері Івано-Франківського залізничного вокзалу лише недавно замінили на нові, а столярка у сільських хатах стоїть дотепер. Тато завжди був врівноваженою, справедливою і доброю людиною. Мав авторитет в односельчан, до нього часто зверталися за порадою, тому неодноразово обирався депутатом Угорницької та Підлузької сільських рад. Всі ці риси характеру передав Степанові. У роки другої світової війни батько був мобілізований до лав радянської армії, але воював лише з 25 серпня по 14 жовтня 1944 року, бо у лісах під Будапештом був тяжко поранений. Рани відчував все життя, через них прожив лише 52 роки. Він понад усе прагнув, щоб діти одержали вищу освіту, і завжди допомагав нам, чим міг.

Мати Варвара Іванівна походила з роботящого і заможного роду Семанькових із села Підлужжя. Успішно закінчила семирічну школу, гарно співала, була чудовою господинею, пізніше працювала ланковою у місцевому радгоспі. Щоб забрати землі, худобу і майно родини, радянська влада у 1950 році арештувала нашого діда Івана, а всіх інших мала відправити на заслання в Сибір. Ми з Степаном, будучи школярами, наївно надіялися на засланні продовжити навчатися в школі, тому вже зібрали у шкільні сумки зошити і книги. В останній момент нашу сім'ю вирішили залишити, бо тато воював на війні, хоча серед зими розвалили половину хати. У тайгу Красноярського краю вивезли бабусю Анну з маминою 14-літньою сестрою Анною та маминого брата Василя з дружиною та кількамісячним сином. Вісім довгих років вони жили в землянках в тайзі, валили ліс і обслуговували по кілька кілометрів залізниці. Про навчання не могло навіть бути і мови! Так наш батько ціною свого здоров'я забезпечив мені і Степанові можливість одержати освіту.

Росли ми у роботі й навчанні. У всьому допомагали батькам на полі, біля худоби, мали чітко визначені обов'язки по господарству. Крім того, допомагали і буряки у радгоспі сапати, і у майстерні столярувати. Між собою жили дружно і підтримували один одного.

У 1944 році брат пішов у перший клас Підлузької семирічної школи. Степан мав величезний потяг до навчання. Книг у роки війни та у повоєнні роки було дуже мало. Тому він читав все, що потрапляло до рук. Надзвичайно акуратно і трепетно ставився до книг. Шкільні підручники тоді відкуповували у старших школярів. Степан ці здобуті книжки зразу обгортав папером, витирав всі надписи. Пам'ятаю, що не одноразово він ціле літо штудіював нові підручники, і до осені майже всі завдання з математики вже були розв'язані. Любов до книг і шанобливе ставлення до них брат зберіг на все життя.

Слід ще сказати про те, чому у Степана був такий акуратний і компактний почерк. Свою роль, звичайно, відіграла і вимога каліграфічного письма в початковій школі, і чудовий почерк нашого батька, і природна акуратність Степана. Але був, на мою думку, ще один фактор. У часи нашого дитинства зошити були порівняно дорогі, тому їх купляли лише до школи, а не для чернеток. Іншого паперу вдома не було. Тому весь папір використовували дуже раціонально, дописуючи до останнього рядка. А для чернеток використовували газети, якісь канцелярські книги тощо. Тому Степан завжди економно використовував папір, ніколи не викидав чисті листки, хоча нині, в часи достатку, ця звичка багатьом здається дивною.

Віра в Бога була невід'ємною частиною нашого виховання. Саме тому десь до 10-річного віку Степан мріяв стати священиком. Якщо ми у якесь релігійне свято не йшли до церкви, то обоє «відправляли» Службу Божу в хаті: брат був «ксьондзом», зачитував із молитовника всі потрібні молитви, а я був «дяком». Думаю, що враховуючи характер Степана, він міг би бути справжнім священником.

Але потяг до знань був сильніший. Захоплення змінилося після того, коли у школі він познайомився з учителем Пилявським. Той був поляком, викладав природу, фізкультуру та інші предмети, сам захоплювався біологією та ботанікою, вдома тримав гадюку. У вчителя було кілька томів із польського видання серії книг «Життя тварин» відомого натураліста Альфреда Брема. Спираючись на ці

книги, Пилявський дуже цікаво розповідав про тварин і зачитував цілі статті, тому Степан почав мріяти про професію натураліста. До речі, у Пилявського була велика бібліотека польських книг, а радянська влада вимагала знищити всі книги і підручники іноземною мовою. Степан допомагав учителю переховувати бібліотеку.

У 1951 році брат успішно закінчив семирічку у своєму селі. Навчання продовжив у середній школі сусіднього села Угорники. Тут йому пощастило мати вчителем математики відомого педагога й громадського діяча Прикарпаття Миколу Якимовича Микитина. Напевне, саме він прищепив Степану любов до математики. Адже брат тоді приходив зі школи та із захопленням розказував, що за допомогою математики можна все, наприклад, обчислити висоту дерева, не вимірюючи його.

Після закінчення в 1954 році Угорницької середньої школи Степан вступив на математичне відділення фізико-математичного факультету Чернівецького державного університету. Так 17-річним брат назавжди виїхав з батьківської хати.

Вчитися в чужому місті було нелегко, в першу чергу, матеріально. Адже треба було оплатити дорогу, гуртожиток, купити книги, одяг, університетську форму, харчуватися тощо. Батькових грошей на все не вистачало, тому доводилося на всьому економити. Додому Степан їздив лише на зимові та літні канікули, адже проїзд був дорогий, та і часу не було, треба було вчитися. Деколи батько або я, домовившись з начальником товарного поїзда, привозили Степану картоплю і сало у дерев'яному чемодані.

Цікавий ще такий факт. У той час паспорти виписували студентам в університеті. Недолугі чиновники змінили прізвище ІвасишИн на ІвасишЕн, і ведучи політику русифікації, не захотіли виправити помилку. Через це у Степана неодноразово виникали труднощі з документами.

В університеті брат захопився науковою діяльністю під керівництвом професора Самуїла Давидовича Ейдельмана, якого любив і поважав як другого батька. Математика та її викладання стали справою всього його життя.

За прикладом брата, я також вступив у Чернівецький університет і став біохіміком.

Ми з Степаном завжди мали дуже близькі і дружні стосунки, допомагали і підтримували один одного, дружили наші сім'ї. Хоч він жив досить далеко: то в Чернівцях, то у Києві, але за найменшої

можливості приїжджав до нас сам або з сім'єю. Коли дочки Галя і Оксанка були малі, то кожного літа по кілька тижнів вони відпочивали у бабусі Варвари. Степан та його сім'я були найдорожчими та найочікуванішими гостями в нашому домі. Завжди, коли Степан з Києва приїжджав по роботі в Чернівці або до Львова, то обов'язково планував час так, щоб встигнути побувати у Франківську хоча б день-два. Тут Степан набирався сили і натхнення, відпочивав душею. Ми відвідували могили батьків та батьківську хату, бували в гостях у родичів з Підлужжя та Угорник. Крім цього, Степан кожного дня, навіть у гостях, кілька годин займався наукою. На запитання «Що тобі потрібно?» відповідав «Лише стіл і настільна лампа». З кожним роком Степана все більше тягнуло на рідну землю. Через ковідний карантин він, на жаль, не міг приїхати до Івано-Франківська протягом цілого року, хоча дуже хотів і не один раз планував поїздку. Але не судилося…

Особливо хочеться відмітити велику роль у житті Степана його дружини Орисі (Ірини Іванівни), з якою вони в мирі і гармонії прожили майже 58 років, народили і виховали двох гарних дочок, дочекалися чотирьох онуків та двох правнучок. Велика подяка Орисі за те, що була вірною супутницею Степана, берегинею сім'ї, відгороджувала Степана від побутових турбот і цим давала йому можливість займатися улюбленою математикою.

Сумно без тебе, брате... Спочивай у мирі!

Брат Михайло Дмитрович Івасишин

Спогади про мого батька

Довгих п'ять місяців пройшло з того дня, як сталася сумна подія, що розділила моє життя на «до» і «після»: спочив у Господі мій дорогий татусь – Івасишен Степан Дмитрович!

Довгих п'ять місяців моє серце не сприймало сумну інформацію мого розуму…

Все думалось, що татко ще у відрядженні, що скоро повернеться і ми з мамусею будемо наввипередки розповідати йому новини.

В житті «до» залишились радісні зустрічі, обійми, довгі розмови за накритим столом (батьки завжди гостинно приймали, а мамуся дуже смачно готувала і майстерно прикрашала страви) про життя, новини, здоров'я, науку, таткових учнів, яких він дуже любив, пісні, читання маминих віршів.

В житті «до» залишилась я дитиною, татковою донечкою…

Татко, татусь і коротке протяжне «та-а-а»…

Такі звичайні, близькі і такі рідні слова…

Ми завжди називали його ласкаво «татком», так навчила нас мамуся, яка змалечку передала нам свою велику любов і повагу до татка, його праці.

Мої найперші спогади про татка, напевно, були такі. Чернівці, парк, доріжки, обабіч кущі з білими кульками-ягідками. Татко зриває ягідки і по одній кидає на доріжку, а я доганяю кожну ягідку і наступаю ногою. Нам весело і радісно. Ми йдемо до мамусі на роботу, в лікарню, де вона чергує вже декілька днів.

Зима. Все місто засипане снігом. Татко у відрядженні. Ми з мамусею його чекаємо. Я дуже переживаю, чи зможе татко доїхати, адже снігові намети вищі за мене.

І тут дзвінок! Ми з мамусею наввипередки біжимо до дверей. За дверима стоїть татусь, рум'яний з морозу, з великим чемоданом. Я знаю, що там багато дарунків для нас з мамусею, але ще знаю, що для мене їх трохи більше. Татко заходить, бере мене на руки, цілує і високо підкидає- гопає. Я бачу, як маленькі сніжинки на його бровах і віях перетворюються на невеликі крапельки води. Мені радісно і затишно. Наша сім'я знову разом!

Пам'ятаю, як татусь із відрядження писав мені листівки друкованими літерами, щоб я тренувалась у читанні. А читати вчила мене мамуся на магазинних вивісках по дорозі в дитсадок, у

магазини, під час прогулянок. У чотири роки завдяки такому матусиному навчанню я могла читати ті цінні і добрі таткові поради!

Татко був цілеспрямованою людиною, що дуже цінувала свій і чужий час. Він був пунктуальним і високоорганізованим, прекрасним систематизатором і, якщо можна так сказати, математичним естетом.

Змалечку я запам'ятала його фрази, що гаяти і марнувати час не допустимо, що треба кожен день планувати заздалегідь до хвилини, тільки так можна встигнути все заплановане.

Я досі пам'ятаю, як він вчив нас з сестричкою, що перш, ніж сідати за робочий стіл, треба витерти пил, акуратно розкласти підручники і зошити. Порядок на столі, порядок в голові!

Татусь вважав, що невиконані доручення, шкільні завдання, прохання – це ганьба для нас, якщо вони не виконані через розхлябаність і безвідповідальність.

А його вміння знайти швиденько потрібну річ, книгу, фразу, подію і час, коли вона сталася, викликало у нас і наших знайомих шанобливий захват!

Коли я вчилася на математичному факультеті у Києві, а татко був куратором нашого курсу, то спочатку студенти мені заздрили, що буду мати якісь поблажки. Але пройшло небагато часу, як мені стали співчувати через прискіпливу принциповість в оцінюванні моїх знань. Татко ніколи особисто мене не екзаменував з математичного аналізу, який він викладав на нашому курсі, а просив це зробити завкафедрою професора А.Я. Дороговцева, якому попередньо означував теми, в яких треба перевірити мої знання. Тому на таких іспитах я заходила в аудиторію серед перших, а виходила серед останніх, бо Анатолій Якович екзаменував мене з особливою пристрастю, щоб знайти конкретно те, що я не засвоїла. Мушу відмітити, що вся група чекала зі співчуттям мого виходу «зі сльозами на очах».

Але студенти любили і дуже поважали татуся – викладача Івасишена Степана Дмитровича – за його професійність, обізнаність, порядність, людяність, справедливість і принциповість. Особливо цінувались ними доступність викладу наукового матеріалу і чіткі та логічні записи на дошці. А каліграфічний татків почерк викликав захоплення і подив!

Так, татко був естетом, але не в широкому сенсі, а в певному, специфічному. Згадую, як розбираючи з ним якусь теорему, або диференційне рівняння він вигукував: «Ти подивись яка краса, яка

стрункість!». Він відчував цю красу усіма фібрами своєї душі. Він щиро захоплювався математикою, вважав її царицею наук і служив їй з особливим релігійним почуттям. Мені здається, що навіть дата його відходу від нас – 21.04.21 – викликала б у татка естетичне задоволення!

Останні роки ми жили з батьками в різних містах, бачились рідше, напевно із-за цього при зустрічах було так багато тепла і любові! Спогадів про татуся дуже багато, вони переповнюють душу, зігрівають і щемлять у серці, але всього не напишеш у короткій статті…

Пам'ятаю, як в останній свій приїзд підходила до рідного дому з сердечним трепетом і безмежною радістю і уявляла, що зараз на порозі мене зустрінуть дві рідні постаті! Головні постаті мого життя! Далі будуть обійми, поцілунки і велика батьківська любов, яка буде литись на мене золотим дощем…

А в голові літала думка: «Боже милосердний, збережи ще на довгі роки моїх прекрасних, дорогих батьків!»

Вічна пам'ять тобі, мій рідний, дорогий татусь!

Дочка Галина Степанівна Максимова (Івасишен)

Світла пам'ять про мого батька

Уже пройшло півроку, як не стало нашого тата. Це був час, коли ми звикали жити без нього. Час, протягом якого багато згадувалось, багато передумалось, переосмилилось і переоцінилось. Часто треба відійти подалі, щоб побачити щось велике. Повинен був пройти певний період, щоб осягнути, якою великою людиною був мій тато. Він був великим у всьому: великий математик, учений, великий учитель і вихователь. Він був справжнім інтелігентом, інтелектуалом, справжнім патріотом. Яким же він був батьком?

Зразу скажу, що в дитинстві мені завжди хотілося, щоб тато більше часу проводив з нами, щоб, прийшовши з роботи, грався з нами або лежав на дивані, як батьки в інших дітей, щоб завжди був вільний. Але він приходив з роботи і одразу зачинявся в кабінеті, його не можна було тривожити. Він працював і дома. Мама завжди ретельно стежила, щоб ми, діти, татові не заважали. Там, за зачиненими дверима кабінету, була Математика, до якої я по-дитячому завжди ревнувала.

І вже будучи дорослою, оглядаючись на своє дитинство, я розумію, що, незважаючи на свою зайнятість, в усі важливі моменти моєї біографії тато завжди був поруч, брав активну участь у моєму житті. І за той (хай і короткий) час, який проводив зі мною, встигав давати мені дуже багато.

Згадується, як я маленька перед сном залазила на татка, сідала на нього верхи, а він розказував мені казки. Найулюбленішою була «Казка про Івасика-Телесика». Я і тепер чую рідний голос: «Приплинь, приплинь до бережка, дам тобі їсти й пити, ще й хороше походити». Або як тато разом з Галею забирав мене з дитячого садочка, ми йшли гуляти на Караваєві Дачі. Ми лежали в траві, гралися ляльками, гуляли. Пам'ятаю, як ми поїхали всією сім'єю купатися на Труханів острів. По дорозі назад я заснула в автобусі, і тато мене ніс на руках. І хоча я вже не спала, прикидалася, що сплю, бо хотіла, щоб мене татко ніс аж додому.

Коли я була уже школяркою, ми з татом часто виходили грати в бадмінтон. Він учив мене правильно подавати воланчик, показував, як краще відбивати. Він дуже гарно грав і любив бадмінтон. А потім, втомившись бігати по майданчику і стрибати за воланчиком, ми йшли гуляти. У тата був улюблений маршрут вздовж колії від Караваєвих Дач до Києва-Волинського. Він завжди говорив, що під час ходьби йому добре думається. Я також люблю ходити, коли треба щось обміркувати, навести лад у своїх думках. Під час таких прогулянок ми багато говорили. Тато розказував про своє дитинство, про роботу, подорожі, з

яких завжди привозив мені значки (я їх колекціонувала). Мені подобалися ці прогулянки.

Часто тато говорив про свою улюблену Математику. Якось, пояснюючи мені складне завдання, він мені сказав: «Невже ти не бачиш, яке красиве це рівняння?» Чесно кажучи, я не бачила і не поділяла татового замилування (мабуть, тому, що я філолог, а не математик). Але його здатність бачити красу навіть у математичному рівнянні мене завжди захоплювала, дивувала і викликала повагу.

Признаюсь, що в шкільні роки я дуже не любила, коли тато перевіряв у мене уроки. І хоча робив це нечасто, але я знала, що він перевірить не лише якість виконання домашніх завдань, а й те, як заповнений щоденник, чи є розклад на наступний тиждень, чи накреслені поля в зошитах, чи гострі олівці, наскільки акуратно я веду зошити. Жодна дрібниця не залишалася поза увагою. І оця татова скрупульозність, навіть прискіпливість, потім дуже допомагала мені у моїй роботі. Свої робочі щоденники, всі записи я намагалась вести акуратно, як навчив мене мій тато. І так само, як у нього, олівці у мене завжди гострі. До такого ж порядку я старалась привчити і своїх синів, і своїх учнів.

Тато часто казав мені: «Все, за що ти берешся, має бути зроблено якнайкраще, бо ти - Івасишен. Усі повинні знати: якщо якусь роботу виконує Івасишен, то ця робота буде із знаком якості». І хоча я давно вже ношу інше прізвище, але завжди намагаюсь робити так, як учив мене мій тато.

З особливою ніжністю і теплотою батько ставився до своїх онуків, яких у нього четверо. Коли діти були маленькі, всі дуже любили приїжджати до бабусі й дідуся в гості на літо. Їздили на дачу, гуляли Чернівцями. І якось так завжди виходило, що наші прогулянки закінчувались під вечір у відділі, де тато в той час працював. Діти любили приходити до дідуся на роботу. Якось непомітно на столі з'являлися бутерброди, смачні булочки, фрукти, солодощі. Дідусь чекав гостей і завжди готувався до зустрічі.

Тато взагалі любив, коли за столом збиралися гості, родина. Забувши про свій вік, він жваво танцював з правнучкою Анічкою, грався з нею, малював, носив на руках. Спостерігав із задоволенням, як ми про щось сперечались, щось обговорювали, і радів, що всі разом і всім добре.

Своїх дітей і внуків наш тато виховував справжніми українцями, патріотами. Він сам дуже любив Україну, все життя працював на її благо, цікавився історією, культурою, українською літературою. У нас була дуже хороша бібліотека, яку батьки збирали

протягом усього життя. Я дуже вдячна їм, що завжди мала доступ до хороших книжок українських і зарубіжних письменників. Дуже трепетно тато ставився до рідної мови і всяко заохочував нас говорити по-українськи. Наша сім'я була однією з небагатьох, де спілкувалися українською мовою в повністю зросійщеному тоді радянському Києві.

Тато досконало знав рідну мову, уважно стежив за її чистотою і точністю, глибоко досліджував тонкощі слововживання і пунктуації, любив знаходити якісь цікаві, незвичайні слова. Часто запитував, як точніше можна виразити думку, яке слово краще використати, який розділовий знак буде доречнішим. І деколи не могли дати точну відповідь ні я, ні мої колеги і наставники. Словники української мови постійно лежали на столі з татовими закладками і помітками.

Батько був одним із тих людей, які в першу чергу думають про інших, забуваючи про свої потреби. Його вроджена тактовність, делікатність і скромність викликали симпатію. Був дуже організованим, вимогливим до себе і уважним до інших.

Один випадок, який вразив мене до глибини душі. Пройшло уже десять днів, як не стало тата. Увечері пролунав дзвінок домашнього телефону. Незнайома мені жінка запитала: «Що у вас сталося?» У перший момент я навіть розгубилася, я вважала, що уже всі знають. Це була татова колега по КВІРТУ (прізвище її я, на жаль, не запам'ятала, бо була дуже вражена). Вона сказала, що кілька днів тому у неї був день народження і тато вперше за багато років її не привітав. «Степан Дмитрович не міг забути, тому я дзвоню вияснити, що у вас сталося». Тато завжди пам'ятав про всі важливі дати і ніколи не забував поздоровити.

Отаким залишиться у моїх спогадах наш дорогий тато – великий учений, який все життя працював для розвитку української науки, добра і світла людина, зразковий батько і дідусь.

Дочка Оксана Степанівна Захлюпана (Івасишен)

Спогади...

Біль та благословення

Більше року пройшло з тих пір, як все стало інакшим, як закінчилося дитинство та різкий біль пронизав все всередині, перевернув душу...Біль – це зрозуміло та очікувано, адже зовсім не дивно в таких ситуаціях, а щодо дитинства...Дідусь – це дитяча радість захищеності, надійності, це відчуття, що все попереду, що, попри все, ти ще дитина, адже в тебе є той рідний та близький чоловік, окрім батька, який стоїть за тебе горою та аж на два покоління старший за тебе та мудріший, а ти поруч із ним – маленька дівчинка в будь-якому віці – чи то тобі три рочки, чи 33...

У той день дитинство для мене закінчилося і тільки тоді прийшло розуміння зрілості та «дорослості».

Виплакавши все (хіба ж все?) горе, я, віруючи в Бога, почала зазвичай шукати відповідь у Нього та в Його Слові – в Біблії. І тут, без сумніву, найяскравіший приклад страждань серед Божих людей – багатостраждальний та вірний Іов. На думку одразу прийшли його слова: чи тільки добре приймаємо від Бога, а погане – ні? І мені стало зрозуміло, що треба змиритися перед Богом та подякувати – але як? Та за що дякувати в цьому випадку?? І раптом я зрозуміла, що нам всім треба подякувати за *благословення* мати такого дідуся, батька, чоловіка, викладача, вчителя чи просто Друга, Товариша з великої букви!

В Псалмі 89 говориться: «Днів життя нашого – 70 років, а при більшій міцності – 80...» Нехай це буде для нас втіхою в нашій втраті, до того ж ця наша прекрасна рідна людина прожила не просто довге життя, але наповнене подіями і досягненнями насичене земне життя, яке, віримо, перейшло в чудову вічність поряд із Творцем... А ми – «приречені» пам'ятати цей благословенний період життя поряд із нашим дідусем, батьком, чоловіком, товаришем... І пам'ять ця полягає не тільки в згадуванні чи «оплакуванні» - цього зовсім не можна допустити, дідусь би цього не підтримав, - а в успадкуванні сильних прекрасних його рис, слідуванні його прикладу, керівництвом його кращими принципами в нашому власному житті.

Дідусь та Порядок

Поняття порядку, чистоти та дисципліни тісно пов'язані у мене (думаю, не тільки в мене) з дідусем, бо, як багато хто з

оточення знає, наш дідусь – не просто математик за професією, його можна порівняти з ідеальною математичною формулою в кращому її прояві, наділеною доброю душею – в нього завжди все сплановано, законспектовано, підписано, прибрано, чітко розліновано, але одночасно й приправлене ледь відчутною завуальованою емоцією. В його записних книжках, які він вів десятиріччями(!), можна знайти будь-яку подію різного напрямку – чи то математична конференція, засідання кафедри, чи семінар в університеті з колегами та аспірантами, чи тепла сімейна зустріч, поїздка з онуками до Івано-Франківська чи просто «інтерактивна» (про це далі) прогулянка Чернівцями з чотирма дітлахами, які так ніжно і з гордістю кличуть цю людину– «дідусь»…

*****

Стосовно згаданих записних книжок. Вперше я побачила такий блокнотик в мої років дев'ять, коли проводила літні канікули в бабусі з дідусем у Чернівцях. Уже не пам'ятаю, чи вчив мене тоді дідусь порядку з «молодих літ», чи просто показував свої записи як один із прикладів, адже нам, дітям, все було цікаво та все треба було побачити, до всього доторкнутися, хіба що не спробувати на смак – як би то не було, а сама ідея так запала мені в душу, так надихнула, що я одразу ж спитала дідуся про наявність чистого блокнотика, який йому було б не шкода подарувати мені. Звичайно, у такої передбачливої людини, як дідусь, диво-блокнотик знайшовся. Таким чином я змогла одразу ж, без зволікання, розпочати першу сторінку своїх записів та одночасно й нову сторінку свого свідомого життя. Ця моя пристрасть до «конспектування життя» була зі мною довгі роки та є до сих пір, лише періодами затихаючи під впливом бурхливих та дуже активних подій, які просто не залишають часу на їх конспектування. Сьогодні я часто думаю про дідусеві незлічені полиці, що не можуть вмістити й частину цих «книжок життя», зібранних за довгі роки, та й не можу поки що визначитися, чи хочу я їх перечитати і тим самим повернутися в ті щасливі миті, чи поки що не треба... Мене лякає біль, який це читання може принести.. Але, все ж таки: *"Recordar es volver a vivir", як кажуть іспанці – «Згадувати – це знов проживати ці події». І вони мають в цьому рацію.*

*****

Повертаючись до порядку, хочу ще згадати такий важливий момент – одну із прекрасних звичок дідуся, яку я завжди ставлю в приклад донечці. Дідусь ніколи не сідав працювати, не привівши до

порядку свій робочий стіл, не склавши акуратно всі папери та канцелярське приладдя на ньому! Цей принцип став і для нас з мамою життєво важливим – сідаючи працювати, писати, вишивати та інше, внутрішній голос нам нашіптує слова дідуся: «спочатку прибрати, а потім вже сідати». На жаль, донечка в мене має характер занадто творчий – цей голос вона не чує та й іноді просто воліє перебувати у своєму «творчому безпорядку». Але дідуся пам'ятає та вважає надзвичайною людиною, в тому числі й через ідеальний порядок, який супроводжував дідуся все його довге життя...

Я не даремно та не випадково написала в заголовку слово «порядок» з великої букви (сподіваюся, читач здатний вловити приналежність цього слова саме дідусю та особливе його значення саме в дідусевому житті), адже Дідусевий Порядок – це, кажучи математичною мовою, свого роду термін, що характеризує нашого дідуся всеосяжно, а дідусь, у свою чергу, надає нові відтінки та додаткові риси цьому поняттю. Його Порядок – це не просто прибирання, викидання сміття чи витирання пилу – це спосіб життя, повага до себе та оточуючих, це самодисципліна, яка не дозволяє розслабитися навіть вдома, далеко від чужих очей – він жив так, щоб не було соромно за необачний вчинок чи неохайний вигляд, ця звичка сформувалася на все життя.

*****

Згадуючи порядок, не можу не сказати й про Мову – для мене вона, дідусева українська мова, також пов'язана з його дисципліною та повагою, в тому числі й до рідної мови. Дідусева українська мова – це витвір мистецтв, це справжня чиста «солов'їна» мова, яку, на жаль, зараз мало де можна почути, незважаючи на те, що останнім часом так розповсюдилося її вживання. Його Мова не забруднена іноземними словами, суржиком та нововведеннями – вона справжня класична українська. І зараз, коли чую саме таку мову, то ледве стримую сльози, але й сама беру приклад та завжди намагаюся удосконалювати свою мову, керуючись саме спогадами про Мову дідуся...

Дідусь та Чернівці

Я народилася в Чернівцях, але, на жаль, тоді це чудове місто не стало для мене рідним, просто тому, що ми його покинули, коли мені було всього півтора роки. Тим не менш, Чернівці все ж таки змогли зайняти важливе місце в моєму серці завдяки дідусю та бабусі. Вирішальну роль у цьому зіграли неймовірні прогулянки з дідусем цим історичним містом. Кожен день наших канікул, залишаючись зранку самі в квартирі (адже наші молоді бабуся з

дідусем ще активно працювали) ми знали, що після обіду на нас чекає винагорода за наші «страждання» - прогулянка з дідусем (бабуся затримувалась на роботі довше, а дідусь мав можливість «втекти» в перерві між заняттями заради вигулу своїх онуків). Виходячи з арки по вулиці Лисенка, ми завертали направо на Гете, йшли по Федьковича, обов'язково зупинялися біля пам'ятника останньому, дідусь розповідав коротку біографію цього письменника-діяча, перш ніж ми підійдемо до однойменного величного центрального корпусу університету – гордості усієї Буковини і не тільки, а саме Чернівецького державного університету. Він зачаровував нас своєю грандіозною архітектурою з різнокольоровими вставками, своєю зеленою дивовижною територією, галереями, всім виглядом одночасно нагадуючи і королівський палац, і католицькі собори, які ми бачили на той час у фільмах. А потім ми прямували до «університетського» затишного парку, що розташовувався за університетом на горі з чудовим краєвидом на місто. Там, як ніде, весь звуковий простір займали голуби – їх воркування було завжди настільки сильним та безперебійним, що досі цей парк та сам університет асоціюється в мене з цим звуком, який я більше ніде не чула так голосно й чітко – просто дивовижно! А ще в парку були гойдалки-човники, залишені з радянських часів, трохи занедбані, скрипучі, але яке ж це було щастя гойдатися на них! Поки ми були зовсім малі, дідусь підштовхував нас, а пізніше ми самі змогли розкачувати ці човники та злітати все вище й вище...

...Часом, від арки ми завертали наліво, а не направо, ішли прекрасною Театральною площею коло театру Ольги Кобилянської, де також розглядали пам'ятник і чудовий архітектурний шедевр – театр! Дуже полюбляли ми ходити по високих бровках клумб, яких на площі було безліч – а дітям тільки те й треба, щоб залізти вище, схопити за руку дідуся та гордо викроковувати площею вище за всіх – благо, площа довга-довга, а рука дідуся сильна та надійна...Цей маршрут був не менш цікавим! Дідусь міг запропонувати нам безліч маршрутів – це могла бути й Головна площа, й вулиця Ольги Кобилянської, і парк Шиллера, а інколи ми одразу повертали вправо й прямували вверх...На жаль, назви багатьох вулиць я вже забула, хоча тоді, дитиною, я знала всі вулиці та площі в центрі, всі парки й сквери, з легкістю могла провести екскурсію містом у ролі гіда, називаючи не тільки назви вулиць, а й до кожної маючи пов'язану з нею розповідь...

Дякую тобі, дідусю!

*****

Я не була в Чернівцях досить довго – років 15-17, але це місто залишилось назавжди в моєму серці як найкраще місто дитинства, місто пригод та безтурботності, місце не тільки відпочинку, а й нових відкриттів та знань! І знов завдяки дідусю, який вважав, що навіть відпочивати треба з користю, не витрачаючи в неробстві ані хвилини, і цьому навчив нас. Мій відпочинок до сих пір завжди сповнений справами – чи то вишивання, чи то читання книжок, чи приготування нових страв – дідусь привчив нас ніколи не лінуватися. Ця звичка, між іншим, іноді не давала мені спокою та навіть заважала, особливо в той період, коли я жила на Заході, в південній Європі. Там не прийнято перепрацьовувати та напружувати себе, тим більше під час заслуженого відпочинку. Якщо субота, то це сімейний обід і після нього лінощі на південя - розмови ні про що, безцільне переключання каналів телевізора, іноді й сон прямо на дивані під час спільного перегляду якогось фільму. Все б нічого, але ж в мене дідусеві гени та його виховання! Ну ніяк не могла я просто так сидіти та «втрачати дорогоцінні хвилини»! Закривалася в кімнаті з підручником чергової мови, яку я збиралася вивчити (на жаль, на мені, як то кажуть, природа відпочила – я зовсім не математик, а суцільний гуманітарій, моя пристрасть – мови), чи просто читала, чи бігла на кухню пекти пиріг, чим викликала, м'яко кажучи, нерозуміння з боку моїх іноземних «співвідпочивальників», та й взагалі вони мене вважали занадто зарозумілою та гордою. А я...ну просто зневажала ледарство! З часом я зрозуміла, що треба бути більш терпимою до оточуючих, але тоді в мене все кипіло - ну не могла я «зрадити» дідуся!

*****

Наведу один з прикладів нашого продуктивного відпочинку в Чернівцях. У мої дев'ять років, сестрі було шість, дідусь нам видав блокнотики для... вивчення грецького алфавіту та старогрецької мови (яка використовується до сих пір в математиці). Туди ми охайно та старанно записали, скоріш намалювали, всі ті складні букви-ієрогліфи. Та як же ми пишалися собою, коли алфавіт був завершений і ми почали вивчати більш складні речі!

*****

....Повертаючись до Чернівців. Скажу коротко: Чернівці – для мене це дідусь, його відділ, всі чернівецькі географічні назви, це біляші з університетської їдальні (рідкісне задоволення!), всі його чудові і видатні друзі-колеги, з якими він міг не тільки працювати, а й перебувати в постійному спілкуванні як з найближчими членами

сім'ї. Це дача – малесенька фанерна хатка, де ледве вміщалося ліжко, а крім нього й наше спільне величезне родинне щастя, з чудовим садом та городом – наша здійснена мрія! Це прихований бабусею та дідусем в комірці курячий паштет для онуків на «особливий випадок» і радість, коли наставав такий випадок; це газета-програма з підкресленими під лінійку фільмами, мультиками та передачами, які ми збиралися переглянути, та їх вечірній перегляд всією родиною.... а віднедавна це ще й рідне місто мого коханого чоловіка!

Дідусь, як би ти це знав! Адже ти так мріяв, щоб твої внучки вийшли заміж за «парубків» з Чернівців чи Івано-Франківська! Але ж ти знаєш, ти все бачиш і, сподіваюсь, радієш... Отакі вони, візерунки долі та Божий план: повернення до рідного міста через роки!

«Через север, через юг, возвращайся, сделав круг...»

Онука Олександра Андріївна Максимова

Дідусь – найкращий друг

Багато, хто пише свої спогади про Івасишена Степана Дмитровича, знає його в професійній сфері. А мені пощастило, що ця велична, надрозумна людина була моїм дідусем. Та якщо ви уявите, який має бути ідеальний дідусь, які в нього мають бути якості, я впевнена, що цей образ співпаде з реальною людиною – моїм любим дідусем Степаном. У дитинстві ми з сестрою казали, що дідусь – наш найкращий друг, і для мене так було все життя. Не важко зрозуміти, чому ми з великою радістю проводили канікули у дорогих бабусі та дідуся в Чернівцях, адже цей час був не тільки веселим, а й дуже корисним. Дідусь, незважаючи на свій щільний графік, завжди встигав проводити з нами час, і ніколи не забував про смаколики для любих онуків (а їх у нього аж чотири)!

Дідусь навчив мене багатьом корисним речам, зокрема він завжди наголошував на важливості навчання, отримання нових знань, що без цього неможливо побудувати успішне майбутнє. І я вдячна йому, що з дитинства розуміла сенс якісної освіти для мого майбутнього. Я бачила приклад людини, яка своєю наполегливістю та старанністю в навчанні досягла висот у професійній сфері, він був моїм авторитетом. А також переді мною був приклад щасливої людини, яка робила саме те, що любила всією душею, чому приділила все своє життя без сумнівів та вагань, бо слухала своє серце. Але його внутрішня гармонія і щастя були б неможливими без його коханої Орисі, моєї бабусі. Вони з бабусею стали для мене прикладом сімейних стосунків, заснованих на коханні, піклуванні та взаємоповазі. Я щаслива усвідомлювати, що народилася в такій родині, де все своє життя я відчувала підтримку та любов, тому й такий нестерпний біль втрати зараз, який не вщухає з часом і неможливо підібрати слова, коли в серці залишилася порожнеча…

Вічна пам’ять тобі, любий рідний дідусю, дякую за все!

Онука Катерина Андріївна Мостова (Максимова)

Спогади про дідуся Степана

Перше, що спадає мені на думку, згадуючи дідуся, це те, як він щиро посміхався. Адже його посмішка мала для мене цілющу дію. Як тільки він посміхався, всі мої проблеми, поганий настрій знімало, як рукою. В його посмішці гармонійно поєднувались якийсь небесний спокій, любов та безгранична мудрість.

Колись на Різдво дідусь розповів нам історію, яка зібрала весь пазл його образу в моїй голові. Це була історія про те, що він в дитинстві грав янгола на різдвяних виставах. Ми його запитували, чому саме його обирали на цю роль, а він здивовано, навіть трохи не розуміючи питання, відповів: «Ну тому, що я був схожий на маленьке янголятко». Саме такий його образ мені запам'ятався.

Та найбільш вражаючим є те, що навіть після дідусевої смерті, коли я спілкуюся з його родичами та колегами про нього, я розумію, що він не перестає мене навчати і дивувати своїм тонким відчуттям людської натури.

Він був найкращим серед людей та одним з небагатьох, від кого я відчував справжню любов до мене і біля кого я почував себе по-справжньому в безпеці.

Я та моя родина дуже цінуємо останні роки, які ми проводили разом. Ці теплі спогади про дідуся зігрівають нас у цей нелегкий час. Поринаючи у них, я зустрічаються з ним і це зовсім інший світ, в якому він вічно усміхнений, веселий та живий, живий для мене.

Ці спогади я довго не міг закінчити, мені досі тяжко уявляти, що дідуся вже немає, я просто не хочу, щоб так було, я відмовляюсь у це вірити, для мене дідусь завжди залишається живим, і відчуваю його поруч.

Онук Артем Анатолійович Мостовий

Воспоминания

Каждый день я наблюдаю живой отпечаток образа Степана Дмитриевича. Человек, унаследовавший многие его внешние и внутренние черты, составляет часть моей жизни уже более 40 лет. Этот человек – моя жена, старшая дочь Степана Дмитриевича Галина. Наша первая встреча с отцом Гали была очень характерной для того времени: из дальней комнаты неожиданно вышел нахмуренный человек с перевязанной головой (отец страдал мигренью), сказал, что мы мешаем ему работать, и тут же удалился. У него на Галю были другие планы. Тогда я не мог предположить, что спустя десятки лет буду вспоминать о нем с теплотой и любовью…

Вот уже почти год я задаюсь вопросом: кого мы потеряли 21 апреля 2021 года, с кем мы продолжаем говорить в мыслях, кому ставим свечи в храмах, о ком молимся, плачем или просто вспоминаем с благодарностью? Ни один набор качеств, присущих даже самой яркой индивидуальности, не будет полным ответом на этот вопрос. На свете есть множество талантливых ученых, учителей по призванию, убежденных патриотов, заботливых отцов, любящих дедушек, верных друзей, примерных мужей… Такие индивидуальности достойны глубокого уважения за свои качества. Но любить можно только личность, и часто – невзирая на ее качества, любить просто так, ни за что.

Вспоминая о Степане Дмитриевиче, мы думаем о нем как о невыразимой личности, стоящей гораздо выше приземленных категорий, и в этом состоит пафос нашей доброй памяти о нем. Его личность невозможно описать человеческими понятиями. Но его личный образ можно отчасти ухватить в нашем сознании -- на пересечении противоречий, подобно тому, как два пересекающихся луча высвечивают в темном пространстве скрытый объект. Эти противоречия были и в личном образе Степана Дмитриевича. Быть может, воспоминания о них приоткроют тайну его неповторимой личности, его уникального Я.

Вспомним, к примеру, простую атмосферу франковщины, которая ничем не предвещала его академической карьеры. Сельский парнишка имел в себе волю и амбиции совершить высокий прыжок

в науку с весьма неудобной площадки. Он буквально взлетел до научного уровня республиканской столицы. А потом сам же, своею волею он затормозил успешное развитие ученой карьеры, не приняв перспективных предложений с тем, чтобы остаться в пределах своей родной страны. Где же был в тот момент настоящий, амбициозный ученый С.Д. Ивасишен? Наверное, он просто созерцал свою науку, в глубине себя, вне этого мира.

А помните его теплое отношение к религиозным традициям, которое, тем не менее, так и не привело его в Церковь? Кто же присутствовал на каждом Святом Вечере: был ли это христианин или коммунист, лирик или математик? Всю жизнь он стоял на сложном и суетливом перекрестке разума и веры, природы и благодати, как стоят многие из нас. О тайне его личного выбора, его Духа, мы можем только догадываться – только Бог знает об этом…

Вспомним еще, каким безсеребряником был этот человек, имевший по советским меркам вполне достойное обеспечение: только стол, стул, бумага и перо – вот все, чего жаждал этот состоятельный ученый. Примечательно, что Степан Дмитриевич оставил после себя скрупулезный учет всех своих расходов, но при этом он никогда не заботился о взыскании долгов – он просто раздавал деньги и тут же прощался с ними. Зачем же так внимательно все записывал этот бескорыстный человек? В этом вопросе – живой отпечаток его личности.

Свою самую высокую и почетную награду (Орден Трудового Красного Знамени!) он получил, работая на «оборонку» большой страны, которую при этом всегда искренне считал историческим недоразумением, среди первых поддержав великий разрыв. Он нежно и глубоко любил своих прекрасных внучек, в крови которых соединились целых четыре национальности, и при этом он по-детски наивно верил в новомодный нарратив про разные, ничем не связанные славянские народы. Реальность этой антиномии, увы, все еще трагически довлеет над нами…

Являясь полной противоположностью своего научного руководителя С.Д. Эйдельмана, он до последнего дня жизни Самуила Давыдовича был самым близким его учеником и

соратником. Такому стойкому и, одновременно, полярному тандему удивлялся в частной беседе даже сам его учитель.

Особым перекрестком для личности Степана Дмитриевича были его отношения с армейскими офицерами. Он принимал их, как часть себя, и, одновременно, не принимал - как главного супостата своей малой родины. Интеллигентные офицерские семьи со времен КВИРТУ были дорогими гостями в семье Ивасишеных. И хотя нашим отношениям с отцом сперва явно мешали мои офицерские погоны, он непременно следовал благородной офицерской традиции за нашей общей трапезой: опережая меня, всегда предлагал третий тост за женщин, выпивая его, как положено настоящему офицеру - стоя, приподняв подбородок и оттянув в сторону локоть, словно заправский поручик.

И, между прочим, чтобы выявить органичную формулу его личности, недостаточно было приоткрыть его тетради и восхититься удивительной стройностью письма. Нужно было еще заглянуть в дверцу его холодильника, где всегда ждала гостей бутылка хорошей водки. Он умел бросить вызов строгому схоластичному порядку и раскрыться за теплым столом своему собеседнику, никогда при этом не пьянея: вот он Я – могу смеяться, балагурить, с любовью подтрунивать над женой, зачитываться ее стихами, вспоминать молодость и быть просто веселым романтиком!

Так кто же жил с нами все эти светлые и тяжелые годы?

Для каждого из нас это был свой «кто», другой Степан. Его сокрытое, тайное «Я» проявляло себя только через связь с конкретным «Ты» каждого из нас. Нам дарено было по-своему и неповторимо проявить личность Степана Дмитриевича. И теперь важно сохранить эту ниточку для лучшего мира, поскольку там, где уже не будет ни мужей, ни жен, ни родителей, ни детей, ни языков, ни границ, мы сподобимся обнаружить друг друга только через личную связь, стержнем которой будет уже иная, неземная любовь. Так мы обязательно встретимся, чтобы затем вместе воскреснуть с нашим Степаном в Тот самый день и, конечно же, в Боге.

Муж старшей дочери Андрей Олегович Максимов

Спогади

Довгі роки в нашій родині була традиція, що на великі свята до нас приїжджали дядько Степан і тітка Орися. Не важливо, де вони в той час проживали. Чи то в Києві, чи в Чернівцях. Я з дитинства пам'ятаю, як ми чекали їхнього приїзду, як хата наповнювалась атмосферою очікування свята, як всі разом займались святковою підготовкою. Тітка Орися відразу вирушала до мами на кухню, а дядько Степан допомагав татові. Причому не було такої роботи, яку би він не вмів чи не хотів робити .Дядько Степан брався за будь-яку роботу, чи то в хаті, чи на городі. Він вмів гарно косити, часто допомагав татові перед збором картоплі обкошувати траву. Всі дивувались, звідки в нього такі вміння. Дядько Степан завжди відповідав, що це з дитинства. Перше питання, коли вони удвох з тіткою Орисею заходили до хати було «що робити, чим допомагати?»

Пам'ятаю, як разом ішли до церкви святити кошики на Великдень, як колядували на Різдво. Як сиділи за святковим столом допізна, згадували, сміялись. Мій батько і тітка Орися були дуже веселими людьми з розвиненим почуттям гумору, тому нудно нам не було ніколи. Завжди було що згадати. В домі панувала атмосфера радості і справжнього сімейного щастя.

Дядько Степан був дуже добрим сином, завжди турбувався про свою матір, яка проживала в с.Підлужжя, допомагав, як міг. По приїзду до нас одразу ж біг до Підлужжя провідати маму і брата.

З Підлужжям у мене пов'язані перші дитячі спогади, коли батьки ще були зовсім молоді, я маленька, ми всією родиною ішли до Підлужжя в гості до матері дядька Степана і до його брата дядька Михайла і його дружини тітки Галі.

На жаль, тепер можемо тільки згадувати ті часи, бо нема вже серед живих обох моїх батьків, немає дядька Степана.

Коли важко захворів мій батько, їхня підтримка була надзвичайно важливою. Тітка Орися практично весь час була з нами, дядько приїздив, коли міг, підтримував. Мама моя померла можна сказати, раптово. Тітка не могла вже за станом здоров'я приїхати, а дядько Степан був і на похоронах, і на поминках, підтримував, як міг, хоча сам був у віці.

Ще дякую долі за випадок ,що стався в 2019 році, коли дядько Степан був у Івано-Франківську на міжнародній конференції математиків, а мій син Андрій разом з чоловіком Сергієм проводили

міжнародний турнір з Таеквон-До І.Т.Ф. Дядькові вдалось бути присутнім на урочистому відкритті та гала-вечорі серед почесних гостей. Пам'ятаю, в якому піднесеному стані він був, як радів за нас, як пишався Андрієм, як цікаво було йому побачити, чим займаються мої хлопці. Дуже радів за мого сина, коли той видав першу україномовну книжку про Таеквон-До. Завжди цікавився моєю донькою Марією, радів, коли вона відкрила школу танцю. Завжди цікавився, як справи у мене, в сестри. Так само радів успіхам сестри Мирослави, завжди питав про її наукову діяльність. Це була щира турбота і радість за родину, справжня і непідкупна.

Дядько Степан завжди сповідував сімейні цінності, родинні традиції, був істинним християнином, а його фраза запам'яталась мені на все життя: «Всім у світі керує математика, а найбільший математик- це Господь Бог».

Племінниця дружини Степана Дмитровича
Оксана Миронівна Данищук (Баб'як),
головний бухгалтер обласної профорганізації АТ
«Прикарпаттяобленерго»

Спогади

Мої спогади про дядька Степана в чомусь будуть далекі від об'єктивізму, конкретних дат й імен, чіткості образів видатних постатей і визначних місць, з якими завдяки йому я була знайома з дитинства. Це спогади дитини, підлітка, пізніше студентки. Спогади на рівні почуттів, відчуттів і незабутніх вражень. Але я добре усвідомлюю, що саме цей їх калейдоскоп сформував мене теперішню, мій стиль життя і пріоритети, рід діяльності і навіть професійні цілі. Я знаю, що великою мірою саме він якимось невидимим чином вивів мене на мій сьогоднішній шлях. Знаю і ціную…

…Мені було десь шість. Надворі була тепла весна або раннє літо… Тоді я вперше їхала з батьками до дядька Степана і тітки Орисі до Чернівців. З маминим тортом і квітами з нашого подвір'я. Тоді я не просто переступила поріг нової оселі близьких родичів, тоді я стала частиною світу, в якому живу і зараз. І попри те, що сьогодні цей світ має сотні інших облич, набув різних форм і локацій, безперечно це саме він.

Тоді з дядьком я вперше милувалася черепицею Університету, який згодом став моєю Alma Mater; відблисками мокрої бруківки чернівецьких вуличок, на які роками повертаюся у справах, часто навмисно шукаючи їх саме у цьому місті; знайомилася з незрівнянним шармом академічного середовища, у яке потім десятиліттями (та і зараз також) намагалася інтегруватися. І саме дядько Степан своїм прикладом показав мені єдино можливий шлях у науку – важка скрупульозна щоденна віддана праця, часто без вихідних, повноцінних відпусток і нормованого робочого дня. Я не пригадую жодного випадку, коли би дядько приїжджав до нас у гості чи у справах без теки паперів, які треба опрацювати. Перед сніданками і вечерями (а інколи і замість них) – у нього був час на роботу, а значить потреба і необхідність про когось подумати: колег, учнів… Його безумовна геніальність досягалася працею, надзвичайною педантичністю і неймовірною акуратністю (від каліграфічності почерку навіть на якихось побутових записках і майже музейним порядком на робочому столі), але НІКОЛИ не проявлялася відособленістю чи пихатістю.

Приїжджаючи до нас, щоразу майже з порога, дядько запитував, як моє навчання. А якось поцікавився, який мій найНЕулюбленіший предмет, і я щиро відповіла, що математика.

Тоді він поставив уточнююче запитання: «І яка ж підсумкова оцінка за минулу чверть?». Почувши, що «звичайно, відмінно», додав: «ну то можеш продовжувати не любити в цьому ж дусі». І у тому дусі я і вчилася, поступово зрозумівши, чому без математики не буває науки, до того ж ніякої.

Я пам'ятаю його глибоку повагу і прив'язаність до малої Батьківщини, родини і власних коренів; як ділився спогадами про дитинство і батьків, як щоразу, перебуваючи у Франківську, пішки ходив у Підлужжя, і байдуже, що там на вулиці: сніг, дощ, темінь чи болото. Він мав бути там, де чекали!

І у нас дома (як він завжди казав – у Яреми) його завжди чекали. До його приїзду мама звикло варила вареники або смажила деруни – улюблені страви «від Марусі». Ті вареники варилися навіть у перший день їхнього переїзду до Чернівців. І якби сьогодні мама була жива, то з-поміж безлічі чудових і теплих спогадів, вона обов'язково написала б історію, яку вони роками з усмішкою любили згадувати при каві: як того пам'ятного дня у новій квартирі посеред ще нерозкладених коробок з речами вони з тіткою Орисею розкачували тісто за допомогою підручних засобів з єдиною метою – щоб у новому домі оселився наш родинний український дух.

Я завжди дуже чекала свят, особливо Різдвяних, бо та атмосфера була неймовірна. До нас обов'язково приїжджали «наші Івасишени». Святвечірній стіл, запах ялинки і пампушок, мелодійні колядки і розмови до надрання… Ці спогади гріють і сьогодні, і я мрію, щоб такі ж емоції мали місце і в житті дітей.

А ще, на довершення, я пам'ятаю чернівецьку дачу і угорницький город... і професорські руки після важкої роботи на землі, якої він насправді дуже прагнув.

Ось такий він у моїй пам'яті: працьовитий, порядний, інтелігентний, виважений в усьому.

Племінниця дружини Степана Дмитровича
Мирослава Миронівна Миленька (Баб'як),
кандидат біологічних наук, доцент,
завідувачка кафедри біології та екології
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

Еталон Науковця, Педагога, Людини

Лише той Учитель, хто живе так, як навчає.
Григорій Сковорода

Степана Дмитровича Івасишена я мала щастя знати все своє життя. Він мій стрийко (брат батька) і мій Вчитель у професії. Тому мала можливість бачити цю прекрасну людину в різних ролях: сина, батька, дідуся, викладача, науковця, керівника.

Для родини він був старійшиною роду. Мудрий і досвідчений, він завжди міг спокійно і об'єктивно оцінити ситуацію та дати цінну і ненав'язливу пораду. Степан Дмитрович дуже цінував відносини в родині, підтримував їх, любив родинні зустрічі та завжди викроював час у своєму щільному графіку, щоб приїхати на батьківську землю, на Франківщину, і тоді обов'язково відвідував усіх родичів.

У моєму дитинстві приїзд Степана Дмитровича із сім'єю був великою і довгоочікуваною подією. На той час вони жили в Києві, але приїжджали щоліта, а СД часто і зимою. Дядько Степан завжди привозив подарунки і великий важкий портфель із паперами і книгами для роботи. За будь-яких обставин він займався наукою. Куди б не їхав поїздом, мав підготовлені папери, щоб не марнувати час і переглядати їх під час поїздки. У нас в гостях він кожного дня зачинявся в кімнаті і працював, а ми, діти, від малого чітко розуміли, що заважати і шуміти не можна. Мені завжди було цікаво, про що він пише, для мене це були дуже важливі і таємничі речі. Бажання дещо зрозуміти в цій науці і привело мене згодом на математичний факультет Чернівецького університету.

Степан Дмитрович любив працювати також і фізично, приїжджаючи, завжди допомагав мамі у господарстві. У цій роботі він був так само старанний, послідовний і наполегливий, як і в науці. Любив, щоб усе було зроблено акуратно і повністю. Він вважав, що потрібно жити так, щоб бути корисним ближньому, працювати для загального блага, не чекаючи на нагороду чи подяку. Нам, байдикуючим на канікулах у бабусі дітям, він пропонував зробити щось корисне для села, наприклад, прибрати берег Бистриці чи пасовище. Це були нові ідеї для нашої діяльності.

Треба відмітити особливо трепетне ставлення професора Івасишена до своїх батьків, які завжди були для нього беззаперечним авторитетом. При кожному приїзді в Івано-Франківськ найперше приходив до мами, а потім на кладовище до могили батька. Своїм прикладом він вчив нас шанувати батьків.

Думаю, улюбленими святами СД були Святий Вечір і Різдвяні свята. Де б він не був, намагався дотримуватися традицій проведення цих свят. Мабуть, для нього вони асоціювалися з дитинством, батьками, виплеканою змалку, але глибоко захованою у радянські часи, вірою у Бога. Вірою, яку люди того часу не виставляли напоказ, а тримали в серці, проте у всіх своїх поступках діяли за Божими заповідями.

Степан Дмитрович був патріотом України і патріотом української науки. Він добре знав історію України, цікавився життям і діяльністю історичних осіб, особливо сучасних. Вважав українців самодостатньою нацією зі своєю історією, культурою і традиціями, яка повинна мати свою державу, незалежну від «старшого брата». СД дуже боляче сприйняв російську агресію у 2014 році, підтримував тих, хто захищав Україну на сході держави.

Степан Дмитрович засуджував людей, які казали, що держава не дбає про них, і шукали кращого життя за кордоном. Він вважав, що спочатку треба запитати себе: а що ти зробив для своєї країни, як доклався до її становлення і вдосконалення. СД закликав працювати в Україні і на благо України, по мірі сил розвиваючи і зміцнюючи цим державу.

Чесна праця на благо України і свого народу – це основний девіз професора Івасишена, якого він дотримувався все своє життя. Його праця полягала у розвитку і презентуванні української науки, у навчанні студентів та у вихованні молодих науковців, які продовжуватимуть найкращі традиції вітчизняних наукових шкіл.

Він виконував свою роботу добросовісно і самовіддано, я мала змогу спостерігати це, навчаючись на очолюваній ним кафедрі математичного моделювання ЧДУ в перші роки її створення.

Професор Івасишен Степан Дмитрович – найкращий лектор, якого мені довелося слухати. Він читав нашій групі лекції з дисциплін «Теорія міри та інтеграла», «Функціональний аналіз», «Параболічні системи» та інші спецкурси. Лекції Степана Дмитровича настільки обдумані, точні, повні, структуровані, що конспекти слугували нам підручниками, за якими ми готувалися до заліків та екзаменів. Конспекти з лекціями СД студенти зберігали та передавали для навчання іншим, а молоді викладачі мали їх за зразок для написання своїх лекцій. Кожен раз ми з нетерпінням очікували наступної лекції, знали, що там обов'язково будуть виділені параграфи, пункти, означення, зауваження, приклади, а доведення теорем, лем чи властивостей починатимуться і закінчуватимуться незмінними значками ◄ та ►.

Тут не можу не згадати про зразковий почерк Степана Дмитровича, який може слугувати основою нового шрифта в Word, та

про виписані ідеальними значками формули. Пишучи крейдою, він бездоганно розміщував навчальний матеріал на дошці, дотримуючись всіх правил форматування тексту і викликаючи цим захват аудиторії. Більше того, якимось незбагненним чином слухачі його лекцій, пишучи конспекти, зауважували, що з часом їх почерк також змінювався, стаючи округлішим та правильнішим. Мабуть, саме тому у багатьох його учнів почерк подібний до почерку СД. В цьому також виражався педагогічний талант професора.

На заняттях СД був вимогливий, але завжди доброзичливий і коректний, називав студентів тільки на «ви». Через строгість студенти дещо побоювались його, але безумовно поважали і любили за освіченість, інтелігентність і справедливість. На святкуванні днів матфаку саме йому присуджували не тільки нагороди «Найвимогливіший викладач», «Найсерйозніший викладач», але і «Диплом за найчарівнішу посмішку при штовханні ядра інтегрального оператора».

Вимогливим Степан Дмитрович був у першу чергу і в найбільшій мірі до самого себе. Він все завжди чітко планував, ніколи не запізнювався і нічого не забував зробити. Ні на одне заняття він не йшов непідготовленим. Скрізь у нього був порядок: у паперах, думках, речах. Його щоденники свідчать про надзвичайну організованість, самоконтроль і щоденну наполегливу працю.

Окремо слід згадати про роботу професора з аспірантами. Він ретельно підбирав тематику робіт для кожного учня, слідкуючи, щоб не було перетину з темами інших математиків. До кожного заняття з аспірантами готувався. На початку навчального року сам заводив аспіранту зошит, де записував завдання, календарний план, літературу, яку треба штудіювати, описував очікувані результати. Опрацьовуючи рекомендовані книги і статті, учні мали детально розписувати всі доведення, розбирати матеріал до найменших деталей. Якщо виникали питання, Степан Дмитрович радо консультував. Крім того, учні формували бібліографію видань по своїй тематиці. Про кожен результат своєї роботи аспірант повинен був доповісти на семінарах у відділі, причому з детальним доведенням, а інші учні активно слухали доповіді. Так СД вчив нас презентувати свої роботи, знати результати інших та вести наукову дискусію.

Разом з тим Степан Дмитрович завжди допомагав, опікувався і турбувався про своїх аспірантів, цікавився їх життям, проблемами та думками, не рахуючись із витраченим часом і зусиллями. Учні ставали практично членами сім'ї, Степан Дмитрович називав їх науковими дітьми.

Що стосується самого змісту наукових праць, то вимоги тут були дуже високі. Щоб видати статтю чи навіть тези доповіді на конференції, результати повинні бути новими, всі дослідження мають бути виконані до кінця, формулювання мають бути точними і лаконічними, доведення – строгими і обґрунтованими, пояснення – зрозумілими. Крім цього, СД звертав увагу на дотримання норм і правил української мови, які знав бездоганно. Всі статті своїх учнів він ретельно вивіряв і правив, не міг пропустити жодної помилки, неточності чи недомовленості.

Після захисту дисертації учні зазвичай продовжували активну наукову роботу за сприяння Степана Дмитровича, адже він продовжував допомагати порадами, мотивував їх, не даючи, за його словами, «випасти в осад». Професор Івасишен піклувався про наукове та педагогічне зростання молодих викладачів, пропонуючи їм слухати лекції з нових спецкурсів, які він розробляв. А ще для підвищення наукового рівня викладачів і студентів він організовував для нас цикли лекцій відомих математиків у галузі рівнянь з частинними похідними, зокрема, свого вчителя Самуїла Давидовича Ейдельмана. Так, у 1992 р. Самуїл Давидович читав нам спецкурс «Властивості додатних розв'язків лінійних систем» і керував дипломними роботами. Так Самуїл Давидович став і моїм учителем, керівником дипломної роботи, а згодом і кандидатської дисертації.

Особисто для мене Степан Дмитрович був не лише родичем і викладачем, але і наставником, порадником, прикладом для наслідування в усьому. Він навчив мене дуже багато: як любити математику, як вчити математику, як пробувати робити математику, як викладати математику, як писати, як бути людяним, як цінувати традиції і родину та багато іншого. Степан Дмитрович разом з Іриною Іванівною зіграли велику роль у моєму житті, за все їм безмежно вдячна!

Степан Дмитрович пішов у вічність, ще сповнений сил, енергії, нових планів та ідей, які він не встиг реалізувати. Але пам'ять про людину продовжує жити, поки про неї згадують рідні, близькі, друзі та колеги, поки продовжують її справу та розвивають її ідеї. Збережімо добру пам'ять про Степана Дмитровича!

Лілія Михайлівна Мельничук (Івасишин),
кандидат фізико-математичних наук,
доцент кафедри диференціальних рівнянь
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

СПОГАДИ КОЛЕГ, ДРУЗІВ ТА УЧНІВ ПРО С.Д. ІВАСИШЕНА

На передньому фронті

Степан Дмитрович досягнув найвищих вершин на передньому фронті світової науки в розвитку теорії параболічних рівнянь. Він був щасливим в особистому житті і мав багато радості в його науково-педагогічній діяльності. Він створив відому в світі наукову школу і отримував задоволення від щоденного спілкування з його щасливими учнями. Він натхненно працював і в затишних університетських кабінетах, і в його найбільш комфортному кабінеті вдома, де його дружина Ірина, відома київським правителям лікарка, створила найкращі умови для творчої праці з майже оптимальними, за його словами, графіками праці та відпочинку, які включали обов'язкову щоденну годину прогулянки в парку.

Степан Дмитрович володів високим професійним мистецтвом та великим талантом зразково читати лекції з математичних дисциплін, умів красиво записувати на дошці всі формули, майстерно пояснювати математичні доведення. І зачаровані його лекціями викладачі навіть із інших кафедр, інших інститутів та університетів України при першій нагоді слухали його лекції разом із студентами. Він став наймолодшим (можливо, в усьому світі) завідувачем кафедри, і його портрет винесли на Дошку пошани найбільш видатних буковинців.

Степан Дмитрович вперше у світі розв'язав ряд дуже важливих задач у розвитку теорії параболічних рівнянь. Йому і його учням щастило збирати високі врожаї вагомих результатів щодо різноманітних властивостей параболічних рівнянь та їх фундаментальних розв'язків для широкого класу параболічних рівнянь, про різні властивості матриць Гріна для загальних параболічних крайових задач та про пов'язані проблеми коректної розв'язності задач Коші і відповідних крайових задач. Отримані в його школі глибокі теоретичні результати стали вагомим внеском до скарбниці світової науки, а викладені у монографіях «Analytic methods in the theory of differential and pseudo-differential equations of parabolic type» та «Матрицы Грина параболических граничных задач», які опубліковані у престижних виданнях (Бостон, Берлін, 2004 р.), принесли всесвітню славу українській науці і математичній школі Степана Дмитровича.

Математичний талант Степана Дмитровича розвивався з перших днів навчання в дуже красивому Чернівецькому університеті, побудованому ще «за Австрії». Наші студентські роки там були дуже радісними і веселими. Після дзвінка на перерву ми мчали наввипередки на наступну лекцію в іншу аудиторію, щоб зайняти місце ближче до дошки. Я навіть був наловчився перестрибувати через високу першу парту в ті моменти, коли її з обох боків вже займали найшвидші наші спринтери (потім також і іншим студентам дуже сподобалося перестрибувати через ті міцні високі парти).

Нас, студентів, активно привчали записувати математичні формули дуже красиво – казали, що це так прийнято в європейських університетах і «наш університет є європейським». Можливо, тоді й навчився Степан писати кожне слово акуратно і тому він впродовж усього життя завжди і всюди кожну букву, кожне слово і кожну формулу писав дуже гарно. Часто після його лекції перед наступною моєю лекцією було дуже шкода витирати написані ним формули. Я думаю, що ця акуратність у записах справді дуже допомагає впорядковувати думки, які роями зароджуються в нейронних мережах у процесі розв'язування кожної нової задачі. Тому я завжди казав студентам писати акуратно і красиво «як Степан Дмитрович». У той час Чернівці називали «містом студентів» - веселі студенти були скрізь: і в парках, і на вулицях із гарними австрійськими будинками, зовсім не пошкодженими війною. У чернівецьких навчальних закладах здобувала освіту талановита молодь з Буковини, а також з інших областей; і з кожним роком зростала кількість випускників – учителів, інженерів, медиків, офіцерів, потрібних для великих територій СРСР. Глибокі теоретичні і практичні знання чернівецьких випускників сприяли їх зростанню на керівних посадах воєнно-промислового комплексу, особливо в атомній енергетиці з атомними бомбами, на виробництві ракет, літаків, танків і ще більших літаків (казали – для скидання тих танків на парашутах у гарячі точки на планеті (для цього в Україні були найбільші у світі літаки «Антей» та «Руслан»). І Степана Дмитровича було запрошено для підготовки висококваліфікованих спеціалістів військової ракетно-авіаційної техніки.

Ми, радісні студенти, кожного ранку перед заняттями маршірували колонами наверх на «великий плац» на обов'язкову армійську фіззарядку. І в наших гуртожитках запроваджувалися дисциплінарні змагання між кімнатами на найкраще натертий «до

блиску» паркет (чистою білою хустинкою щоденно перевірялася кожна шпаринка, чи, бува, в ній не залишилися порошинки). Наша кімната була доведена до ідеальної чистоти завдяки організаторським здібностям талановитого однокурсника Віктора Панчука - і нас нагородили грамотою за найкращу кімнату. Віктор був не тільки гарним математиком із золотою медаллю, але також він умів і картини гарні писати, і вірші складати. І кучері в нього закручувалися найбільш успішно, і він зумів найкращу красуню серед усіх студенток університету вибрати дружиною, виховати талановитих дітей і навіть стати аспірантом Президента Академії наук СРСР Марчука Гурія Івановича. І навіть на Степана був подібним (він був для всіх прикладом найкращим), бо Степан з перших днів навчання в університеті привернув увагу викладачів і однокурсників до великих своїх здібностей розв‘язувати важкі задачі. Степан став прикладом і для мене – разом із ним я відвідував дуже цікаві семінарські заняття Самуїла Давидовича з узагальнених функцій та функціонального аналізу. Рекомендовані Самуїлом Давидовичем літературні джерела з функціонального аналізу були надзвичайно цікавими, і мені вже здавалося, що функціональний аналіз – це найголовніше, це «біблія» математичних просторів, які логічно узагальнювали всі інші «простори» об'єктивної реальності. Мені вже уявлялося, що все моє життя буде проходити в функціональних просторах разом із Степаном. І, можливо, так би й сталося, якби не остання в університеті лекція «Кібернетика – лженаука на службі буржуазії», на якій я мимоволі вигукнув дуже голосно:

– Не може бути!

– Чого не може бути? – запитав викладач.

– Лженауки не може бути, бо якщо «лже», то – «не наука», а якщо «наука» – то «не лже».

В очах лектора я помітив буцімто згоду (я за першою партою завжди сидів), але раптом він кам‘яним голосом ніби продекламував:

– Підіть у бібліотеку, візьміть там том на букву «К» «Большой советской энциклопедии» зі словом «кибернетика» і прочитаєте там.

Я був шокований, тому замість їдальні зразу пішов у бібліотеку і там прочитав: «*Кибернетика – лженаука на службе буржуазии*», - і світ в моїх очах перевернувся, і наші шляхи із Степаном розійшлися. Виявилося, що в одному монастирі під Києвом українські математики та інженери таємно збудували

перший в СРСР комп'ютер - перший у Європі і перший на Західній півкулі! На комп'ютері стало можливим розв'язувати складні задачі математичної фізики, які аналітичними методами не розв'язуються. Київ став відомою у світі «столицею кібернетики», і я став аспірантом у цій галузі. Той комп'ютер майже із монастирем був таємно перевезений до Росії, в нашій лабораторії вже будувалися кращі комп'ютери, і її перейменували спочатку в Обчислювальний центр Академії наук, а пізніше Москва дала дозвіл перейменувати в Інститут кібернетики Академії наук Української РСР, який на передньому фронті світової науки став центром кібернетики не тільки в СРСР – там вперше у світі були розв'язані задачі оптимізації негладких функціоналів та надскладні задачі стохастичної оптимізації, до розв'язування яких зводилося все більше все важчих і все важливіших задач прикладної математики.

У той час Степан Дмитрович переїхав до Києва до найбільшого в СРСР військового навчального закладу готувати спеціалістів для ракетно-космічного воєнно-промислового комплексу, і щаслива доля знову звела мене працювати разом із Степаном, фактично розв'язувати одні й ті ж прикладні задачі з двох боків – комбінованими чисельно-аналітичними методами.

Степан був потрібний скрізь. Був дуже працездатним. Був дисциплінованим. Був принциповим. Степан був незламним - коли від нього вимагали читати в університеті лекції російською, то він не погоджувався, навіть коли в його потік спеціально підключили студента із Казахстану, який не володів українською. Степан тоді сказав, що всі лекції він буде читати мовою українською, а казаху – додатково російською. І Степана вирішили відправити в Афганістан (на завідувача кафедрою у столичному там університеті). Він категорично відмовився.

Степан був Велетнем! Світ і Україна втратили в його особі велике джерело світла розуму і людяності. Світла пам'ять про дорогого Степана Івасишена – великого сина українських Карпат, славетного вченого, полум'яного патріота і прекрасну людину – назавжди залишиться в наших серцях.

Бейко Іван Васильович,
однокурсник СД, професор, доктор технічних наук, професор
кафедри математичної фізики та диференціальних рівнянь
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Великий Вчений і Людина

Моє знайомство зі Степаном Дмитровичем Івасишеним (далі СД) відбулося так. В 1983 – 1986 роках я навчався в аспірантурі Московського державного університету ім. М.В. Ломоносова під керівництвом видатної вченої Ольги Арсеніївни Олєйнік, яка була завідувачем кафедри диференціальних рівнянь і співорганізатором щорічних всесоюзних математичних конференцій «Сумісні засідання Московського математичного товариства і Семінару ім. І.Г. Петровського». Ці конференції збирали найпотужніших спеціалістів у теорії диференціальних рівнянь. Мені не раз траплялося, будучи на консультації в наукового керівника, ставати мимовільним свідком обговорення списків запрошених учасників. І там я не раз чув прізвище Івасишен, причому з контексту розмов було зрозуміло, що це великий науковий авторитет. Хоча СД був постійним учасником цих конференцій, але при тій великій кількості учасників, враховуючи, що тематика його доповідей не була близька до моїх досліджень, я не зафіксував його образу. Але в 1987 році, коли я готувався до захисту кандидатської дисертації, в мене виникла необхідність не тільки познайомитися з СД, але й отримати від нього експертну оцінку моєї дисертації. Справа в тому, що в ті часи для захисту кандидатської дисертації було потрібно не тільки відгуки двох офіційних опонентів, але і експертизу дисертації від так званої провідної наукової установи – вузу або академічного науково-дослідного інституту. Мені було призначено провідною науковою установою Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка, а експертом від цієї установи – СД, який тоді був професором кафедри математичного аналізу цього університету. Я поїхав у Київ і зустрівся з СД на його кафедрі. Він дуже доброзичливо поставився до мене. Пізніше СД запропонував мені виступити за результатами дисертації на семінарі в Інституті математики АН України, де я після свого виступу познайомився з С.Д. Ейдельманом, вчителем СД, і отримав від нього позитивну оцінку своєї роботи.

З тих пір більше 30-ти років я регулярно спілкувався з СД на міжнародних математичних конференціях і співпрацював у сфері експертиз наукових праць і дисертацій. СД був офіційним опонентом на захистах дисертацій деяких моїх учнів та моєї докторської. Я також був опонентом на захисті кандидатської дисертації його учня. Не раз він рецензував мої з учнями наукові статті. Хоча рецензії не були підписані, але по стилю їх написання

не було сумніву у визначені рецензента. Я також рецензував його з учнями наукові статті. Зауваження, які в мене були, СД сприймав дуже толерантно. Ми не раз обговорювали викладання математики у вищій школі, філософські питання і політичну ситуацію в Україні і навколо неї. Погляди наші на суть і вирішення обговорюваних проблем практично не відрізнялися. Результатом нашої з СД комунікації є тверде переконання, що він був великою особистістю, прекрасною людиною, видатним математиком і організатором науки, щирим патріотом і справжнім громадянином України.

СД володів чудовим педагогічним талантом, виховав велику плеяду науковців, які активно та успішно працюють на благо нашого суспільства. Я теж вважаю себе його вихованцем, оскільки він мав великий вплив на моє зростання як науковця. Зокрема, важлива роль СД у виробленні мого власного наукового стилю, позаяк він постійно акцентував увагу на акуратність та логічну послідовність викладення наукового матеріалу.

Велика заслуга СД у розвитку Львівської школи з диференціальних рівнянь. Зокрема, він був офіційним опонентом на захистах докторських дисертацій багатьох львівських математиків, брав активну участь у міжнародних математичних конференціях, що проходили у Львові, був членом спеціалізованої вченої ради по захисту дисертацій при Львівському університеті.

У нас були теплі особисті стосунки, незважаючи на досить солідну різницю у віці. Ми з СД багато років вітали один одного з днем народження та іменинами. Він, як правило, дзвонив мені перед початком робочого дня і говорив багато приємних слів і гарних побажань. Це давало впевненість у своїх силах і наснагу працювати ще краще.

Я спілкувався з СД по телефону та інтернету незадовго до його відходу в інший світ. Відчував, що він ще повний енергії і сил та хоче творити науку. Дуже шкода, що життя СД обірвалося так раптово. Це велика і непоправна втрата для нашого суспільства, бо такі люди, як Степан Дмитрович Івасишен, творять історію народу, до якого вони належать. Вічна пам'ять…

Бокало Микола Михайлович,
доктор фізико-математичних наук,
професор кафедри математичної статистики і
диференціальних рівнянь
Львівського національного університету імені Івана Франка

Спогади про С.Д. Івасишена

Математичне поле не було б таким багатим, якби його не засівали такі справжні сіячі, як Степан Дмитрович Івасишен. Він засівав його своєю науковою і педагогічною діяльністю до останніх днів життя, не зів'явши передчасно незважаючи на поважний вік. Ця багаторічна плідна праця допомогла йому підготувати і залучити до наукової діяльності чимало здібних молодих людей, з якими він так само, як і з колегами, щиро ділився своїми ідеями і планами, добре усвідомлюючи, що єдине, що нам належить і є нашим назавжди, – це те, що ми віддаємо іншим. Він навчав своїх учнів, як на світі по совісті жити, навчив їх і з полегкістю на серці тихенько відійшов в інший світ, туди, де, за словами Б. Олійника, «сонце лягає спочити».

Говорять, що того, чия рука хоч раз врятувала тебе, ніколи не забудеш. Рука Степана Дмитровича не раз підтримувала і по сей день продовжує підтримувати мене у найскладніших моментах мого життя. Він постійно цікавився моєю роботою, моїм здоров'ям, і багато в чому вплинув на формування мене як людини і математика. І я завжди із вдячністю пам'ятатиму про це.

Уперше я побачив Степана Дмитровича у 1981 році, коли він почав читати курс теорії міри та функціонального аналізу в Київському університеті ім. Т.Г. Шевченка. До цього часу він викладав у військовому училищі, і це відбилося на стилі, в якому він розпочинав свої лекції – стилі «за статутом». Для нас, тодішніх студентів, це було незвичним, але з часом ми припинили звертати на це увагу, бо сам курс теорії міри він читав бездоганно. Строга логіка, відточеність і продуманість лекцій, їх оформлення були вражаючими, не було жодного зайвого слова, нічого не треба було ані добавляти, ані скорочувати. Усі результати доводились дуже акуратно, і це сприяло їх доброму засвоєнню студентами. З цього приводу я згадую розмову зі своїм батьком Мирославом Львовичем стосовно теорії міри та метричних просторів, під час якої він звернув увагу на те, що я добре орієнтуюся в цій тематиці і тут, звичайно, заслуга в першу чергу Степана Дмитровича. Конспекти його лекцій ще й дотепер є основою для курсів, які ведуть його учні і послідовники у вищих навчальних закладах Києва, Львова, Чернівців та інших міст. Вони цілком достатні, для успішного оволодіння цим предметом і складання відповідного екзамену. Степан Дмитрович організував також науковий семінар для студентів і аспірантів, на засіданнях якого обговорювалась тематика,

що торкалась просторів Орліча і не входила у програму усталеного курсу функціонального аналізу. Це був дуже цікавий і повчальний крок у математичну науку.

Свою дипломну роботу я виконував під керівництвом Степана Дмитровича й успішно її захистив, а закінчивши університет, вступив до аспірантури при кафедрі математичного аналізу. Моїм керівником і справжнім учителем став Степан Дмитрович. Ми часто з ним зустрічались і обговорювали мої «наукові надбання». По закінченні аспірантури я захистив кандидатську дисертацію, а невдовзі Степан Дмитрович переїхав до Чернівців, де упродовж багатьох років завідував Чернівецькою філією відділу математичної фізики Інституту прикладних проблем математики і механіки ім. Я.С. Підстригача. У цей час я вже працював у КПІ. Але моє спілкування зі Степаном Дмитровичем не припинилось. Ми періодично телефонували один одному, зустрічались на конференціях та наукових семінарах, що систематично проводились у Чернівецькому університеті. Новий етап нашого спілкування настав тоді, коли Степан Дмитрович повернувся до Києва і став професором кафедри математичної фізики КПІ, куди запросив його академік І.В. Скрипник, який у той час завідував цією кафедрою. На превеликий жаль Ігор Володимирович незабаром пішов із життя.

Після смерті І.В. Скрипника постало питання про обрання нового завідувача кафедри. Деканом фізико-математичного факультету на цю посаду була запропонована кандидатура його учня В.С. Герасимчука, але кафедра її не підтримала. Я порадив Степанові Дмитровичу очолити кафедру. Хоча він і не дуже хотів цим займатись, доля розпорядилась інакше. Степан Дмитрович виконував обов'язки завідувача упродовж десяти років. Спочатку дехто на кафедрі був не задоволений, бо він дуже вимогливо ставився до оформлення документів. Але він умів поєднувати вимогливість із дбанням про своїх співробітників та учнів і невдовзі усі були вдячні за те, що, завдяки його наполегливості, навчилися грамотно оформляти все, включаючи звіти і наукові праці.

У 2017 р. Степан Дмитрович запропонував деканові мою кандидатуру на посаду завідувача кафедри. З 1-го вересня я почав виконувати усі його обов'язки. Оскільки у той час я готувався до захисту докторської дисертації, в мене було обмаль часу для адміністративної роботи. Степан Дмитрович дуже допомагав мені своїми

порадами, підказуючи, як організувати роботу на кафедрі так, щоб ставлення до її співробітників було достойним і поважним. Після захисту дисертації ми обговорили нові спецкурси, які можна було б читати, враховуючи нашу спеціалізацію. На превеликий жаль, у 2020 р. керівництво університету не захотіло подавати на акредитацію нашу освітню програму. Це дуже засмутило Степана Дмитровича і він сказав: «Ось тільки доведу до захисту Турчину (це його учениця) і піду на пенсію». Але сталося не так, як хотілось би. Усе закінчилось трагічно. Після того, як він захворів на ковід, через тяжкий перебіг хвороби його не стало. Але він залишив незгладимий слід в історії кафедри та створеної на ній наукової школи. Він був чудовим ученим і прекрасною Людиною, і світла пам'ять про нього збережеться в серцях викладачів і співробітників кафедри, учнів і всіх тих, хто його знав.

Горбачук Володимир Мирославович,
доктор фізико-математичних наук,
в.о. завідувача кафедри математичної фізики
та диференціальних рівнянь
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Спогади про Вчителя

Уперше я зустріла Степана Дмитровича Івасишена в перших числах вересня 1988 року. Я не пам'ятаю точно, якого це було числа, але це був початок нового 1988/89 навчального року. Тоді я була студенткою третього курсу математичного факультету Чернівецького державного університету. На другому курсі ми прослухали семестровий курс «Теорія міри» доцента Маслюченка Володимира Кириловича і на третьому курсі ми мали вивчати «Функціональний аналіз». Хвилювання звичайно було, оскільки швидко всіх облетіла новина, що цей курс читатиме нам вже новий викладач з Києва. Не те, щоб ми, третьокурсники, вважали себе провінційними студентами. Ні, це було звичайне людське хвилювання і цікавість перед чимось новим. Степан Дмитрович зайшов у 39 аудиторію, привітався з усіма, представився і напрочуд гарним каліграфічним почерком на дошці написав список необхідної літератури. Він виводив кожне слово, дотримувався відступів і нумерації. Це був взірець оформлення літератури. Далі спокійним тоном розпочав лекцію і так само чітко і строго робив усі необхідні записи на дошці. Ми встигали опрацювати й записати лекційний матеріал у свої конспекти, навіть використовувати ручки різних кольорів для назв пунктів, лем, теорем тощо і їхнього змісту. Темп, як і почерк, у Степана Дмитровича був витриманим. Це викликало повагу до викладача і спершу боязкість. Проте остання за деякий час зникла, оскільки ми звикли до манери читання лекцій професора Івасишена С.Д. В аудиторії завжди панувала тиша і порядок.

Степан Дмитрович був строгим як до себе, так і до студентів. Він вимагав чітких і повних доведень фактів і виконання вправ, які задавав на лекціях на самостійне опрацювання. У нас були поточні семестрові колоквіуми, де ми й демонстрували свої знання. Він не підвищував голосу, коли хтось не знав чогось, а ставив справедливу оцінку. Єдине, що Степану Дмитровичу не подобалось і що його обурювало, це коли студенти намагались списувати. За списування він одразу без вагань відправляв на перескладання. Не допомагали ні сльози, ні прохання. А ось, якщо хтось під час письмової частини колоквіуму чи іспиту допустив помилку при розв'язуванні прикладу, то завжди мав змогу виправити її і покращити свою оцінку, розв'язавши додаткові завдання вже на усній частині іспиту.

Я не навчалась на новоствореній кафедрі математичного моделювання, тому як студентка більше не слухала курсів професора

Івасишена С.Д. Проте після закінчення університету за розподілом я потрапила працювати саме на кафедру математичного моделювання. І тут я вже познайомилась зі Степаном Дмитровичем не лише як з викладачем, але й як з керівником і наставником.

На кафедрі математичного моделювання випускники розпочинали свою трудову діяльність як стажисти. Стажування тривало два роки. І це величезна перевага для початківців. Ми відвідували лекції тих викладачів, за якими вели практику. Я почала проводити практичні заняття з функціонального аналізу, а тому ще раз прослухала повний, вже річний його курс. На лекціях я слухач, на практиці – вже викладач. І до цих пір вважаю, що це правильний спосіб становлення викладача. Ми маємо вчитись все життя, раз вибрали такий шлях. І не соромитись сидіти за однією партою зі студентами, виконувати ті самі завдання. Це колосальний досвід. Нас було троє стажистів на той час на кафедрі: Кондур Оксана, Вільчак Василь і я. І до всіх Степан Дмитрович навідувався на практичні заняття. Причому завжди попереджав. На першому році стажування відвідував практично щодватижні, а потім рідше – відпускав у вільне плавання. Після кожного такого заняття він проводив повний його аналіз. І ось тут ми здобували незабутній досвід. Від його ока не ховалась жодна помилка. Степан Дмитрович привчав нас завжди розглядати усі можливі випадки у прикладах, по можливості різні способи розв'язування і спонукати студентів самостійно аналізувати і пропонувати оптимальний шлях розв'язування. І все це він роз'яснював спокійно, терпляче і не нашвидкоруч.

Як наставник він часто робив зауваження, прагнучи, щоб все було досконало і ми всі ставали кращими викладачами. Але це відбувалось індивідуально, толерантно, не на загал. Тому ми не боялись звертатись до нього по допомогу, якщо якийсь приклад не виходив, бо знали, що отримаємо детальну відповідь. Ми бачили, як він читає лекції, розставляє акценти, пояснює нам приклади і вчились у нього проводити заняття. Степан Дмитрович слідкував за нашими записами на дошці і у приватній розмові зазначав, що дошку треба використовувати раціонально, так, щоб потрібні записи були доступними на дошці завжди при потребі, а не витирати їх і знову згодом писати. Ми вчились починати писати з верхнього лівого кута дошки, а не де нам заманеться.

Степану Дмитровичу подобались перші пари. Він ніколи не запізнювався і не любив, коли запізнювались інші ні на його заняття,

ні на свої. Усе мало бути чітко і дисципліновано. Він не розумів, як можна прийти на заняття без план-конспекту. Вимагав, щоб кожне заняття продумувалось до дрібниць і завжди були приклади про запас. Причому приклади не однотипні, а які би охоплювали усю тему заняття.

А ще Степан Дмитрович – справжній вчений. Увесь свій час поза заняттями і підготовкою до них він присвячував науці. Щомісяця на факультеті відбувались засідання великого наукового семінару, а на кафедрі – кафедрального. На факультетському семінарі доповідали математики з усієї України, а також з інших країн. Явка членів нашої кафедри була обов'язковою. Він як керівник семінару не пропускав його засідань, й від нас того ж вимагав. Усі займались науковими дослідженнями, виступали на семінарах, друкувались. Кафедру математичного моделювання тоді називали кузнею кадрів. Вихідці з нашої кафедри очолили кафедри не лише на нашому факультеті, але й на економічному.

Степан Дмитрович не схвалював, коли хтось зі співробітників кафедри подавав тези на конференцію, але на неї не їхав. Називав це халтурою. Ми оформлювали відрядження, замінювали пари, їздили на конференції, відвідували культурні заходи. Важко було, але цікаво.

Пригадую випадок, коли Степан Дмитрович уже проживав у Києві. У 2004 році на базі НТУУ «КПІ» відбувалась X Міжнародна наукова конференція імені академіка Михайла Кравчука. Ми з Галею Івасюк і Тонею Балабушенко подавали тези на конференцію і поїхали доповідати свої результати. Дівчата – учениці Степана Дмитровича і звичайно повідомили його, що перебуватимуть у Києві. Поїзд прибув до Києва близько 8-ї ранку. Яке було наше здивування, коли професор Івасишен С.Д. не лише нас зустрів на пероні, але й заздалегідь кожному купив жетони на метро, щоб ми не вистоювали у величезних чергах у цей ранковий час після тривалої дороги. А крім того, щоб швидше зареєструвались на конференцію, поселились, трохи відпочили з дороги і сповнені сил брали участь у пленарному та секційних засіданнях. Тому він нам показував найкоротший шлях і супроводив аж до самого пункту реєстрації в університеті. Та і впродовж усіх днів конференції він нами опікувався.

На кафедрі за часи очолювання її Івасишеном С.Д. ми не лише працювали, але й святкували дні народження наших колег, новорічні та інші свята. Придумували й конкурси. Степан

Дмитрович завжди брав участь у них, зазвичай у парі зі своїм другом і колегою Лавренчуком Володимиром Петровичем. Тоді ми бачили в ньому не лише строгого викладача і завідувача кафедри, а й нашого старшого колегу, який з нами веселився, розповідав анекдоти і смішні історії зі свого життя.

Степан Дмитрович ніколи не забував нашу кафедру математичного моделювання після переїзду до Києва. Часто навідувався в Чернівці і завжди заходив привітатися, поцікавитись новими здобутками кафедри.

На жаль, смерть обірвала життя ще сповненого сил і прагнення працювати талановитого вченого і викладача. Це непоправна втрата. У нашій пам'яті Степан Дмитрович залишиться строгим, вимогливим, але турботливим і усміхненим учителем і наставником.

Готинчан Тетяна Іванівна,
кандидат фізико-математичних наук,
доцент кафедри математичного моделювання
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

Мій учитель

Я, Роман Дрінь, є старшим сином математичної сім'ї Михайлини Михайлівни і Ярослава Михайловича Дрінів. Я народився в 1969-му році, коли мої батьки працювали на кафедрі диференціальних рівнянь, якою в той час керував Степан Дмитрович Івасишен. Вчителем Степана Дмитровича був відомий математик Самуїл Давидович Ейдельман, СД в квадраті. Обидва СД відіграли в моєму житті визначну математичну роль.

На математичному факультеті Степан Дмитрович читав нам курс функціонального аналізу. Особливо вразили його дуже чіткі і акуратні формулювання та записи на дошці. Дошка у восьмій аудиторії першого корпусу Чернівецького національного університету займала майже всю ширину приміщення. Після лекції можна було прочитати на ній весь матеріал лекції і дуже шкода було витирати такі акуратні і каліграфічні записи, виконані чудовим почерком.

СД був дуже акуратним у всьому. Завжди вражав його зовнішній вигляд, чітка грамотна мова і доступний вимогливий стиль.

Мій перший трудовий досвід був під керівництвом Степана Дмитровича. 14 квітня 1993 року я був прийнятий на посаду техніка 2-ї категорії відділу Інституту прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача на 0,5 ставки.

У цьому ж році я був зарахований до аспірантури Інституту прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача з відривом від виробництва. Керівниками моєї кандидатської дисертації були: С.Д. Івасишен та С.Д. Ейдельман. Я мав честь спілкуватися з Великими Математиками сучасності, з якими мене познайомив Степан Дмитрович. З величезною приємністю я пригадую лекції, семінари, конференції, які я відвідував поруч з Великим Педагогом Степаном Дмитровичем Івасишеним.

Він багато мені допомагав під час роботи на посаді асистента кафедри диференціальних рівнянь ЧНУ. Завжди цікавився моїми справами та досягненнями.

Неоціненним досвідом спілкування з таким Науковцем як Степан Дмитрович я користуюся по сьогоднішній день.

Світла пам'ять про Степана Дмитровича назавжди залишиться в пам'яті нашої Великої Математичної Родини.

Дрінь Роман Ярославович,
кандидат фізико-математичних наук, підприємець

Степан Дмитрович Івасишен – видатний вчений і педагог

Степан Дмитрович Івасишен відіграв визначальну роль у нашому житті – Михайлини і Ярослава Дрінів. Спеціалізацію ми проходили на кафедрі диференціальних рівнянь, якою завідував Степан Дмитрович. У його виконанні ми прослухали курс диференціальних рівнянь і спецкурс із теорії узагальнених функцій, він керував курсовими і дипломною роботою Ярослава, а на п'ятому курсі ми ділили ставку лаборанта кафедри. Степан Дмитрович домігся того, що ми отримали направлення Мінвузу для роботи на кафедрі асистентом (Ярослав) і лаборантом (Михайлина). Це свідчить про те, що Степан Дмитрович дбайливо вирощував кадри для кваліфікованої праці викладачами у школах середній і вищій. Він у 1969 р. познайомив Ярослава із професором Самуїлом Давидовичем Ейдельманом, який позначав їх абревіатурою $(СД)^2$ і був учителем Степана Дмитровича, запланував цільову аспірантуру в Києві під керівництвом Самуїла Давидовича, в минулому випускника і керівника кафедри диференціальних рівнянь.

Через короткий термін Степан Дмитрович переїхав до Києва для роботи на кафедрі вищої математики Київського вищого інженерного радіотехнічного училища протиповітряної оборони, обійнявши на конкурсній основі посаду завідувача кафедри, яку йому звільнив Самуїл Давидович. Навчаючись в аспірантурі при Київському державному педагогічному інституті під керівництвом Самуїла Давидовича, Ярослав прочитав семестровий курс лекцій для військових науковців КВІРТУ із теорії узагальнених функцій і їх застосувань. $(СД)^2$ дбали про підвищення математичного рівня військових науковців. Після КВІРТУ Степан Дмитрович працював доцентом кафедри математичного аналізу Київського національного університету імені Тараса Шевченка, де захистив докторську дисертацію. Керував кафедрою професор Дороговцев Анатолій Якович, який високо цінував людські якості і наукові здобутки Степана Дмитровича. У цей період Степан Дмитрович керував аспірантурою Михайлини Дрінь, яка успішно захистила кандидатську дисертацію.

У 1987 році утворилася кафедра математичного моделювання на математичному факультеті ЧНУ, і декан факультету Крехівський Володимир Васильович запросив Степана Дмитровича очолити цю кафедру. Почався другий період праці Степана Дмитровича у Чернівцях, де він працював за сумісництвом завідувачем чернівецького відділу Львівського Інституту прикладних

проблем механіки і математики НАНУ. Під керівництвом Степана Дмитровича багато його учнів випускників матфаку ЧНУ захистили кандидатські дисертації. Під керівництвом (СД)^2 успішно захистив кандидатську дисертацію Роман Дрінь. Степан Дмитрович налагодив тісну співпрацю з Львівським університетом імені Івана Франка, керував науковим семінаром математичного факультету, де виступали науковці з багатьох міст України. Обов'язки вченого секретаря семінару виконував Ярослав Дрінь, а пізніше – Віталій Дронь. Степан Дмитрович працював членом вчених рад по захисту кандидатських дисертацій у Чернівцях і Львові.

У 2003 році розпочався другий київський період праці Степана Дмитровича, де він працював у різних вузах, а закінчив працю у політехнічному інституті. У цей період він керував аспірантами, був науковим консультантом докторської дисертації Владислава Літовченка, нині професора, завідувача кафедри диференціальних рівнянь ЧНУ.

Степан Дмитрович багато працював, здобув славу невтомного працівника і відомого вченого, дуже школа, що підступна хвороба передчасно забрала його від нас. Пам'ять про нього буде завжди жити в наших серцях.

Дрінь Ярослав Михайлович,
доктор фізико-математичних наук, професор,
завідувач кафедри математичних проблем
управління і кібернетики
навчально-наукового інституту фізико-технічних і
комп'ютерних наук
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
Дрінь Михайлина Михайлівна,
кандидат фізико-математичних наук,доцент

Слово про Вчителя

Спогади про Степана Дмитровича для мене постають швидше як образ і почуття, ніж як події минулого.

Образ – Великої Світлої Людини і Науковця. Почуття – добрі, теплі, щирі.

Про нашого вчителя говорилося, пишеться і ще буде звучати багато хороших слів. Серед них є одне, яке, мабуть, найбільш точно передає його життя, думки і дії. Це – Відданість. Усьому, чим дорожив Степан Дмитрович, він був абсолютно, без залишку і компромісів відданий. Відданий тому, що дійсно було для нього найціннішим – коштовне і різнобарвне намисто дорогих сутностей і людей: Математика – Ірина Іванівна – сім'я – родина – друзі й однодумці – маленька Батьківщина – Україна – Наука (Математика). Коло замкнулося. Нічого зайвого, малоцінного і другорядного. Нічого, що б відволікало його увагу від дорогих намистин.

Математика. Здається, він думав про неї завжди. Будь-яке планування (на день, на тиждень, на поїздку, на відпустку) зводилося до головного – як поєднати кожну дію з науковою роботою. Відданість і скрупульозність у науці ми бачили в чітких формулюваннях, строгих доведеннях, грамотній мові, ідеальній каліграфії. Таке ставлення дало чудові результати: великі наукові здобутки, авторитет, шану і повагу в науковому світі, в тих начальних і академічних закладах, де Степан Дмитрович працював, співпрацював чи тільки доповідав.

Відданість Степана Дмитровича стосується як математики, так і особистого життя. Він з Іриною Іванівною – це два величезних світи, два сонця, які утворили добру, теплу і душевну сонячну систему. В неї притягувало, вона завжди була відкрита для друзів, для учнів Степана Дмитровича, які дуже швидко ставали майже членами сім'ї.

Степан Дмитрович завжди з теплом і любов'ю і ставився, і відгукувався про всіх жінок у своїй родині: про маму, дружину, доньок і внучок. Він дуже радів з успіхів своїх близьких, підтримував чудові стосунки з братом, іншими родичами.

Відданість Степана Дмитровича проявляла себе також у прив'язаності до рідної домівки. Він ніколи не втрачав контакт з Франківщиною, де народився, ні з Чернівцями чи Києвом, які стали для нього такими самими рідними, ні з острівцями розвитку

математики, такими як Львів. Він дуже переймався долею України, розвитком нашої держави.

Наш вчитель віддав себе, свій час, думки, емоції, життєві сили без залишку і вагань всім намистинам. Він палав, зігріваючи, надихаючи всіх навколо. За зовнішньою стриманістю ховалося велике гаряче серце. Я надзвичайно щасливий, що це тепло дісталося і мені. Я з усіма сумую, що зараз нас зігріває тільки спомин.

Дронь Віталій Сільвестрович,
кандидат фізико-математичних наук,
доцент, науковий співробітник
Інституту прикладних проблем механіки
і математики ім. Я.С. Підстригача НАН України

О Близком Человеке

У каждого из нас есть свой ближний круг, своя группа людей, с которыми не обязательно проживать в одном городе, регулярно переписываться, но при этом знать, что этот человек есть, к нему в любой момент можно обратиться, он выслушает и поможет. Таким был для меня близкий ученик моего отца Степан Дмитриевич Ивасишен. Мне всегда ученики Самуила Давидовича Эйдельмана представлялись достойными людьми, наверное, пример учителя был тому порукой. Но близость с Ивасишеным была особенной. Проявлений было много и с разных сторон: и тесное частое общение, и по математике, и по жизни, и серьёзное отношение к любому делу, и беззаветная преданность своей математической науке и, наконец, какой-то исключительной красоты специфический каллиграфический почерк. Насчёт почерка есть ещё один мастер – Ярослав Михайлович Дринь.

Мне как сыну руководителя приходилось часто присутствовать при их общении, слышать обсуждения математических вопросов не только за письменным столом, а где угодно. Я помню общение со Степаном Дмитриевичем в 1964 году во время поездки с семьёй в Западную Украину. Общение было и семьями, тогда я общался с супругой Степана Дмитриевича и со старшей дочкой. Галя тогда была ещё очень юной, младенцем в кроватке. Продолжение было позже в Киеве, памятным эпизодом был совместный поход в киевский цирк с Галей и с тёщей Степана Дмитриевича. Надеюсь, Галина Степановна прочтёт это и улыбнётся.

Вспоминая Степана Дмитриевича, нельзя не отметить исключительной любви к родной Украине, своему языку, своей культуре. Рядом с ним хотелось стать украинцем. Был эпизод с подготовкой статьи в украинских Докладах, где требовалось представить украинский вариант текста. Папа с Татьяной Георгиевной подготовили некий черновой вариант, но требовалась доработка текста. С этой просьбой они и обратились к Степану Дмитриевичу. Он со свойственной ему пунктуальностью внимательно всё просмотрел, поправил и в готовности окончательного варианта сомневаться не приходилось. Самой существенной поправкой можно считать замену перевода слова «конечномерный» как «кинцевомирный» на правильный вариант «скинченновымирный».

Не просто отличием, а выдающимся достижением Степана Дмитриевича было, несомненно, создание собственной научной

школы, воспитание «внуков» С.Д. Эйдельмана. Тёплое отношение Степана Дмитриевича к своим ученикам было хорошо видно и хорошо известно.

В 2005 году Самуил Давидович Эйдельман ушёл из жизни. Степан Дмитриевич сразу же проявил себя как прямой преемник деятельности своего учителя. Это выражалось, в частности, в организации мемориальных научных конференций. Первая такая конференция прошла уже в 2006 году, она была посвящена также и юбилею кафедры. Тогда по возвращении из Черновцов в Киев мы оказались в одном купе и долго и подробно обсуждали, какой на самом деле должна быть конференция памяти Эйдельмана. Выработанные в поезде идеи и принципы были реализованы на конференции к 90-летию в 2010 году. Ещё через 5 лет в Киеве около 1 сентября, дня рожденья С.Д. Эйдельмана, прошла однодневная конференция. И, наконец, в сентябре 2020 года была вершина всех этих научно-мемориальных мероприятий – конференция к столетию. Уже бушевал коронавирус, встал вопрос, откладывать конференцию или проводить онлайн. Оргкомитет, в том числе и Степан Дмитриевич, выбрали второй вариант. Первые же минуты конференции подтвердили правильность этого решения. На конференции сразу же сложилась какая-то особая атмосфера, люди получили заряд позитива надолго.

Время течёт неуловимо, уходят отцы-основатели. Наше поколение детей профессоров тоже уже немолодо («не спрашивай, по ком звонит колокол, он звонит по тебе»). Но так хочется надеяться, что в Черновцах, в Киеве, в других местах будут жить математики, будут заниматься дифференциальными уравнениями, в частных производных и прочими, что здоровый научный дух будет привлекать к себе красивых и умных людей. Нам повезло в жизни, что нам встретился такой человек, как Степан Дмитриевич Ивасишен. Наша память с нами.

Эйдельман Юлий Самуилович,
профессор Тель-Авивского университета, Израиль.

Спогади про Степана Дмитровича

У посланні до римлян апостол Павло пише: «… За даною мені благодаттю, кожному з вас кажу: не думайте про себе більше, ніж треба думати; але думайте скромно, в міру віри, яку Бог приділив кожному. Бо, як в одному тілі маємо багато членів, але не всі члени виконують однакові дії, так багато нас становимо одне тіло у Христі, а окремо один одному є члени. І як, за даною нам благодаттю, маємо різні дарування, то, якщо маєш пророцтво, пророкуй за мірою віри; якщо маєш служіння, перебувай у служінні; якщо учитель, — у навчанні; якщо утішитель, утішай; хто роздає, роздавай у простоті; начальник, начальствуй зі старанністю; хто милосердствує, милосердствуй зі щирістю…» (Рим.XII:3-8). Саме таким, надзвичайно працелюбним, відповідальним, справжнім фахівцем, який умів навчити, прищепити любов до справи, якою займаєшся, був Степан Дмитрович. Був … Був уважним до деталей, завжди заздалегідь все планував: чи то поїздка на конференцію, чи написання статті, чи будь-яка інша зустріч, …. і нас, своїх учнів, цього вчив.

Добре пам'ятаю, коли вперше Степан Дмитрович прийшов до мене на заняття, як завідувач він щосеместру відвідував заняття викладачів кафедри. Зауважень тоді було, м'яко кажучи, більше ніж достатньо (було дуже соромно … не знала куди очей подіти). Але при обговоренні проведеного заняття звучали не тільки зауваження, а в основному поради та настанови. Саме це обговорення заставило мене детальніше планувати заняття та старанніше до них готуватись. Та коли в наступному семестрі, обговорюючи на засіданні кафедри питання взаємовідвідування занять, Степан Дмитрович уже усміхався, я добре розуміла, якби не було того першого відвертого обговорення, все б залишилось без змін. А він радів, що його робота принесла результат. Він завжди радів успіхам своїх учнів та колег, завжди жив роботою, часто повторював «люблю, коли працюють». І сам завжди працював…

Влітку, коли Степан Дмитрович приїжджав до Чернівців, відділ (відділ крайових задач з частинними похідними чернівецької філії Інституту прикладних проблем механіки і математики імені Я.С. Підстригача НАН України) наповнювався життям, наука оживала в ньому. Спочатку було обговорення планів та ідей, далі дослідження і детальний опис, не один похід у бібліотеку, потім семінари і дискусії, і знов семінари. Так народжувались нові статті й

доповіді на наукові конференції. Взагалі до конференцій, в яких він або його учні брали участь, відносився по-особливому: відкриття, пленарні та секційні доповіді – все відвідував та брав активну участь. Вважав, що приїзд на конференцію лише за для своєї доповіді – означає втратити можливість познайомитись з новими ідеями та методами наукових досліджень своїх колег. Конференції – це стимул працювати ще краще, говорив він.

Час швидко минає … кажуть, час лікує. Вже рік минув із дня його смерті, але як тоді, так і зараз не хочеться в це вірити. Степан Дмитрович назавжди залишиться для мене прикладом людських чеснот, взірцем для наслідування. Вічна пам'ять Вам, дорогий Учителю!!

Івасюк Галина Петрівна,
кандидат фізико-математичних наук,
доцент кафедри математичного моделювання
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

Математик. Людина. Вчитель

Посередній учитель розповідає.
Хороший вчитель пояснює.
Чудовий вчитель показує.
Геніальний вчитель надихає.
Уільям Артур Уорд

Моє перше знайомство зі Степаном Дмитровичем Івасишеним відбулося восени 1988 року, коли мене, студентку 4-го курсу, рекомендував йому до занять наукою мій улюблений викладач та наставник Володимир Петрович Лавренчук. Згодом я зрозуміла, що представляти школу професора Івасишена – це дуже відповідально! Адже Степан Дмитрович – взірець української наукової інтелігенції. Він завжди був відданий її величності математичній науці та засівав зерна цієї любові й відданості у голови й серця своїх учнів. Увесь час в усьому акуратний – від зовнішнього вигляду до незрівнянно каліграфічного почерку. Завжди зібраний – все чітко і все по-плану. Постійно вів щоденник: вранці – плани на день, ввечері – підведення підсумків.

Такій самоорганізації вчив своїх учнів. Згадую, коли у серпні 1990 приступила до роботи на кафедрі математичного моделювання Чернівецького державного університету, то впродовж двох тижнів ми мали зустрічі зі Степаном Дмитровичем, під час яких він мене навчав організації навчальної, викладацької та наукової роботи. Вчив ретельності в усьому. Часто і досі ловлю себе на думці: «А що б сказав Шеф?»

Наш дорогий Шеф, як ми називали Степана Дмитровича у колі його учнів, приділяв багато часу праці з учнями. Продукував цікаві ідеї, нестандартні рішення та доведення. Був тонким і глибоким аналітиком! Вчив нас заглиблюватись у проблему, постійно працювати. В усьому прагнув досконалості. Завжди казав, що виклад отриманих результатів (у публікації, виступі на конференції) має бути продуманим і таким, щоб читачі/слухачі все зрозуміли.

Академік С. Івасишен відомий як прекрасний лектор! Із задоволенням запрошував викладачів кафедри на свої лекції. Це була чудова школа викладацького мистецтва!

Належність до учнів професора С. Івасишена – це найкраща рекомендація. Неодноразово переконувалась у цьому. Наприклад, під час співбесіди на предмет працевлаштування із професорм

Богданом Василишиним, першим проректором Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, повідомила, що захистила дисертацію на здобуття ступеня кандидата наук, виконану під керівництвом Степана Дмитровича. На що вимогливий Богдан Васильович зразу відповів, що для нього цілком достатньо даної інформації про мене, щоб погодитись запропонувати мені викладацьку роботу по його кафедрі.

Всі знали гостинність сім'ї Івасишених. Дружина Ірина Іванівна клопоталась про всіх учнів Степана Дмитровича. Навіть в аскетичних умовах апартаментів наукового відділу від ІППММ, де зупинявся Шеф під час своїх приїздів у Чернівці в час свого другого київського періоду, прагнув пригостити своїх учнів та інших відвідувачів. Кожен його приїзд до Чернівців був розпланований і на наукові консультації з учнями, і на зустрічі з друзями. А коли ми приїжджали на конференцію до столиці, то зустрічав нас ранесенько на вокзалі та вів додому поснідати. Завжди найпершим, зранечку, вітав з днем народження. Такі, здавалося б дрібні моменти, були гарною школою поваги до своїх учнів та друзів.

Своєю увагою і турботою про свого вчителя, професора Самуїла Ейдельмана, наш Степан Дмитрович став прикладом, як треба з повагою ставитись до свого Вчителя.

Степан Дмитрович був істинним патріотом свого народу та держави. Але без зайвого галасу. Шанував свою родину. Коли ми бачились наживо востаннє, у вересні 2019 в Івано-Франківську, мала нагоду побувати на могилах батьків Степана Дмитровича, у хаті, де зростав наш Шеф. Відчувалась синівська теплота й глибока повага в голосі, коли розповідав про батьків.

Степан Дмитрович мав особливе почуття гумору. Вмів зауважувати цікаве. Завжди був простий у спілкуванні. Ніколи не хизувався всіма успіхами, досягненнями, регаліями.

Шеф вмів надихати!!! Вмів і любив навчати інших. Після розмов чи консультацій було відчуття потреби у ще більшій відданості роботі та математиці. А відданість самого Степана Дмитровича математиці була щира, бездоганна і вічна!

Розумію, що тривалість життя не є нескінченною величиною. Та завше хочеться, щоб рідні та найважливіші люди були якнайдовше з нами... Сумна звістка про хворобу Степана Дмитровича у квітні 2021 і ще сумніша - про її перемогу над нашим вельмишанованим Шефом, приголомшила. Так хотіла, молилась і вірила, що він

подолає страшну недугу XXI століття… На жаль… Дуже важко пережила ті дні.. І досі не вірю до кінця… Ще жевріє надія, що задзвонить телефон і почую спокійний голос з чіткою вимовою «Як ти, Оксано?»

Дякую Долі, що подарувала мені справжнього Вчителя – творця, який надихав і надихає. Який для мене назавше є еталоном Людини, Ученого, Математика.

Кондур Оксана Созонтівна,
кандидат фізико-математичних наук,
доктор педагогічних наук, професор,
декан педагогічного факультету
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

Дякую долі, що зустрів на своєму життєвому шляху цю прекрасну людину

Вперше прізвище С.Д. Івасишен я знайшов серед авторів наукових статей у математичних журналах. Це був період (1978-1981рр), коли я навчався в аспірантурі при Інституті математики НАН України у відділі випадкових процесів. У роботі над кандидатською дисертацією мене цікавили питання (деякі з них залишаються актуальними і на сьогодні) про інтегральні зображення розв'язків початково-крайових задач і задач спряження для диференціальних рівнянь з частинними похідними другого порядку параболічного типу. Власне, вивченню багатьох проблем, пов'язаних з цими питаннями, присвятив свої численні наукові праці, у тому числі й монографії, видатний український математик сучасності, справжній патріот України, доктор фізико-математичних наук, професор Степан Дмитрович Івасишен. У згаданому періоді мені трапилася також нагода вперше побачити Степана Дмитровича. Це сталося в Інституті математики НАН України в день публічного захисту С.Д. Івасишеним докторської дисертації, на якому я також був присутній.

Познайомився я зі Степаном Дмитровичем Івасишеним весною 1994 р. у м. Львові в Інституті прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача НАН України під час виїзного засідання відділення математики НАН України, на якому був присутній Степан Дмитрович, і де я виступав з доповіддю за матеріалами майбутньої докторської дисертації. У процесі та після доповіді виникла дискусія, в якій взяв участь також Степан Дмитрович. У своєму виступі він сформулював ряд питань, на які мені варто було звернути увагу в доповіді, зокрема, в тій її частині, де йшлося про порівняння представлених у доповіді результатів з іншими результатами, які на той час були відомими. Крім того, від Степана Дмитровича Івасишена я отримав тоді запрошення виступити з доповіддю на науковому семінарі з диференціальних рівнянь у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. Після доповіді на семінарі у Чернівецькій математичній школі С. Д. Івасишен дав згоду виступити офіційним опонентом на захисті моєї докторської дисертації.

Від початку нашого знайомства я отримав можливість постійного спілкування із Степаном Дмитровичем. Це відбувалося переважно при зустрічах на наукових конференціях, на засіданнях

спеціалізованих вчених рад під час захисту дисертацій, у колі наших рідних і друзів та в телефонних розмовах. Я дякую долі, що у відповідний час зустрів на своєму життєвому шляху цю прекрасну людину. Степан Дмитрович Івасишен був і залишається для мене особистістю, яка зуміла поєднати в собі даний від Бога великий талант науковця-математика і педагога з найкращими людськими якостями, зокрема, такими як чесність, порядність, працьовитість, відповідальність, доброзичливість, пошана до своїх учителів та наставників, постійне піклування про свою гарну родину та учнів.

Світла пам'ять про Степана Дмитровича Івасишена назавжди залишиться у моєму серці.

Копитко Богдан Іванович,
доктор фізико-математичних наук,
професор, завідувач кафедри вищої математики
Львівського національного університету імені Івана Франка

Зустрічі з С.Д. Івасишеним

Я вперше зустрівся з С.Д. Івасишеним на Київському семінарі з функціонального аналізу, який був організований в Інституті математики Ю.М. Березанським і С.Д. Ейдельманом у 1968 році. Семінар існує й досі, а тоді я був студентом Київського університету, а Степан Дмитрович був уже кандидатом наук. Його науковим керівником був Самуїл Давидович Ейдельман, з яким Степан Дмитрович продовжував співпрацювати. Тому він часто відвідував семінар, навіть у періоди, коли він жив і працював у Чернівцях, доповідав свої нові наукові результати. Пам'ятаю його пізнішу доповідь за матеріалами докторської дисертації. Крім високого наукового рівня (він був найсильнішим математиком серед численних учнів Ейдельмана) відчувалась педагогічна майстерність – пам'ятаю логічний виклад матеріалу, навіть чіткий почерк та красиве розміщення формул на дошці.

Тісніші контакти і наукова співпраця із Степаном Дмитровичем відносяться до 2003-2004 років. У цей період ми з С.Д. Ейдельманом працювали над розвитком теорії параболічних рівнянь дробового порядку за часом. Коли основні результати були отримані, Самуїл Давидович запропонував писати не тільки відповідну статтю (яка вийшла в Journal of Differential Equations), а й монографію, яка б охоплювала ширшу тематику з сучасної теорії параболічних рівнянь і систем. Для участі в цій роботі ми запросили Степана Дмитровича. Робота була розподілена наступним чином. Я писав (одразу англійською мовою) і обговорював з Ейдельманом глави, що стосувались рівнянь дробового порядку. Ейдельман та Івасишен писали російською мовою решту глав, а я перекладав їх на англійську. Результатом цієї роботи стала наша книга «Analytic methods in the theory of differential and pseudo-differential equations of parabolic type» (Basel-Boston-Berlin: Birkhäuser, 2004).

Протягом року чи трохи довше ми зустрічались щотижня, втрьох у квартирі Ейдельмана, для обговорення і уточнення нових розділів книги. Як завжди буває, ці бесіди не зводились тільки до математики – говорили про життя, політику, мистецтво. Самуїл

Давидович згадував другу світову війну, яку він пройшов від Сталінграда до Маньчжурії. Степан Дмитрович більше говорив про поточні проблеми, зокрема про вищу освіту.

Степан Дмитрович Івасишен був визначним математиком, патріотом, яскравою людиною. Таким його будуть пам'ятати.

Кочубей Анатолій Наумович,
член-кореспондент НАН України,
завідувач відділу Інституту математики НАН України

Спогади про Степана Дмитровича (чудові роки моєї роботи)

Степан Дмитрович був найкращим викладачем для студентів, найкращим керівником для науковців, найкращим консультантом для допоміжного персоналу. Усім співробітникам його кафедри пощастило отримати великий урок у грамотному викладанні дисциплін, спілкуванні зі студентами та викладачами, веденні різної документації та свідомого розуміння того, що співробітник повинен відповідати своїй посаді. Вчителем він був найкращим! До всіх ставився з великою повагою, і кожен це дуже цінував.

Степан Дмитрович був не лише чудовим керівником на робочому місці, він був і чудовим сім'янином. У нього дуже привітна, проста сім'я, не дивлячись на те, що вони працювали на поважних посадах. Його дружина, відомий цінний лікар, досить часто допомагала нам, співробітникам Чернівецького відділу Інституту ППММ НАН України наводити порядок після ремонту у відділі, який ініціював і очолив Степан Дмитрович у Чернівцях. Часто запрошувала в гості додому співробітників кафедри, мене та мою сім'ю із обов'язковим чаюванням. Моя донька, навчаючись у початковій дев'ятій школі, по завершенню занять приходила на кафедру, з усіма викладачами здоровалася і бігом заходила у кабінет до Степана Дмитровича, де вони вели довгі цікаві бесіди. У Степана Дмитровича завжди піднімався настрій після їхньої бесіди, що дуже подобалося викладачам, які чимось провинилися, через яких у Степана Дмитровича погіршувався настрій.

Тепер маю велику згадку про сім'ю Івасишених у своїй квартирі (перед їхнім переїздом до Києва половина кришталю у серванті, пенал на кухні, штори їхні і т.д. перейшло до нас).

Дай Бог здоров'я Ірині Іванівні та всій її рідні. Степану Дмитровичу вічна пам'ять… Дуже сумую.

Курінна Світлана Іллівна,
старший лаборант кафедри математичного моделювання ЧНУ
та молодший науковий співробітник
Чернівецького відділу Інституту ППММ
імені Я.С.Підстригача НАН України (1988-2001рр.)

Спогади про спілкування та співпрацю з професором С.Д. Івасишеним

З професором Степаном Дмитровичем Івасишеним мене познайомив наприкінці вересня 1988 року академік Ярослав Степанович Підстригач, директор Інституту прикладних проблем механіки і математики АН УРСР. Степан Дмитрович зробив тоді наукову доповідь на загальноінститутському семінарі, яким керував Ярослав Степанович. Як з'ясувалося після семінару, ця доповідь поклала початок реалізації домовленості академіка Я.С. Підстригача з академіком Іваном Іллічем Данилюком, який на той час працював у Донецьку завідувачем відділу Інституту прикладної математики і механіки АН УРСР, щодо створення у нашому Інституті наукового математичного відділу у м. Чернівці. Кандидатура професора С.Д. Івасишена, на той час професора Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка, розглядалася в якості керівника-організатора цього відділу, оскільки він був добре знаним в Чернівцях науковцем і педагогом, випускником та аспірантом тутешнього державного університету ім. Ю.Федьковича та його працівником, зокрема, на посаді завідувача кафедри диференціальних рівнянь у 1963-1969 роках. Його наукова доповідь була добре сприйнята на семінарі як Ярославом Степановичем, так і провідними математиками Інституту, зокрема, професорами В.Я. Скоробогатьком, П.С. Казимірським та іншими. Після доповіді відбулася ґрунтовна розмова Ярослава Степановича із Степаном Дмитровичем, в результаті якої мені, як вченому секретарю Інституту, було доручено підготувати всі необхідні матеріали для створення цього наукового відділу. Відтоді почалося моє спілкування із Степаном Дмитровичем, яке згодом переросло у надзвичайно приємні приятельські стосунки. Наприкінці 1988 року було організовано відділ крайових задач для диференціальних рівнянь із частинними похідними Інституту у м. Чернівці, який базувався на створеній цього ж року кафедрі математичного моделювання Університету з її філією при Інституті. На жаль, не вдалося попрацювати у цьому відділі академіку І.І. Данилюку, який відійшов у засвіти 5 листопада 1988 року.

Вже на початку знайомства із Степаном Дмитровичем я був вражений його акуратністю і пунктуальністю: всі матеріали подання ним ґрунтовно готувалися, їх видрук уважно вичитувався та, при потребі, акуратно виправлявся. Він дуже ретельно підбирав

працівників для роботи у відділі, а також аспірантів Інституту, які б згодом поповнювали відділ. До науково-дослідної тематики Інституту додався новий напрямок, пов'язаний з побудовою фундаментальної матриці розв’язків задачі Коші для лінійних параболічних систем з виродженнями, дослідженнями її властивостей та використання до встановлення коректної розв’язності задачі Коші і задачі без початкових умов у залежності від типу виродження, а також локальної та глобальної розв’язності задачі Коші для квазілінійних параболічних систем з виродженнями. За цією тематикою у відділі та на спорідненій тематично кафедрі математичного моделювання підготували та успішно захистили свої кандидатські дисертації Кондур Оксана, Возняк Ольга, Дрінь Роман, Пасічник Галина, Мединський Ігор, Дронь Віталій, Івасюк Галина, Балабушенко Тоня і Лаюк Василь. Під час роботи у відділі, який у 1996 році був перетворений у Чернівецьку філію відділу математичної фізики Інституту, завершували свої дослідження над докторськими дисертаціями Городецький Василь Васильович, Літовченко Владислав Антонович та Мединський Ігор Павлович.

Завдяки Степану Дмитровичу мені вдалося познайомитися з прекрасним Буковинським краєм, унікальною історичною пам’яткою – Хотинською фортецею, чудовими Чернівцями. До знайомства з ним мені лише раз довелося короткочасно побувати у Чернівцях, тому наступна участь у наукових конференціях, семінарах, одним із організаторів яких був професор С.Д. Івасишен, дала можливість більш детально ознайомитися з історією Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, його провідними науковими математичними школами, з представниками яких відтоді підтримую дуже дружні науково-організаційні контакти.

Виробничі стосунки із Степаном Дмитровичем доволі швидко переросли у дружні, я нерідко за його запрошенням зупинявся у нього вдома спочатку у Чернівцях, а потім у Києві, де він та його дружина Ірина Іванівна завжди мене гостинно приймали. Своєю чергою він неодноразово зупинявся у мене вдома, коли перебував у Львові. Було у нас з ним доброю традицією вітати один одного зі святами та родинними подіями. Особливо зворушливою для мене стала його та Ірини Іванівни опіка під час моїх операцій на катаракту в Києві у листопаді 2008 року та лютому 2009 року.

Велике враження на мене справили його стосунки зі своїм Вчителем, професором Самуїлом Давидовичем Ейдельманом. Їх довголітня наукова співпраця, вимогливе ставлення до наукових результатів власних та учнів, взаємоповага та довіра стали тою основою, на якій зросла їх всесвітньовідома наукова школа з теорії параболічних рівнянь і систем. Хочу також відзначити добру співпрацю професора С.Д. Івасишена з львівськими математиками, зокрема, з членами-кореспондентами НАН України Богданом Йосиповичем Пташником і Володимиром Олександровичем Пелихом, професорами Петром Івановичем Каленюком і Сергієм Павловичем Лавренюком та їх учнями.

Степан Дмитрович був добрим порадником щодо мого наукового зростання, зокрема, всебічно заохочував до завершення підготовки докторської дисертації. Він був серед провідних науковців Інституту та інших установ України, які порадили мені балотуватися наприкінці 2002 року на посаду директора Інституту та всіляко підтримував мене на альтернативних виборах. Його підтримку я відчував постійно вже як директор Інституту, він щиро радів моєму академічному зростанню, яке було важливим для зміцнення науково-організаційних позицій нашого Інституту в науковому середовищі України та в НАН України зокрема. Активна громадянська позиція Степана Дмитровича, постійна турбота про розвиток математичних досліджень в Україні, висока вимогливість до себе та своїх учнів і колег, порядність, доброчесність та інтелігентність у стосунках стали для мене важливим життєвим дороговказом.

Кушнір Роман Михайлович,
академік НАН України,
директор Інституту прикладних проблем механіки
і математики ім. Я.С. Підстригача НАН України

Короткі спогади про вчителя і щирого друга

Складно писати про таку особистість як Степан Дмитрович (Степан), оскільки досі не віриться, що його немає з нами. Ми з Степаном дружили, починаючи з 1960 року і до його відходу в інший світ. Завжди принциповий, відповідальний і в той же час доброзичливий, постійно стоїть перед моїми очима.

У 1960 році, після закінчення навчання на фізико-математичному факультеті Чернівецького державного університету, я почав працювати асистентом на кафедрі диференціальних рівнянь цього факультету. Степан Дмитрович, який закінчив навчання в університеті в 1959 році, вже навчався в аспірантурі під керівництвом Самуїла Давидовича Ейдельмана. Ми постійно спілкувалися, обговорюючи різні питання, особливо, коли проводжали Самуїла Давидовича додому.

У 1964 році я поступив в аспірантуру до Самуїла Давидовича, але він виїхав до Воронежа, а я залишився в Чернівцях. Тому змушений був взяти академвідпустку, і тоді Степан Дмитрович запропонував, щоб я продовжив навчання в аспірантурі під його і Самуїла Давидовича керівництвом. На той час він вже керував кафедрою диференціальних рівнянь. З того часу почалася також наша творча співдружність, де Степан був натхненником і організатором. Він чітко ставив завдання і вимагав його виконання. Йому була притаманна внутрішня самоорганізованість і висока відповідальність за все, і цього він вимагав від мене. Я з великою вдячністю згадую про його з Самуїлом Давидовичем турботу про моє зростання як викладача, так і науковця. Відвідуючи мої заняття, вони завжди робили прискіпливий їх аналіз, що дуже сприяло вдосконаленню моєї педагогічної майстерності. Степан Дмитрович не пропускав жодної неточності у моїх висловлюваннях на занятті, а також певної «неохайності» у викладках. Я до цих пір вдячний їм за це.

Після переїзду Степана Дмитровича з сім'єю у 1969 році в Київ я часто приїжджав до них. Ми займалися з Степаном наукою, а ввечері, коли вони з Іриною Іванівною поверталися з роботи, любили посидіти на їхній кухні і розмовляти про все на світі. Ми з Іриною з приємністю згадуємо ті часи.

Степан Дмитрович любив сам друкувати текст наукової статті на друкарській машинці, а вписував формули вже я. Прийшовши з роботи, він перевіряв зроблене мною. Степан мав дуже гарний

почерк, який відзначався акуратністю, і, здавалося, що він вимальовує кожну букву чи цифру. Цього ж він вимагав і від мене, роблячи відповідні зауваження при вписуванні формул у текст. Завжди у їхній сім'ї панував культ Степана. Згадую, як Ірина Іванівна казала дітям, щоб не заважали таткові, бо він працює. На письмовому столі у нього завжди був ідеальний порядок.

У 1988 році Степан Дмитрович повернувся в Чернівці і став керувати кафедрою математичного моделювання. Кафедра тільки створилася, а тому було багато клопотів з налагодженням її роботи. Не всі викладачі належно сприймали вимогливість і строгість Степана Дмитровича у ставленні до проведення на належному рівні занять і наукової роботи. Завдяки його наполегливості і старанням, кафедра стала однією з найкращих на факультеті. Особливу увагу звертав Степан Дмитрович на забезпечення студентів необхідними підручниками і посібниками, які написані українською мовою. З його легкої руки і постійної підтримки ми забезпечили необхідною літературою студентів економічних та інженерно-технічних спеціальностей. Під його керівництвом і активній участі були написані навчальні посібники з диференціальних рівнянь і рівнянь математичної фізики для студентів математичних спеціальностей. Усі вони пройшли через голову і руки Степана Дмитровича, який за своїм характером не міг пропустити жодної неточності або недбалості при їх написанні. Всі, хто користується цими посібниками, відзначають лаконічність і строгість при викладі матеріалу, а також якісну українську мову.

Завжди з приємністю згадую роботу Степана Дмитровича у Вченій раді із захисту кандидатських дисертацій. Його вимогливість до дисертантів не завжди належним чином сприймалася багатьма членами ради, бо їм здавалося, що він прискіпується до дисертантів, а насправді Степан Дмитрович бажав, щоб робота і захист відповідали всім вимогам, що ставляться до дисертаційних робіт. Якщо йому присилали на рецензію наукові статті або дисертації, то він не просто їх прочитував, а давав слушні поради авторам щодо покращення якості цих робіт.

Після другого у 2003 році переїзду за сімейними обставинами у Київ, Степан підтримував тісні зв'язки з Чернівецьким національним університетом як член Вченої ради із захисту кандидатських дисертацій. Крім того, він керував роботою аспірантів, а також любив зустрічатися з друзями і колегами.

Степан Дмитрович багато зробив, щоб належним чином організувати роботу Чернівецького відділу, а з 1996 року Чернівецької філії відділу математичної фізики, в яку був реорганізований відділ крайових задач для рівнянь з частинними похідними Інституту прикладних проблем механіки і математики НАН УРСР України (м. Львів). При цьому до роботи він залучав вчених Чернівецького університету і тісно співпрацював з математиками Львова .

Приїжджаючи з Києва до Чернівців, Степан Дмитрович в основному зупинявся у приміщенні згадуваного вище відділу і любив працювати там зі своїми учнями в неофіційній обстановці. Кожний приїзд Степана в Чернівці був для мене і, сподіваюся, для його учнів і друзів справжньою подією. При цьому всі гуртом збиралися, щоб поспілкуватися, згадати про все прожите. Він любив приїжджати до нас у грудні, бо 10 грудня в нього день народження, щоб у дружньому колі відзначити цей день.

Зі Степаном Дмитровичем я постійно спілкувався по телефону. Його цікавило все, що стосувалося мене і моєї сім'ї, а також наших спільних друзів і знайомих. Він і в Києві жив Чернівцями, бо тут пройшли його найкращі роки.

Заслуговує на повагу ставлення Степана Дмитровича до нашого вчителя Самуїла Давидовича Ейдельмана. З його ініціативи і за безпосередньої участі проводилися конференції, присвячені ювілеям Самуїла Давидовича. Він організував і ретельно відредагував спогади учнів і всіх, хто спілкувався з Самуїлом Давидовичем, про нього, які вийшли друком у 2008 і 2020 роках. Раніше у 2006 році Степан Дмитрович видав книжку про життєвий шлях і основні наукові здобутки Самуїла Давидовича. При цьому треба зазначити, що всі ці книги написані на високому рівні як при подачі матеріалу, так і чіткості та достовірності написаного.

До цього часу не віриться, що такої чистої, порядної Людини немає з нами. Я часто ловлю себе на тому, що зараз зателефонує Степан і своїм тихим спокійним голосом почне розпитувати про мою сім'ю та чернівецькі новини.

Світла пам'ять про Степана Дмитровича завжди буде в наших серцях.

Лавренчук Володимир Петрович,
кандидат фізико-математичних наук, доцент,
заступник декана математичного факультету (1995–2003)
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Світлій пам'яті Степана Дмитровича

Спочатку я познайомилась із працями Степана Дмитровича. Я шукала праці по функціях Гріна для параболічних крайових задач, щоб за методикою Ярослава Борисовича Лопатинського поширити деякі з результатів для еліптичних крайових задач на випадок параболічних. У працях Степана Дмитровича так чітко і зрозуміло було описано властивості компонент вектор-функції Гріна, що мені дуже легко вдавалось здійснювати задумане.

Зустріла ж я вперше Степана Дмитровича на початку вересня 1986 року на IX Радянсько-Чеській нараді, організованій Ігорем Володимировичем Скрипником. З того часу я можу вважати і Степана Дмитровича своїм вчителем і наставником. Під час кожного свого приїзду до Львова Він заходив до нас на кафедру, цікавився здобутками і планами кожного, давав поради. Я дуже поважала Степана Дмитровича і трохи побоювалась спочатку, бо Він міг робити критичні зауваження. Але більше було уваги до наших з Ганною Станіславівною Гупало досліджень, корисних порад і підтримки. Степан Дмитрович був опонентом на захисті моєї докторської дисертації, мого сина, більшості членів нашої кафедри.

Світлі спогади про інтелігентного, принципово вимогливого і водночас надзвичайно доброзичливого професора Степана Дмитровича Івасишена залишаться назавжди зі мною.

Лопушанська Галина Петрівна,
доктор фізико-математичних наук,
професор кафедри математичної статистики
і диференціальних рівнянь
Львівського національного університету імені Івана Франка

Спогади та думки

Дуже важко писати про людину, якої вже, на жаль, немає поруч, адже кожне слово, що з'являється на папері, забарвлене смутком – смутком втрати…

Спогадів, пов'язаних зі Степаном Дмитровичем, дуже багато. Це 25 років мого життя, у якому, безсумнівно, він займає важливе місце.

Перші спогади – це спогади студентки. Знайомство зі Степаном Дмитровичем відбулося на третьому курсі (1995 рік). Ми вивчали дисципліну «Теорія міри та інтеграла», а він був лектором. Ще до першої лекції ми вже дуже добре знали від старшокурсників, що «Івасишен С.Д. надзвичайно строгий та вимогливий викладач, тому вчити матеріал треба з першої секунди, а не з першої хвилини». І хоча я була досить старанною студенткою, все ж хвилювання з'явилося. Можливо, частково це хвилювання було пов'язане і зі словами Василя Тодоровича Мартинюка, який так, між іншим, натякнув, що в Степана Дмитровича Івасишена все до дрібниць має бути бездоганно. Відразу стало зрозуміло, що до Степана Дмитровича він ставиться шанобливо, з повагою. Ну і от перше лекційне заняття. Хоча нас гарним почерком та послідовним викладом було важко здивувати, бо протягом двох років математичний аналіз викладав Настасієв Павло Павлович, але все ж Степану Дмитровичу це вдалося. Літери та цифри на дошці – просто одна в одну, позначення – завжди добре продумані та вдалі, чіткість та акуратність не лише в записах, але й у висловлюваннях, жодних зайвих слів чи недоречних коментарів. І якщо тоді ми повною мірою не могли цього оцінити, бо були ще геть юні, то тепер, з досвіду років, це викликає не лише повагу, але й захоплення. Щоб гарно читати лекції, треба мати талант, у Степана Дмитровича він був.

Пригадую два яскраві моменти зі студентських років, пов'язаних зі Степаном Дмитровичем. Перший – це про його усмішку. Степан Дмитрович завжди з нами був дуже серйозний, ніколи не усміхався, і ми навіть не розуміли, чи вміє він те робити. Але одного разу пролунав дзвоник на пару, а лектора нема (це мав бути Степан Дмитрович); минає десь 5-10 хвилин, а його й далі нема. Тут ми вже не розумієм, що відбувається, адже Степан Дмитрович ніколи не спізнювався. Сидимо, чекаємо, аж тут відчиняються двері і він заходить зі щирою усмішкою на обличчі. Ми, звичайно, були здивовані і не розуміли, що відбувається, але після пояснень все

з’ясувалося. Виявляється, Степан Дмитрович переплутав аудиторії, замість 39 зайшов у 8 і, привітавшись зі студентами, відразу почав виклад матеріалу (думаю, переляк першокурсників ви собі уявили), а коли через кілька хвилин в аудиторії почався незвичний дивний шум, він побачив, що то не його студенти, і поспішив до нас. Ми часто згадуємо цей випадок на зустрічах випускників, зазвичай то звучить так: «А хто пам’ятає першу усмішку Івасишена С.Д.?» З того часу він часто усміхався і навіть інколи дуже вишукано жартував з нами.

Інший спогад тих часів пов'язаний з іспитом з функціонального аналізу, який нам також читав Івасишен С.Д. Процес складання іспиту був дуже тривалий, я, як зараз, пригадую, що пояснювала та обґрунтовувала кожен запис у екзаменаційній роботі – і теорію, і приклади. Хоча і знала матеріал, та все ж страшенно хвилювалася. Тоді, будучи студенткою, я думала: «Чого ж він так довго мене мучить», – але тепер, будучи викладачкою, дивлюся на це по-іншому, адже, отримуючи правильні відповіді, можна захопитися, насолоджуючись процесом. Не знаю насправді, чому тоді все так відбувалося, але ввечері того дня, коли я здала іспит з функціонального аналізу, отримавши свою 5, повернувся Василь Тодорович додому в дуже піднесеному настрої. Питаю: «Що сталося?» А він мені відповідає: «Сьогодні Степан Дмитрович заходив у деканат і хвалив тебе, – зробив паузу і продовжив, – він таке робить надзвичайно рідко, тому я дуже радий, що це про тебе». До щему приємно було тоді це почути. З цієї розмови я зробила такий висновок: думка Степана Дмитровича мала велику вагу, до неї прислухалися, її брали до уваги. А по-іншому і не могло бути, адже він був дуже відповідальний, надзвичайно працьовитий і ніколи не кидав слів на вітер.

Після закінчення навчання в університеті мене залишили працювати на кафедрі алгебри та геометрії (тепер кафедра алгебри та інформатики). Готуючись до занять, ти підсвідомо копіюєш викладачів, які майстерно проводили заняття, і їх методи та підходи мали вдале поєднання; у цьому неперевершеним був Степан Дмитрович. Впевнена, що не я одна так вважаю.

Паралельно із викладанням ми займаємося науковою діяльністю. І завдяки тому, що тематика наукових досліджень мого наукового керівника Городецького Василя Васильовича, а тому і моя, дуже близька до тематики Степана Дмитровича, то я мала ще

одну додаткову можливість частіше спілкуватися з ним, аніж інші колеги на факультеті. Ми часто перетиналися на наукових конференціях та семінарах. Він ніколи не пропускав ні пленарних, ні секційних засідань, завжди уважно слухав, ставлячи запитання: це стимулювало та гартувало молодих науковців. Хоча у 2003 році Степан Дмитрович переїхав до Києва, все ж він часто приїздив до Чернівців, бо дуже їх любив, а в Чернівцях любили його і завжди радо зустрічали. Особисто я завжди відчувала прихильність Степана Дмитровича, не можу чітко пояснити, з чим конкретно пов'язане таке тепле ставлення, але воно супроводжувало мене усі роки і стимулювало до натхненної праці із ще більшим почуттям відповідальності. Приїжджаючи на наукові зустрічі-консультації зі своїми учнями, або на засідання спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій, членом якої був Івасишен С.Д., він завжди приходив в деканат і ми довго з ним спілкувалися на різні теми. Він був дуже уважний, під час розмов відчувалася щира турбота, не було формальних питань, а навпаки, були такі питання, з яких ти чітко розумієш: про тебе думали, тебе не забували – це надихало. Він мав чудову пам'ять, любив у всьому порядок, і так, тепер я вже це стверджую: у нього все до дрібниць мало бути бездоганним.

Ще про одну грань цієї чудової людини. Всім добре відомо, що Степан Дмитрович прекрасно знав українську мову і завжди плекав її. Він на власному прикладі демонстрував, як треба любити мову не на словах, а на ділі, розмовляючи винятково літературною мовою. Ні за яких обставин Степан Дмитрович не підписував документ, який не прочитав особисто. А якщо документ прочитав Івасишен С.Д., то всі розуміли, що там вже всі звороти виділені комами та всі слова правильно вжиті; це, так би мовити, ознака якості. Щодо мови, то пригадую ще один випадок: мій захист докторської дисертації. Степан Дмитрович був офіційним опонентом. Виступаючи на захисті у Києві, він окрім наукових результатів відзначив і грамотність та чіткість викладу матеріалу, це було одночасно і приємно, і несподівано. Згодом кілька науковців, які при цьому були присутні, сказали, що почути таке від самого Івасишена С.Д. – то дуже вагомо. Це підкреслює, що Степан Дмитрович мав загальновизнаний авторитет, його поважали і як науковця, і як патріота, його думка часто була визначальною в різних ситуаціях. Я щиро вдячна Степану Дмитровичу за підтримку в цей

важливий момент в моєму житті, хоча я усвідомлюю, як йому було складно витримати таке додаткове навантаження через проблеми зі здоров'ям, які на той час у нього були (2017 рік). Це ілюструє те, що він ніколи не ставив власні інтереси вище за інтереси інших, завжди намагався допомогти, і це дуже цінно.

Однією з останніх наших зустрічей зі Степаном Дмитровичем, яку я часто згадую, була зустріч на 90-річчі Крехівського Володимира Васильовича у січні 2020 року. Там панувала неймовірна атмосфера: багато гарних спогадів, багато цікавих історій, було таке відчуття, ніби за кілька годин перед очима промайнула ціла епоха. Я і досі під враженням від того вечора, адже почуті історії були не просто про людей, а про їхню силу духу, про їхню боротьбу, про їхню мудрість та їхню незламність. Нам випала велика честь знати цих Людей особисто, навчатися в них, працювати разом з ними та наслідувати їх.

Звичайно, кожна зустріч зі Степаном Дмитровичем була по-своєму особлива, але цю я згадуватиму завжди, адже вона була одною з останніх перед початком зловісної пандемії.

Мартинюк Ольга Василівна,
доктор фізико-математичних наук, професор,
декан факультету математики та інформатики
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

Спогади про Степана Дмитровича, колегу, професора

Мене з сумом і великим жалем вразила звістка – пішов з життя Степан Дмитрович, відомий математик, педагог, принципова і шанована людина. Степан Дмитрович – близька мені людина, близька у професійному відношенні. Майже шістдесят років ми йшли паралельними життєвими шляхами. У листопаді 1960 р. він – аспірант другого року навчання, а я – першого на кафедрі диференціальних рівнянь під керівництвом Самуїла Давидовича Ейдельмана.

У 1963 р. Степан Дмитрович як перший випускник аспірантури захистив кандидатську дисертацію, працював на кафедрі й після від'їзду С.Д. Ейдельмана до Воронежа завідував кафедрою до 1969 р.

У 1969-1980 рр. Степан Дмитрович завідував кафедрою вищої математики в Київському вищому інженерно-технічному училищі ВПО, а потім аж до 1988 р. був на посаді доцента і професора кафедри математичного аналізу Київського державного університету імені Тараса Шевченка.

У жовтні 1980 р. Степан Дмитрович був на захисті моєї докторської дисертації, а за пів року в червні 1981 також захистив докторську дисертацію.

У 1988 році Степан Дмитрович повертається в Чернівці й очолює кафедру математичного моделювання. За підтримки академіків Я.С. Підстригача та І.І. Данилюка відкривається Чернівецький відділ крайових задач Львівського Інституту прикладних проблем механіки й математики (я працював там два роки за сумісництвом). Тут найбільше розкриваються особливі організаторські здібності Степана Дмитровича в керівництві кафедрою, підготовці кадрів високої кваліфікації, співпраці та зв'язків між математиками Чернівців, Львова, Івано-Франківська, Києва, активній видавничій діяльності. Я писав відгуки на праці учнів Степана Дмитровича, він опонував дисертацію моєї аспірантки Губки Альони, рецензував інші роботи. У 2003 році Степан Дмитрович повертається до Києва й організовує кафедру вищої математики в Міжрегіональному гуманітарному інституті, працює професором, завідувачем кафедри математичної фізики Політехнічного інституту, співробітником НАН України за сумісництвом.

Степан Дмитрович відомий широкій освітянській спільноті, був академіком Академії наук Вищої школи України, членом українського та американського математичних товариств і Рад по

захисту дисертацій, відмінник освіти України. Він мав різні державні нагороди. Працював на благо України.

Смерть невблаганна і безповоротна. Але життя торжествує. Є його дружина Орися Іванівна, рідні, яким я висловлюю щирі співчуття. Є велика когорта його учнів – висококваліфікованих фахівців, які продовжують науковий пошук.

Світла пам'ять про Степана Дмитровича як високоосвічену інтелігентну добру людину, вчителя і колегу, збережеться у серцях людей, які його знали.

P.S. Бережіться вірусної чуми, яка наступає на здоров'я людей 21-го століття усього світу. Вона вже забрала наших професорів – Володимира Маслюченка, Леоніда Політанського, Надію Бабич та інших. Вічна їм пам'ять!

Матійчук Михайло Іванович,
доктор фізико-математичних наук, професор,
завідувач кафедри диференціальних рівнянь (1969 – 2006)
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

Спогади про вчителя

Наша перша зустріч зі Степаном Дмитровичем відбулася більше 30 років тому у Львові, в далекому 1991 році. Нас познайомив Роман Кушнір – мій однокурсник і давній товариш. Тоді Роман Михайлович був заступником директора ІППММ НАН України, а Степан Дмитрович обіймав посаду завідувача Чернівецького відділу крайових задач для рівнянь з частинними похідними. У цей період Степан Дмитрович часто бував у Львові в інституті по службових справах та оскільки в них були дружні стосунки, то Роман Михайлович запросив Степана Дмитровича до себе додому обговорити робочі питання, де ми й познайомилися. Я розповів Степану Дмитровичу про свої проблеми і він пообіцяв домовитись про зустріч із С.Д. Ейдельманом. У Києві при розмові Самуїл Давидович запитав мене**:** чи не хотів би я займатися параболічними рівняннями. Я погодився, що і визначило моє подальше життя на наступні роки.

Згодом я став здобувачем наукового ступеня у згаданому відділі, а Степан Дмитрович – моїм науковим керівником. Наші зустрічі відбувалися, як правило, у відділі за адресою: вул. Головна 28, м. Чернівці. Тут, на другому поверсі, у переобладнаній трикімнатній квартирі розташовувався відділ, проходили наукові семінари, консультації, зустрічі. На той час я працював асистентом кафедри прикладної математики "Львівської політехніки" і мав певний математичний досвід, але рівняннями з частинними похідними не займався. Зокрема**,** зовсім не був знайомий з аналітичними методами дослідження параболічних рівнянь і систем. Особливо важко давались мені оцінки. У цей початковий період Степан Дмитрович терпляче чекав, консультував і пояснював, давав мені можливість вчитись і зрозуміти все самому. Він вірив у мене. І за це я йому безмежно вдячний.

Після захисту кандидатської дисертації у 2001 році мій статус у відділі змінився, я став науковим співробітником (за сумісництвом). Наші зустрічі набули певної регулярності. Короткотривалі – під час наукових конференцій чи захистів дисертацій. І довші (деколи до двох тижнів) – в канікулярний період. Цей час ми проводили в Чернівцях, у відділі за заняттями математикою і спілкуванням. Для відпочинку ми гуляли Чернівцями. Степан Дмитрович дуже любив це місто, вважав його рідним.

Степан Дмитрович був надзвичайно організованим. Він планував роботу, свої поїздки і зустрічі заздалегідь. Для контролю і підвищення ефективності роботи Степан Дмитрович вів щоденник, куди кожного вечора записував все, що було зроблено за день, які зустрічі відбулися і що планується на завтра. Особливо фіксувався час для занять математикою. Степан Дмитрович відзначався надзвичайною працездатністю і працелюбністю. Він міг працювати цілими днями, роблячи лише невеликі перерви для того, щоб перекусити. Інколи він дозволяв собі прилягти вдень. Степан Дмитрович вважав, що найбільш ефективним і правильним способом навчання є навчання на власному прикладі. Я багато чому навчився у Степана Дмитровича: починаючи з акуратності в написанні формул, закінчуючи стриманістю у висловлюваннях, точністю у формулюваннях та коректністю у доведеннях.

Після переїзду до Києва у 2003 році другий Чернівецький період у житті Степана Дмитровича завершився, але в Чернівцях залишились друзі, учні, співробітники, відділ, Чернівецький університет, спеціалізована рада. Степан Дмитрович продовжував приїжджати до Чернівців і організовувати роботу філії відділу, консультувати учнів, зустрічатися з друзями і співробітниками.

У 2020 році я розпочав оформлення докторської дисертації. У цей період наше спілкування було особливо інтенсивним. Степан Дмитрович, як науковий консультант, надавав мені всебічну допомогу й підтримку. Він брав участь у всіх семінарах, на яких обговорювалась дисертація, і завжди у своїх виступах високо оцінював отримані результати і мене як здобувача. Дисертаційна робота йому подобалася, тому що вона була результатом багаторічної, наполегливої та систематичної праці. Саме так, як любив і вважав правильним Степан Дмитрович. Менше місяця залишалось до мого захисту, коли підступна хвороба раптово обірвала його життя.

Скоро рік, як не стало Степана Дмитровича – видатного математика, вчителя, наставника і друга, але пам'ять про нього назавжди залишиться в наших серцях.

Мединський Ігор Павлович,
доктор фізико-математичних наук,
професор кафедри прикладної математики
Національного університету “Львівська політехніка”

Спогади

Я познайомився з Степаном Дмитровичем, коли після закінчення аспірантури Московського університету ім. М.В. Ломоносова в 1987 почав працювати на кафедрі математичного аналізу механіко-математичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Степан Дмитрович вже довший час працював на цій кафедрі й читав тоді нормативний курс «Функціональний аналіз» для студентів третього курсу. Я зразу ж відчув підтримку і симпатію Степана Дмитровича, оскільки я почав вести практичні заняття українською мовою, а він був одним із небагатьох викладачів, які на той час проводили всі лекції і практичні заняття українською мовою. Це була його принципова громадянська позиція. Зазначу, що це був тільки початок перебудови і ще кругом відчувалася політика русифікації. При спілкуюванні з ним, увагу привертали його скромність, акуратність і пунктуальність у всьому, а також надзвичайна коректність.

Одного разу завідувач кафедрою професор Дороговцев А.Я. порекомендував мені, як молодому викладачу, зайти в аудиторію після лекції Степана Дмитровича і подивитися на дошку. Коли я це зробив, то був просто вражений акуратними записами формул на дошці. Крім того, вона виглядала як картина, на яку хотілося дивитися і милуватися. Жаль, що тоді не було смартфонів і не можна було зробити фотографію, щоб показувати її молодим викладачам для наслідування.

Через деякий час Степан Дмитрович переїхав працювати до свого рідного університету в Чернівці. Ми часто з ним зустрічалися на різних конференціях і завжди було приємно слухати його наукові доповіді, які були детально продумані, а записи на дошці (на той час ще не було проекторів) були бездоганними. Він активно займався науковою роботою і залучав до неї своїх учнів та співробітників. Основні наукові результати стосуються теорії параболічних рівнянь із частинними похідними, а його монографії та наукові статті по цій тематиці і зараз залишаються актуальними та затребуваними, а також є джерелом нових ідей та задач.

Звістка про те, що Степан Дмитрович відійшов у інший світ, застала мене зненацька і дуже засмутила, оскільки ще в березні цього року ми спілкувалися і він розповідав про свої плани. Пам’ять про Степана Дмитровича Івасишина, відомого українського вченого-математика, яскравого і талановитого педагога і викладача, прекрасної людини завжди буде жити в серцях тих, хто його знав і з ким він працював.

Мельник Тарас Анатолійович,
доктор фізико-математичних наук,
професор кафедри математичної фізики
механіко-математичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Згадка про роки юності

Присвячується світлій пам'яті мого однокурсника професора Івасишена Степана Дмитровича.

Над мальовничим над Прутом
На пагорбах величний град простерся.
То – Чернівці... О, Чернівці, і серце стрепенеться,
Бо в пам'яті не стреться, що в юності засіяне добром.

Як ніби вчора те було, насправді ж – літ далеко за півсотні,
До Чернівців нас потягло по знання вищі, благородні.
Усі дорослі й вольові, насправді – молоді й зелені
Усі ми з'їхались сюди, бо хтіли буть навчені.

І ось фізмат: Коші, Дарбу, ..., кривая лемніската, ... ,
Фаге, Рубаник, Ейдельман, ..., стовпів учених ціла хата
Чаклують, ліплять з нас спеців, вкладають сил чимало,
Та все ж, як, кажуть, не крути, нам того все замало.

Ми учим мудрії слова, екзамени складаєм,
Коли ж трапляється біда, всім гуртожитком виручаєм...
Але ж усі ми молоді, усе те нам властиве:
Походи, танці запальні, любов – життя щасливе...

За ті прожитії літа, скажіть, де тільки не бували:
Збирали хліб на цілині, Серет в чобарках пропливали,
На Цецино не раз гули, в Перечині та Сторожинці ми військували,
По Кобилштрасе – сюди-туди, а в Шіллера весело загоряли.
. . . .
О, як давно оте було, вже внуки йдуть тими стежками,
Та не згаса тих літ тепло, хай завжди воно буде з нами!
Ми також поклянемось поки живі, допоки, як то кажуть, сущі
Тримати пам'ять про тих із нас, хто кинув море це ревуще...

Панчук Віктор Іванович,
кандидат фізико-математичних наук,
професор Президентського університету
Міжрегіональної Академії управління персоналом, м.Київ

Спогад про Вчителя

Сідаючи за написання цієї публікації, я згадала багато пережитих моментів та розумію, що Степан Дмитрович був не лише прекрасним викладачем в університеті, науковим керівником дисертаційних робіт, а доброї душі Людиною, яка завжди підтримувала, давала доречні поради та була прикладом відданості праці, сім'ї, учителям, колегам. Особливо помітним для мене було його шанобливе ставлення до Самуїла Давидовича Ейдельмана та Тетяни Георгіївни. Коли не стало Самуїла Давидовича, Степан Дмитрович з дружиною Іриною Іванівною регулярно зв'язувались з Тетяною Георгіївною та їй допомагали. Вражає здатність Степана Дмитровича підтримувати дружні стосунки як з однокурсниками, так і колегами. Це виражалось у взаємній підтримці та надзвичайній повазі. Особливу турботу він проявляв і до усіх своїх друзів та учнів.

Гостинність Степана Дмитровича та Ірини Іванівни була відчутна усім. Я неодноразово була вдома у Степана Дмитровича та Ірини Іванівни як в Чернівцях, так і в Києві. Відчула їх гостинність, надзвичайно теплу їх домашню атмосферу, взаєморозуміння між ними та взаємотурботу. У важких життєвих ситуаціях вони морально підтримували та допомагали. Та і у радісні моменти Степан Дмитрович умів радіти.

Він, живучи в Києві, цікавився життям нашого факультету, підтримував випускників, яких учив, приїжджав на захист кожної дисертації, автореферати яких детально вивчав.

Степан Дмитрович був хорошим організатором наукової діяльності. Згадуються наукові семінари математичного факультету Чернівецького університету, організовані Степаном Дмитровичем, які я почала відвідувати ще студенткою. За порадою професора я вела конспект наукових доповідей. Ці наукові семінари проходили по вівторках на четвертій парі, а запрошувались доповідачі з різних міст (Львова, Тернополя, Києва, Івано-Франківська, Хмельницького, Одеси) та й з Чернівецького університету. Особливі стосунки у Степана Дмитровича склались із львівськими математиками. Вражає список наукових тем та обсяг і глибина наукових результатів, отриманих у відділі частинних похідних Інституту прикладних

проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача під його керівництвом.

Порядність, відданість розпочатій справі, глибина думки, точність у формулюваннях, акуратність письма, працелюбність – це ті якості, які вирізняли Степана Дмитровича. Його душевна доброта перепліталась з його життєвим кредо – поважай людей, якщо хочеш, щоб тебе поважали.

Пасічник Галина Савеліївна
кандидат фізико-математичних наук,
доцент кафедри математичного моделювання
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

Спогади

Степан Дмитрович викликав у мене глибоку повагу і щире захоплення і як високого рівня професіонал-математик, що розвинув витончені методи в теорії диференціальних рівнянь, і як істинний інтелігент у всьому – від глибокої поваги і доброзичливого ставлення до кожного, незалежно від його освіти чи посади, до підкресленої строгості в одязі.

Перше враження про нього у мене з'явилося ще до особистого знайомства, коли розглядав виданий під його редакцією збірник наукових праць і дивувався, хто так дуже акуратно вписав усі формули у ньому (це було ще у докомп'ютерну еру). Згодом дізнався, що цю роботу взяв на себе Степан Дмитрович, знаючи, мабуть, що ніхто за нього це краще не зробить.

Згодом ми зустрічалися багато разів і у Львові, і в Чернівцях, і в Києві, здебільшого – на семінарах і конференціях. І завжди він був у колі своїх учнів та учениць, яких супроводжував, підтримуючи своєю присутністю на їх доповідях. Відчував велику особисту відповідальність за розвиток математичної науки і у нашому регіоні, і в усій Україні, тому, зокрема, був незмінним учасником традиційної математичної конференції імені В.Я. Скоробогатька у Дрогобичі. Тут необхідно зауважити, що професор Віталій Скоробогатько, відомий своєю вимогливістю до рівня досліджень кожного математика, гідно оцінював Степана Дмитровича як «правдивого», за його висловом, науковця. Така оцінка і В. Скоробогатька, і багатьох інших відомих математиків була зумовлена і великою працьовитістю Степана Дмитровича, і великою вимогливістю до себе. Одна із наших зустрічей у Києві була випадковою – приїхавши на доповідь Роджера Пенроуза в Київській політехніці, здалеку побачив приязну усмішку Степана Дмитровича. Ми сіли поруч, і він жваво розпитував мене про зміст досліджень майбутнього Нобелівського лауреата. Не можу не згадати про глибоке вболівання Степана Дмитровича за долю нашої країни. Він з великою тривогою говорив мені після Революції гідності, що не всі, хто опинився після неї на державних посадах, є компетентними та порядними.

Степан Дмитрович залишив гарний слід у науці і в серцях тих, кому пощастило його знати. Саме такі люди і становлять гордість нашої нації, і саме їх зусиллями вона завойовує собі визнання в колі вільних народів.

Пелих Володимир Олександрович,
член-кореспондент НАН України,
заступник директора ІППММ імені Я.С. Підстригача
НАН України

Спогади про професора С.Д. Івасишена

З професором Степаном Дмитровичем Івасишеним уперше познайомилася у 2001 році в Києві на міжнародній конференції „Nonlinear Partial Differential Equations", яка проходила в Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова 22–28 серпня 2001 року. Звичайно ж, спочатку було знайомство з науковими ідеями С.Д. Івасишена про задачі для диференціальних рівнянь, параболічних за Петровським, які активно використовувала при написанні своїх курсових та дипломної робіт під керівництвом проф. С.П. Лавренюка, тому зустріч з їх автором для мене, аспірантки, була великою честю. Степан Дмитрович задав мені кілька запитань про задачу для нелінійних еволюційних рівнянь з другою похідною за часовою змінною з моєї статті, яку якраз рецензував. Надворі був серпень, у центрі Києва проходила репетиція параду з нагоди 10-ї річниці Дня Незалежності України, і чи то від гучних звуків маршу, чи від хвилювань, не одразу вдалося дати точні відповіді на всі поставлені запитання.

Вже за рік, у вересні 2002 року, сміливіше доповідала результати кандидатської дисертації на науковому семінарі з питань математичного моделювання Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, керівником якого був проф. С.Д. Івасишен.

Пізніше було ще багато приємних зустрічей з Професором у КПІ ім. Ігоря Сікорського, ЧНУ ім. Ю. Федьковича, Чернівецькій філії відділу математичної фізики ІППММ ім. Я.С. Підстригача, на численних наукових математичних конференціях у Чернівцях, Дрогобичі, Львові та Києві. На більшості з цих конференцій головою секцій рівнянь в частинних похідних був проф. С.Д. Івасишен. Кожного доповідача слухав уважно, запитання задавав у коректній формі, ненав'язливо вказував на недоліки, ввічливо надавав рекомендації щодо покращення результатів. До своїх доповідей доводилося ретельно готуватися, щоб потім не було соромно перед Професором.

Наукові доповіді проф. С.Д. Івасишена на семінарах та конференціях завжди були чіткими, змістовними, добре структурованими, а його дикція вказувала не лише на талановитого науковця, але й на хорошого викладача. Акуратно написані текст і математичні формули підкреслювали красу математики та

викликали захоплення, адже його каліграфічному почерку міг позаздрити не один найкращий художник-каліграфіст.

Як науковий співробітник відділу математичної фізики ІППММ ім. Я.С. Підстригача, разом зі С.Д. Івасишеним була виконавцем держбюджетних науково-дослідних тем. Стиль Степана Дмитровича написання річних звітів з цих тем завжди був зразком для мене.

Мені також пощастило, що проф. С.Д. Івасишен був опонентом моєї докторської дисертації. Обговорення результатів дисертації, спілкування під час семінарів в Інституті математики НАН України та в КПІ ім. Ігоря Сікорського, рекомендації щодо подальших наукових результатів ще довго пам'ятатиму, а з книги *S.D. Eidelman, S.D. Ivasyshen and A.N. Kochubei. Analytic Methods in the Theory of Differential and Pseudo-Differential Equations of Parabolic Type. Birkhäuser, Basel, 2004,* черпатиму ідеї для наступних досліджень.

С.Д. Івасишен виховав багатьох учнів і послідовників, прищепивши їм любов до математики, почуття такту, акуратності у проведенні математичних доведень, викладанні лекцій.

На жаль, нещадний вірус зупинив життєвий шлях проф. С.Д. Івасишена. Його наукових ідей, порад і рекомендацій не вистачатиме багатьом.

Процах Наталія Петрівна,
доктор фізико-математичних наук,
професор, завідувачка кафедри математики і фізики
Національного лісотехнічного університету України, Львів

З Україною у серці

Шановний читачу, я трохи розгублений, бо не знаю стилю (якщо він є) написання спогадів, але прагну поділитися з тобою деякими моментами спілкування з дорогою мені людиною, завідувачем кафедри математичного моделювання, доктором фізико-математичних наук, професором, учителем і просто чудовою людиною Степаном Дмитровичем Івасишеним.

У 1989 – 2001 роках я працював на кафедрі математичного моделювання: спочатку асистентом, а з 1992 року доцентом під керівництвом Степана Дмитровича. Перше, що мене вразило, це педантичність та акуратність мого нового для мене завкафедри: записував у свій «записничок» доручення, виконання цих доручень колективом, але при цьому дуже акуратно і чітко виводив (вимальовував) кожну літеру незалежно від того чи записи робилися для особистого використання, чи цей текст мали читати інші особи.

Степан Дмитрович дуже добре знав математику, був «закоханим» у неї і відповідально ставився до навчального процесу: готувався до кожної лекції навіть тоді, коли вона була прочитана попередньому потокові, оскільки помічав для себе місця, які важче сприймалися студентами, і думав над тим, як переробити цю або кілька лекцій таким чином, щоб студенти добротно оволоділи прочитаним матеріалом. Хочу відзначити високу вимогливість до себе і до інших при виконанні своїх обов'язків. Пригадую, як їхали ми з Степаном Дмитровичем до Києва в одному купе. Дорога довга, кожен з нас занурився у свої папери. Через деякий час він дістав з портфеля листочки з контрольною роботою студентів і почав їх ретельно вивчати. На одній з них я побачив виставлену оцінку, але до цього місця ще Степан Дмитрович не дочитав. Повністю переглянувши роботу, він із задоволенням поклав її на купку переглянутих робіт і взяв наступну, яка також була перевірена. Це мене зацікавило. Принагідно запитав його, навіщо переглядати вже перевірені роботи. Він мені відповів, що молода асистентка ще не має належного досвіду (це був початок семестру), тому він хоче переконатися, чи вона побачила всі помилки та неточності і чи вірно оцінила роботу. Зауважу, що Степан Дмитрович залишився задоволений ставленням молодої асистентки до своїх обов'язків.

Хочу акцентувати вашу увагу на тому, що Степан Дмитрович був справжнім УКРАЇНЦЕМ: лекції завжди читав українською; постійно дбав про чистоту української мови, поправляючи своїх

колег, коли вони вживали русизми. Запам'яталося мені, коли хтось (студент чи викладач) говорив: «У мене **куча** проблем …», то наш математичний філолог пояснював, що куча – це приміщення, у якому селяни утримують тварин, а у колеги **купа** проблем. Такий прийом Степана Дмитровича дійсно стимулював мене (і не тільки мене) бути вимогливішим до себе у спілкуванні, і, що найцікавіше, ніхто на нього за це не ображався. Принагідно дякую його дочці Оксані, українському філологу, яка точно мала стежити за чистотою мови у їхній сім'ї, а це, безперечно, сприяло покращенню чистоти української мови у нас.

Здавалося б, що математика і політика – це речі майже несумісні, але це не про нашого Степана Дмитровича. Маючи логічне мислення і уважний аналіз подій, які відбувалися в Україні після розпаду Радянського Союзу, наш професор бачив, що багато з них не зовсім сприяють укріпленню незалежності нашої країни. У цей час політичних партій з'являлося досить багато (як грибів після дощу), але майже усі були «кишеньковими», бо їх наявність відкривала можливість різним «гаманцям» обиратися в органи державної влади, а вони за це спонсорували свої партії. У ці часи у Львові утворився солідний осередок народної партії, що об'єднав однодумців для реального становлення української державності на місцях, який існував на членські внески однопартійців, а очолював його Пак Роман Петрович. Після створення таких осередків у декількох інших областях було прийнято рішення виходити на державний рівень, тобто на Київ. У столиці був причетний до цього професор Бейко Іван Васильович, випускник математичного факультету Чернівецького державного університету, який добре знав Степана Дмитровича і його ставлення до створення дійсно незалежної України. Степан Дмитрович поговорив зі мною з цього приводу, тим більше, що з Іваном Васильовичем я часто спілкувався під час мого навчання в аспірантурі на факультеті кібернетики Київського державного університету імені Тараса Шевченка. Мені, як молодшому, доручили представляти інтереси Чернівців у Всеукраїнському Оргкомітеті по створенню і реєстрації партії на чолі з колишнім начальником Генерального штабу Збройних Сил України – першим заступником Міністра оборони України Анатолієм Васильовичем Лопатою, а 16 жовтня 1999 року відбувся установчий з'їзд Української партії «Єдність». Делегатами від Чернівецької області на цьому з'їзді були Івасишен Степан, Семчук

Аркадій, студентки кафедри математичного моделювання Балабушенко (зараз Фратавчан) Тоня (див. фото Матеріалів установчого з'їзду Української партії «Єдність», ст. 54), а Шмуригіну Наталію обрали секретарем лічильної комісії з'їзду.

1 грудня 2001 року на ІІІ Позачерговому з'їзді Української партії «Єдність» були внесені зміни до Статуту, на якому Головою партії обрали мера Києва Олександра Омельченка. Через деякий час практично всі обласні організації очолили представники Асоціації міст України.

Я думаю, що практично усі автори своїх спогадів про Степана Дмитровича основну увагу приділили його науковій та професійній діяльності, тому мої спогади стосуються громадянської та державницької позиції вірного сина та громадянина України.

Семчук Аркадій Романович,
кандидат фізико-математичних наук,
доцент кафедри методики викладання
природничо-математичних дисциплін
Інституту післядипломної освіти Чернівецької області

Степан Дмитрович – патріот і велич України

У м. Чернівці я приїхав у серпні 1964 року після закінчення середньої школи поступати в Чернівецький державний університет. Я подав документи для вступу на математичний факультет, спеціальність «Обчислювальна математика». Мені дуже пощастило: після успішної здачі вступних іспитів був зарахований студентом першого курсу. Нас у групі було 27 студентів. Серед них були студенти, які відслужили в армії. Потім було навчання. Потрібно сказати, що на початках було досить важко, особливо було складно вивчати дисципліну «Математичний аналіз», лекції нам читав Карл Моріцович Фішман, завідувач кафедри математичного аналізу, практичні – Березовська Галина Михайлівна. Потім була перша екзаменаційна сесія, яку вдалося успішно скласти – всі оцінки були відмінні, тільки одна четвірка з дисципліни «Аналітична геометрія». Як виявилося пізніше – це була єдина четвірка за весь час навчання.

Відзначу, що мені щастило на знайомства з надзвичайно добрими та висококваліфікованими фахівцями, викладачами і викладачками нашого математичного факультету та його деканом – Володимиром Васильовичем Крехівським. Декан факультету відіграв найголовнішу роль у подальшому становленні мене як викладача Чернівецького, тепер національного, університету імені Юрія Федьковича.

Як уже було відзначено раніше, я зустрівся, а пізніше і співпрацював з висококваліфікованими викладачами математичного факультету. Особливе місце серед них потрібно відвести доктору фізико-математичних наук, завідувачу кафедр диференціальних рівнянь, а пізніше математичного моделювання Івасишену Степану Дмитровичу, професору. З ним познайомився ще будучи студентом, оскільки Степан Дмитрович читав лекції з основних дисциплін – на другому курсі «Диференціальні рівняння» і четвертому курсі «Рівняння математичної фізики». Що ж запам’яталося нам, студентам? Перш за все потрібно відзначити чіткість і послідовність викладу матеріалу, високу кваліфікацію й ерудицію викладача, а найбільше захоплення викликали, напевно, неповторно красиві й елегантні записи й продуманість їх розташування на дошці. Фактично, після лекції на дошці був розміщений весь матеріал, запропонований студентам. Потрібно також відзначити темп викладу матеріалу, адже він дозволяв зрозуміти непросту математичну логіку і структуру лекції.

Так склалися обставини, що в подальшому потрібно було працювати в університеті. Для цього треба було займатися науковою роботою і доводити своїм колегам, що їхня довіра не даремна. Для цього потрібен був суттєвий аргумент. Цим аргументом повинен був стати науковий ступінь доктора наук. Щоб його досягти, потрібно було дослідження викласти в монографії. Завдяки видатному науковцю, доктору фізико-математичних наук, завідувачу кафедри математичних проблем управління і кібернетики професору Миколі Федоровичу Кириченку, ця монографія була написана. Щоб її надрукувати, потрібен був відповідальний за випуск. У зв'язку з цим, набравшись нахабства (саме так я тепер оцінюю), я звернувся до Степана Дмитровича. Звичайно, до цього часу зі Степаном Дмитровичем у мене склалися, як я вважав, непогані стосунки. Ми працювали в одній Вченій раді із захисту кандидатських дисертацій, Степан Дмитрович живо цікавився моїми успіхами й невдачами, всіляко мені допомагав порадами або сприяв. Завдяки йому, ми познайомилися сім'ями. Дуже завдячую його дружині – Ірині Іванівні.

І ось настав момент вердикту Степана Дмитровича, який підтримав і погодився бути відповідальним за випуск. Він прочитав рукопис цієї роботи і повернув мені. Я був вражений його помітками, тут були висловлені його побажання, і завдяки їм я дав собі слово вчитися висловлювати грамотно всі міркування за вимогами української мови, стати поряд з великим педагогом. Хочу висловити свою вдячність дорогій мені людині за непересічний талант, за надзвичайну працездатність, за появу таких людей з милості божої і здобування ними вершин найвидатніших педагогів.

Ми втратили дуже і дуже багато, ми втратили великого українця, втратили вченого, втратили батька, який пишався дітьми і переживав за добробут своєї родини. Земля тобі пухом!

Сопронюк Федір Олексійович,
доктор фізико-математичних наук, професор,
завідувач кафедри математичних проблем
управління і кібернетики (1992-2014)
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

Наш Степан Івасишен

Періодично через певний проміжок часу ми, випускники фізико-математичного факультету Чернівецького державного університету, прибуваємо до своєї альма-матер. Ось тоді ми й дізнаємося, як змінився склад викладачів, як обновилися навчальні програми, що нового з'явилося на факультеті.

У липні 2009 року нас, випускників далекого 1959-го, приймали з особливою шаною і увагою. Адже на цей раз ми зібралися через 50 років після закінчення вузу! Минуло пів століття… За цей час відійшли у вічність багато з наших наставників. Серед них декан Бєляєв М.Г., наші зіркові викладачі Фаге М.К., Ейдельман С.Д., Фішман К.М., Рубаник В.П, Круг Ю.М. Навчальний і виховний процес тепер очолюють інші люди, серед них немало наших однокурсників, учнів наших однокурсників. Гордістю нашого випуску є відомі тепер науковці і педагоги, такі як Фред Порпер, Іван Бейко, Степан Івасишен.

І ось тут хочеться зупинитися. Невблаганна смерть. Вона забрала від нас Фреда Порпора. Жорстокий ковід-19 нещодавно позбавив життя Степана Івасишена.

Наш Степан був учасником всіх наших зустрічей у рідному університеті. От і на останній зустрічі, тій, що відбулася через 50 років, ми мали можливість ознайомитися з матеріалами, які були підготовлені до 70-річчя від дня його народження. Непересічна хронологія життя та діяльності! Скільки наукових і методичних праць виконано особисто ним! А скільки дисертацій виконано під його керівництвом! Важко усвідомити, що немає вже серед нас нашого Степана Івасишена. Залишилися його наукові праці, книги, досягнення.

Для мене залишився його автограф на одному з ювілейних видань, де прекрасним чітким почерком написано: «Дорогому однокурснику Леонідові Стрільцю на пам'ять від… (далі — підпис).

І справді, хіба не були ми всі тоді однією сім'єю, коли разом з викладачами вранці бігали на спільну фіззарядку? Або коли збиралися на вечірки з танцями і художніми виступами? Студенти фізмат факультету активно допомагали колгоспникам під час збирання врожаю в межах області. І не лише в області. Незабутнім залишився той час, коли одні з нас добровільно поїхали в Казахстан на цілинні землі, щоб зберегти рекордний врожай зернових. Інші подалися в Кіровоградську область, де теж потрібна була допомога.

І всюди ми були не лише однокашниками (в буквальному розумінні), а й друзями.

Активну участь у студентському житті брав і незабутній наш Степан Івасишен. Простий хлопець з Івано-Франківщини (тоді — Станіславщини) настільки успішно освоював навчальний матеріал, що завжди міг допомогти своєму однокурснику. Поряд з навчанням він займався і науковою діяльністю. Багато часу проводив у науковій бібліотеці. Вже тоді він був правою рукою С.Д. Ейдельмана.

Всім нам дуже пощастило з нашим ЧДУ (Чернівецьким державним університетом), з Чернівцями — столицею Буковини, з викладачами. До речі, з викладачами (не мали значення їх вчені ступені) ми зустрічалися не тільки на лекціях, колоквіумах чи практичних заняттях, а й у студентських гуртожитках і їдальнях. Було якось дуже природньо і приємно зустрічатися зі своїм наставником за шаховою дошкою або під час спільного туристичного походу.

Мені відомо, що дорогий наш Степан Дмитрович певний час працював у столичних вузах. Але всі ми також добре знаємо, що в його житті Чернівці і Чернівецький університет займали особливе місце. Його наукова праця в сфері математики активно сприяла розвиткові і розширенню математичної наукової діяльності в рідному університеті. Ось чому з Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича вийшло так багато відомих математиків-науковців, математиків-педагогів, яких можна зустріти в різних навчальних закладах України та за її межами.

Гордимося тим, що були сучасниками і навіть однокурсниками таких видатних українців, як Степан Дмитрович Івасишен. Схиляємо голови через його передчасний відхід у вічність. Сумуємо з приводу його смерті і висловлюємо щирі співчуття родині і друзям.

Стрілець Леонід Іванович,
провідний інженер математичного забезпечення
автоматизованих систем керування
Виробничого об'єднання «Ватра» (м. Тернопіль)

Він був моїм вчителем у математиці і в житті

Вперше я зустріла Степана Дмитровича Івасишена у 2010 р., коли була студенткою четвертого курсу фізико-математичного факультету НТУУ «КПІ». СД читав нам курс рівнянь математичної фізики. Студенти побоювались його, бо він був строгим та вимогливим. Він був єдиним викладачем, який до кожного студента звертався на Ви. Це дуже відрізняло його від інших викладачів. У нього була своя особлива методика ведення занять, він завжди привітно посміхався, а коли пояснював, то зрозумілою була найскладніша тема.

Пам'ятаю, як я несамовито хвилювалась перед тим, як підійти і сказати СД, що хочу працювати над магістерською дисертацією під його керівництвом. Чим він підкорив мене? Безумовно, глибокими знаннями, якими він щедро ділився з нами, та його прекрасною співучою українською мовою. Він говорив завжди переконано та доказово.

Закінчивши університет восени 2013 р., я стала аспіранткою СД. І ось тоді ми познайомились ближче. СД став моїм другом, порадником, моїм натхненням. Якби ви чули, як він говорив по завершенні кожної нашої зустрічі: «Йдемо вчитися!» Як він завжди міг мене організувати йти працювати далі над задачею, навіть якщо в мене щось не виходило. А працював Степан Дмитрович дуже багато, активно та творчо. Його уважний і добрий погляд запам'ятався назавжди.

СД давав мені не тільки знання. Це був мій старший, добрий товариш. Скільки довірчих бесід про мої справи, про мої плани на майбутнє було у нас із СД. Це були бесіди по-справжньому батьківські. Вони готували мене до майбутнього життя.

Я могла обговорити зі СД будь-яку життєву чи особисту проблему, а він завжди підтримував мене і вмів показати ситуацію з іншого боку. Давав поради, розповідав особисті історії, які потім допомагали краще орієнтуватися в певних власних переживаннях.

Взимку 2017 р., після закінчення аспірантури, на прохання СД мене залишили для роботи на кафедрі на посаді асистента. Для мене назавжди він став прикладом спокою та сили людини, яка не намагалася всім сподобатись, він лише хотів навчити нас вчитись та вчити інших.

І ось не так давно, в жовтні 2020 р. під керівництвом СД я захистила кандидатську дисертацію.

СД не з нами, але я досі пам'ятаю його завжди акуратний зовнішній вигляд, його голос, його погляд. Йому завдячую тим, що мені завжди було цікаво вчитись та працювати. Він прищепив мені цю любов до навчання.

Я вдячна СД за його працю і відданість справі. Вдячна, що він показав — як треба працювати і жити.

Турчина Наталія Іванівна,
кандидат фізико-математичних наук,
асистент кафедри математичної фізики
та диференціальних рівнянь
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Спогади про Вчителя

Я маю щастя належати до наукової школи Степана Дмитровича (СД) і бути його ученицею. Навчалася я на кафедрі математичного моделювання Чернівецького державного університету, де був завідувачем СД. Строгий, вимогливий, але ідеальний лектор і педагог – таким вперше видався нам, другокурсникам, наш завідувач. На 2-му курсі він викладав нам «Теорію міри та інтеграла». Його зрозумілі, чітко сплановані лекції легко було сприймати і засвоювати, не дивлячись на те, що предмет був досить складним.

На 3-му курсі я наважилася взяти в нього курсову роботу. Мені подобалися курси, які він викладав, і хотілося більше працювати в цьому напрямку. Дуже страшно було вперше підходити знайомитися з СД, але тему курсової треба було брати і починати працювати, тому я врешті наважилася зайти на кафедру. На мій подив, строгий СД виявився привітною і дружелюбною людиною, він поцікавився які предмети мені подобаються і чим би я хотіла займатися. Згодом запропонував тему по дослідженню одного параболічного рівняння, і ця тематика далі супроводжувала мене все моє «наукове життя».

СД залучав своїх учнів до наукової роботи. Будучи третьокурсницею, я, за порадою СД, відвідувала наукові семінари, у яких брали участь учні та колеги СД. Там я познайомилася із його учнями Оксаною Кондур, Галею Пасічник, Віталієм Дронем, Ларисою Березан. Учні доповідали свої наукові дослідження, на семінарах велося жваве їх обговорення… Не маючи до того ніяких планів стосовно наукових занять математикою, я «захворіла нею», і, як виявилося, на все життя.

Спливають спогади про безліч конференцій, на які учні їздили з ним. Після наших доповідей він детально проводив аналіз кожної, критикував, робив зауваження, хвалив за вдалі гарні виступи. Сам серйозно готувався до своїх виступів і блискуче їх проводив. Ми бачили, з яким захопленням і повагою ставилися до СД його друзі і колеги, і мали гарний зразок для наслідування.

СД любив своїх учнів, щиро цікавився їхніми проблемами, їхнім життям. Намагався підтримати і допомогти кожному з них. Пам’ятав і про тих, хто залишив науку і змінив свою професійну діяльність. Будучи сам патріотом України, переймався всіма подіями навколо неї і щиро переживав за її долю. Він прищеплював цю любов і своїм учням.

Після переїзду в Київ він часто навідувався в Чернівці. Нам бракувало його тут, і ми намагалися щоразу по його приїзді зустрітися з ним, побачитися, поговорити про те, як у нього справи і як його «київське життя». Він завжди знаходив для нас час, незважаючи на те, що приїжджав ненадовго, а справ мав багато. Востаннє ми бачилися під час його приїзду в Чернівці, до того, як почалася епідемія ковіду…

Степаном Дмитровичем захоплювалися його колеги та друзі, його щиро любили його учні! Він залишиться в пам'яті нашій як зразок талановитого науковця, чудового педагога, прекрасного керівника і справжнього Сина України.

Фратавчан Тоня Михайлівна
кандидат фізико-математичних наук,
доцент кафедри математичного моделювання
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

Професор С.Д. Івасишен – вчений та педагог

З великою приємністю згадую період знайомства, співпраці та дружніх відносин з професором С.Д. Івасишеним, який тривав з 2003 року до останніх днів його життя. За кілька днів до його смерті ми по телефону спілкувались про одну наукову роботу і обговорювали, хто би міг дати рецензію на неї.

Відзначу його величезну працездатність і наполегливість для досягнення поставленої мети. Завдяки визнаному науковому авторитету Степана Дмитровича в кінці минулого століття відновилося активне наукове життя на факультеті математики та інформатики ЧНУ. Організація ним наукового вісника ЧНУ серії «Математика» започаткувала періодичне наукове видання з математики на факультеті, яке зараз переросло в Буковинський математичний журнал, що є відомим науковим виданням в Україні. Завдяки Степану Дмитровичу налагодились тісні та плідні наукові контакти між математиками Львова та Чернівців, особливо з ІППММ, які продовжуються і в даний час.

Степан Дмитрович доклав багато зусиль, щоб наукова тематика, започаткована в Чернівцях професором С.Д. Ейдельманом, продовжувала розвиватися. Цьому сприяла плідна робота професора С.Д. Івасишена зі своїми учнями. Підбір аспірантів, планування їх роботи та підготовка і захист дисертаційних робіт є зразком для наслідування. Більшість учнів Степана Дмитровича унаслідували його стиль роботи: пунктуальність, відповідальність, акуратність та готовність до взаємодопоги.

Вже перебуваючи в Києві, Степан Дмитрович часто приїжджав до Чернівців, проводив семінари та наукові дослідження зі своїми учнями, а також любив зустрічатися з колегами. Під час перебування в Чернівцях він ходив стригтися в перукарню у будинку офіцерів. На запитання чому він постійно стрижеться там Степан Дмитрович жартував, що тут його завжди роблять на п’ять років молодшим.

Впродовж свого життя та наукової творчості Степан Дмитрович Івасишен був прикладом морального авторитету для його учнів, колег та співробітників.

Черевко Ігор Михайлович,
доктор фізико-математичних наук, професор,
завідувач кафедри математичного моделювання
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Деякі моменти наукової співпраці з С.Д. Івасишеним

Степан Дмитрович був у нас на кафедрі математичного моделювання керівником не тільки наукової тематики кафедри, але і керівником держбюджетної наукової тематики. Він сприяв роботі групи викладачів, які працювали над тематикою стійкості та оптимального керування розв'язками стохастичних диференціально-функціональних рівнянь Іто-Скорохода, представником якої був і я. Ми розвивали новітні напрямки таких рівнянь. Це привело до бурхливого розвитку тематики Євгена Федоровича Царкова в Чернівецькому університеті, який в той час працював завкафедрою в Ризькому політехнічному інституті. Це вилилося у 12 кандидатських дисертацій та одну докторську дисертацію, на виході ще дві докторські дисертації.

Степан Дмитрович Івасишен був кваліфікованим спеціалістом в математичній фізиці, керував відповідним напрямком у Чернівецькому університеті. С.Д. Івасишен багато часу прожив у Києві, де був потужним представником вище згаданого наукового напрямку.

Основною його рисою як науковця було скурпульозне, часом педантичне, вивчення попередніх наукових здобутків і одержання нових результатів.

Я слухав лекції з матфізики, які мені читав Степан Дмитрович. Це було в шістдесятих роках 20 століття. Ці лекції були повними, зі всіма викладками. Бери конспект і вчи ці лекції. Не треба було самостійно опрацьовувати якісь шматки нового матеріалу.

Його учні теж стали відомими науковцями у математичній фізиці. Ось так охарактеризував би я Степана Дмитровича як науковця і педагога. А про особисті риси скажуть його учні по науці.

Нехай буде пухом земля Степану Дмитровичу!

Ясинський Володимир Кирилович,
доктор наук з кібернетики та інформаційних технологій,
професор, академік Академії наук Вищої школи України,
який проживає з 2018 року у Канаді, м. Едмонтон.

СПОГАДИ ІВАСИШЕНА С.Д.

Спогади про вчителів Чернівецького університету

У кожної нормальної людини найдорожчими особистостями є батьки та вчителі. Упродовж усього свого існування людина задумується над тим, наскільки її життя, вчинки відповідають тим критеріям, які виробили батьки й вчителі своїми уроками, настановами, прикладами.

Хочу сказати, що мені пощастило на добрих батьків і вчителів. Батьки з дитинства прищеплювали мені любов до праці, чесність, порядність, шанобливе ставлення до людей. Навчання в Чернівецькому університеті заклало фундамент моєї подальшої педагогічної, наукової і громадсько-корисної діяльності.

Навчався я на математичному відділенні фізико-математичного факультету в 1954 – 1959рр. Наш випуск математиків 1959 р., що налічував 114 чол., був одним з найбільших. Це пов'язано з тим, що на другий курс до нас в університет було переведено три групи студентів з учительського інституту в зв'язку із закриттям останнього.

Основні математичні дисципліни нам викладали М.Г. Бєляєв, Ю.М. Ястребов, М.К. Фаге, К.М. Фішман, М.І. Симонов, В.П. Рубаник, Ю.М. Круг, С.Д. Ейдельман, М.І. Нестеренко, В.Г. Хриптун, Й.Ф. Кушнірчук та ін.

Викладачі М.К. Фаге, Ю.М. Ястребов та М.І. Симонов – випускники Московського університету, учні видатних математиків А.М. Колмогорова, П.К. Рашевського і І.Г. Петровського відповідно. Вони привнесли в Чернівецький університет актуальні напрямки наукових досліджень і традиції провідного в колишньому Радянському Союзі університету.

М.К. Фаге започаткував викладання і застосування в Чернівецькому університеті функціонального аналізу. Він мав енциклопедичні знання з різних розділів математики, знав декілька іноземних мов. Під час складання мною кандидатського іспиту зі спеціальності мені було запропоновано розказати про точні оцінки Дж. Неша фундаментального розв'язку параболічного рівняння другого порядку, які встановлюються за допомогою оригінальної надто фізичної методики. Мене і навіть інших членів комісії, серед яких був С.Д. Ейдельман, вразило глибоке розуміння М.К. Фаге цього питання, бо він зустрівся з ним уперше. Михайло

Костянтинович блискуче читав лекції з математичного та функціонального аналізу, теорії функції комплексної змінної. Його лекції відрізнялися чіткістю, доступністю, акуратними записами на дошці. Був надзвичайно вимогливим до себе, колег і студентів, але в міру чуйним і доброзичливим. Мав спортивну статуру, завжди був охайно одягненим. Після кожної лекції чистив костюм щіткою для одягу, яку носив у портфелі.

Наші викладачі К.М. Фішман і С.Д. Ейдельман були випускниками Чернівецького університету. Карл Моріцович учився в Чернівецькому університеті ще за румунських часів і закінчив його в 1939р., а Самуїл Давидович навчався в 1938-1941рр. у Київському університеті, а в 1946-1948 рр. – в Чернівецькому університеті. Вони були різними за характером, вихованням і вдачею, але їх об'єднувала дружба і в певному розумінні спільна доля. К.М. Фішман виховувався в єврейсько-німецькій культурі (рідна мова – німецька), а С.Д. Ейдельман – в єврейсько-радянській. Ніхто з них не був в аспірантурі, вони обидва страждали від панівного в Радянському Союзі офіційного антисемітизму. Їм обом удалося захистити кандидатські (К.М. Фішману – у 1957 р., С.Д. Ейдельману – у 1953 р.) та виконати докторські роботи, але тільки С.Д. Ейдельман успішно захистив у 1960 р. докторську дисертацію і став всесвітньо відомим фахівцем у галузі диференціальних рівнянь із частинними похідними.

К.М. Фішман читав нам лекції з математичного аналізу і теорії функції дійсної змінної. Матеріал викладав логічно строго і доступно, але його мова мала недоліки, бо він не володів досконало російською, а тим більше українською мовами. На іспитах був доброзичливим, домагався чесних відповідей, не терпів користування шпаргалками. Щоб цього уникнути, приносив на іспити кольоровий папір для підготовки відповідей на білети. Був завжди усміхненим, любив жартувати, студенти повторювали його жарти (наприклад: на базарі він забув слово «петух» і запитує «Какая цена мужа курицы?»; коли ректор велів захищати докторську дисертацію, він сказав «Он что считает меня таким уж умным?»). Був високим, стрункім, часто користувався велосипедом, навіть на роботу їздив на ньому.

На кафедрі диференціальних рівнянь С.Д. Ейдельман запровадив добру традицію: для студентів, аспірантів і викладачів

щороку читати спецкурси з новітніх досягнень у галузі диференціальних рівнянь. Ці спецкурси відвідували слухачі не тільки з кафедри диференціальних рівнянь, але й інших кафедр, зокрема кафедри математичного аналізу. Постійним слухачем таких курсів був К.М. Фішман. Так, зокрема він прослухав увесь цикл спецкурсів з теорії узагальнених функцій та їх застосувань, які прочитав С.Д. Ейдельман, а після його від'їзду у 1963 р. – я. Карла Моріцовича постійно цікавили нові результати, для одержання яких використовувався функціональний аналіз і теорія функцій.

Вище я зупинився дещо детальніше на таких наших викладачах, як М.К. Фаге, К.М. Фішман і С.Д. Ейдельман, бо вони мали найбільший вплив на формування мене як науковця і педагога. Звичайно, мене вчили й інші викладачі. Усім їм я дуже вдячний. Згадуються слова мого Учителя і довголітнього співробітника С.Д. Ейдельмана, який любив повторювати про себе такі слова:

«Меня учили многие, и добрые, и строгие.
Меня учили многие, а выучили строгие.»

Закінчуючи ці спогади, хочу сказати, що мене вивчили «и умные и строгие».

1.07.2015 р.

С.Д. Івасишен,
випускник Чернівецького університету 1959р.,
завідувач кафедри диференціальних рівнянь (1964 – 1969 рр.)
і кафедри математичного моделювання (1988 – 2003 рр.)
Чернівецького університету,
завідувач кафедри математичної фізики
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут» (з 2005 р.).

Спогади про Івана Ілліча Данилюка

Він на злеті упав,
Хоч багато хотів ще зробити.

Життя часом посилає нам яскраві постаті. Вони, як зірки, згораючи самі, опромінюють інших своїм світлом. Однією з таких був Іван Ілліч Данилюк. Ім'я його ввійшло до енциклопедій, наукових монографій, статей.

Часто пригадується моє знайомство з Іваном Іллічем. Це була людина!.. Я гордий, що ми земляки, походимо з барвінкової Івано-Франківщини, обоє – сини Прикарпаття.

Уперше зустрівся з ним 1977 в Новосибірську, де я брав участь у «Школі з теорії операторів у функціональних просторах», а він приїхав на конференцію до Інституту гідродинаміки. О, скільки вражень залишилось у мене! Одразу збагнув, що І. Данилюк – інтелігент, всебічно освічений, хоча за фахом математик, але спектр його інтересів виходив далеко за рамки складної науки.

Починаючи з 1977 р., ми часто зустрічались на наукових семінарах, конференціях, з часом між нами налагодились дружні взаємини, що тривали до дня його смерті.

Він істотно справив вплив на мій науковий злет, формування світогляду. 1980 я доповідав про результати дисертації на спільному засіданні семінару відділів Інституту прикладної математики і механіки АН УРСР (Донецьк), які очолювали академік Я. Лопатинський, член-кореспонденти І. Данилюк та І. Скрипник. Тут я відчув справжню прихильність Івана Ілліча, зацікавленість результатами дослідження. 1981 р. я захищав докторську дисертацію в Інституті математики (Київ). І. Данилюк був офіційним опонентом.

Ми зустрічалися з Іваном Іллічем у Москві на спільних засіданнях семінару ім. І.Г. Петровського і Московського математичного товариства (1979, 1981, 1986, 1988 рр.), конференціях і семінарах у Донецьку (1979, 1983, 1986, 1988), Новосибірську (1983 р.), Шацьку Волинської області, Києві, Закарпатті.

1978 р. я виступив офіційним опонентом на захисті дисертації молодшого брата Івана Ілліча – Григорія – у Києві, декілька разів – Донецьку.

Крім ділових, відбулось багато й дружніх зустрічей у мене вдома в Києві, коли той приїздив на засідання Академії наук, бачилися в Чернівцях. Відвідав Івана Ілліча і у його рідному Рашкові на Івано-Франківщині. Завжди життєрадісний, веселий, компанійський, із задумами й планами – таким залишився в моїй пам'яті.

Січня 1988 р. Данилюк обраний академіком АН УРСР. Щиро переживав і всіляко сприяв розвиткові науки в Україні, зокрема Західному регіоні. З ініціативи академіків І. Данилюка і Я. Підстригача в Чернівцях був відкритий науковий відділ Інституту прикладних проблем механіки і математики АН УРСР як академічний математичний осередок. За їхньою пропозицією я був призначений керівником цього відділу. Серпня 1988 року ще й з тієї причини, що очолював новостворену кафедру математичного моделювання в Чернівецькому університеті, мені довелось покинути Київ.

З роками пам'ять все чіткіше викристалізовує риси характеру того, з ким довелось працювати.

Для мене зустрічі з Іваном Іллічем були дуже приємними і повчальними. Адже його, як добре знаного вченого, цікавили не лише теоретичні питання математики, але й різноманітні її застосування. Данилюк І.І. був винятково освіченою, культурною людиною, неабияким знавцем історії, літератури, мистецтва. Любив українську поезію і пісню, поважав та примножував традиції і звичаї українського народу.

У науці Іван Ілліч виступав принциповим, але завжди підтримував молодих науковців, сприяв їхньому зростанню; у кожній роботі знаходив те раціональне зерно, яке давало можливість досягти належного наукового рівня.

Такі позитивні людські якості робили його бажаним співрозмовником, учителем інших. Добрий організатор, надійний товариш.

5 листопада 1988 р. після тяжкої недуги він покинув нас. І ми відчули, що втратили громадянина, ученого, просто людину високої моралі, багату інтелектом. Великий потенціал Івана Ілліча не встиг, на жаль, повністю реалізуватися. Йому судилося недовге життя. Смерть Данилюка стала непоправною втратою для рідних, друзів, учених математичної науки загалом.

Хоронили І. Данилюка в Донецьку 9 листопада 1988 року. Було багато щирих виступів, висловлено чимало відвертих думок. І раптом серед російськомовного оточення пролунав вірш Б. Лепкого «Чуєш, брате мій». А його дуже любив Іван Ілліч.

Люди знали й розуміли, що він працював і життя своє віддав на благо України, бо був його сином і патріотом.

Він на злеті упав, бо хвороба тіло й
душу спопелила.
Україна за сином тужила…

2003 р. Степан Івасишен

З виступу Степана Дмитровича
на розширеному засіданні наукового семінару ФМІ,
присвяченого 30-річчю кафедри математичного моделювання
і 80-річчю С.Д. Івасишена

Скажу вам, що я вдячний, по-перше, Богу, природі, батькам, сім'ї, науковим дітям, друзям, колегам за те, що я дійшов до сьогоднішнього дня.

І, звичайно, пережито дуже багато. Було всяке: і позитивне, і негативне. Ви знаєте, я сьогодні пів ночі згадував, але щось про негативне нічого не пам'ятаю. Добре пам'ятається все позитивне.

…

Мені пощастило мати справу з людьми, які не те що мені не казали: дивися, зупинися, не виступай, а й натяку на те не дали, щоб щось я сфальшив. Оце я дуже ціную, дуже ціную, я дуже радий, що з такими людьми мені довелося працювати.

Бажаю вам (кафедрі) подальшого розвитку, всім доброго здоров'я, щасливого майбутнього. Дякую.

14.12.2017 р.

До історії розвитку теорії диференціальних рівнянь із частинними похідними в Чернівецькому університеті

(Доповідь С.Д. Івасишена на Міжнародній науковій конференції, присвяченій 50-річчю факультету математики та інформатики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, 17.09.2018, Чернівці)

Інтенсивні дослідження диференціальних рівнянь із частинними похідними (ДРЧП) в Чернівецькому університеті розпочалися після створення у 1946 р. кафедри диференціальних рівнянь, першим завідувачем якої був Микола Іванович Симонов, учень академіка І.Г. Петровського. Він прибув із Москви і привніс у Чернівці ідеї та напрямки досліджень з теорії ДРЧП, які проводилися московськими математиками під керівництвом І.Г. Петровського. М.І. Симонов запропонував звернути увагу на ключові праці І.Г. Петровського, серед яких основоположною була праця [1].

Указаними працями, реалізацією і розвитком висунутих у них ідей захопився випускник Чернівецького університету 1948 р. Самуїл Давидович Ейдельман. Він протягом 1938–1941 рр. навчався на фізико-математичному факультеті Київського університету, потім 5 років брав участь у війні з Німеччиною і Японією, пройшовши армійський шлях від солдата до майора. Демобілізувавшись у 1946 р., С.Д. Ейдельман продовжив навчання на фізико-математичному факультеті Чернівецького університету. У цьому університеті він пройшов усі сходинки від студента й лаборанта до професора і завідувача кафедри диференціальних рівнянь.

Після закінчення університету С.Д. Ейдельман з надзвичайним ентузіазмом включився в роботу на кафедрі диференціальних рівнянь. Його послідовна й наполеглива індивідуальна наукова робота, робота із викладання студентам і викладачам новітніх навчальних дисциплін з теорії ДРЧП (він почав читати спецкурси з 1950 р.) і його діяльність із залучення студентської молоді до серйозних математичних досліджень за порівняно короткий час принесла свої позитивні плоди. Нові важливі результати з теорії ДРЧП чернівецьких математиків поступово стали визнаватися спеціалістами в колишньому Радянському Союзі та за його межами. У результаті створилась широко відома наукова школа С.Д. Ейдельмана з теорії ДРЧП. Наведемо інформацію про напрями та результати досліджень цієї школи.

Головним об'єктом досліджень Самуїла Давидовича протягом його Чернівецького періоду життя та діяльності (1946–1963) був такий: Задача Коші, крайові задачі, якісні властивості розв'язків параболічних за Петровським лінійних і квазілінійних систем рівнянь із частинними похідними довільного порядку. Потім дослідження поширювались на інші класи рівнянь і систем рівнянь та на інші класи розв'язків. Зокрема, досліджувались рівняння і системи рівнянь за наявності в них різних вироджень та особливостей (коли, наприклад, порушується умова рівномірної параболічності, коефіцієнти рівнянь є необмеженими в околі деяких точок чи на нескінченності, в рівняння входять псевдодиференціальні вирази, праві частини рівнянь мають різного роду особливості тощо).

До досліджень за цими напрямками залучались усі учні та співробітники С.Д. Ейдельмана, які продовжували і деякі продовжують займатися цими проблемами, працюючи як у Чернівцях, так і в інших наукових центрах. Частина з них створили свої розгалуження наукової школи С.Д. Ейдельмана. Це професори:

- С. Д. Івасишен (Чернівці, Київ),
- М. І. Матійчук та І. Д. Пукальський (Чернівці),
- М. В. Житарашу (Кишинів),
- В. Д. Репніков (Воронеж),
- В. В. Городецький (Чернівці),
- М. П. Ленюк (Чернівці, частково).

Дослідження за тематикою наукової школи С.Д. Ейдельмана велись і ведуться співробітниками кафедр диференціальних рівнянь, математичного моделювання, алгебри та інформатики Чернівецького університету, а також у Чернівецькій філії Інституту прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача НАН України, яка була створена в 1988 р. і працювала в тісній співдружності з математичними кафедрами Чернівецького університету.

Проживаючи і працюючи за межами Чернівців, С.Д. Ейдельман аж до своєї смерті в 2005 р. координував наукові дослідження за тематикою своєї наукової школи. Він регулярно приїжджав у Чернівці, читав лекції про нові результати в теорії ДРЧП та їх застосувань і проводив наукові консультації.

Основними класами рівнянь і систем рівнянь, які досліджувалися в рамках накової школи С.Д. Ейдельмана, є такі класи:

К1: Параболічні за Петровським і за Ейдельманом системи з обмеженими коефіцієнтами за відсутності та наявності вироджень на початковій гіперплощині;

К2: Параболічні за Петровським і за Ейдельманом системи з оператором Бесселя (B-параболічні системи);

К3: Параболічні за Петровським і за Ейдельманом системи зі зростаючими при $|x| \to \infty$ коефіцієнтами за відсутності та наявності вироджень на початковій гіперплощині, а також зі степеневими особливоостями в коефіцієнтах;

К4: Вироджені рівняння і системи рівнянь, які є різними узагальненнями класичного рівняння дифузії з інерцією Колмогорова;

К5: Параболічні рівняння і системи рівнянь з псевдодиференціальними операторами;

К6: Еліптичні рівняння і системи рівнянь;

К7: Параболічні системи Шилова та Солонникова–Ейдельмана.

Наведемо перелік основних задач і питань, які досліджувались для класів К1–К7.

1. Задача Коші:

1.1. Фундаментальні розв'язки

1.2. Коректна розв'язність задач з класичними, ваговими, узагальненими початковими умовами або без початкових умов (залежно від характеру виродження рівнянь)

1.3. Характеризація окремих класів розв'язків, інтегральне зображення розв'язків та множини їх початкових значень

1.4. Поведінка розв'язків на необмежених часових інтервалах (стійкість, стабілізація, теореми типу Ліувілля, застосування до еліптичних систем, породжених параболічними)

1.5. Локальна та глобальна розв'язність задачі Коші для квазілінійних рівнянь

2. Крайові задачі:

2.1. Загальні модельні параболічні крайові задачі

2.2. Коректна розв'язність загальних лінійних параболічних крайових задач у рамках шаудерівської теорії, L_2 - і L_p -теорії

2.3. Матриці Ґріна параболічних крайових задач

2.4. Коректна розв'язність квазілінійних задач для параболічних рівнянь, еліптичних задач з параметром, задач з дробовими похідними і рухомими межами та задач з імпульсним впливом

2.5. Стабілізація (при $t \to \infty$) розв'язків параболічних крайових задач
2.6. Крайові задачі для еліптичних рівнянь і систем рівнянь, які мають малу гладкість та степеневі особливості в коефіцієнтах
2.7. Задачі оптимального керування системами, що описуються параболічними крайовими задачами
2.8. Застосування гібридних інтегральних перетворень до розв'язування задач математичної фізики

3. Параболічні задачі спряження та нелокальні (за просторовими змінними) параболічні крайові задачі

3.1. Коректна розв'язність
3.2. Матриці Ґріна

4. Нелокальні багатоточкові за часовою змінною задачі для широких класів еволюційних рівнянь із псевдодиференціальними операторами

4.1. Фундаментальні розв'язки
4.2. Коректна розв'язність та аналітичне зображення розв'язків
4.3. Властивості локалізації та слабкої стабілізації розв'язків

Основними поняттями при дослідженні перелічених питань є поняття фундаментального розв'язку задачі Коші (ФРЗК) та матриці Ґріна (МҐ) крайової задачі. Повнота й точність дослідження відповідних задач істотно залежить від того, наскільки повно і точно досліджено ФРЗК і МҐ. Тому основні зусилля спрямовувались, у першу чергу, на побудову та встановлення точних оцінок та властивостей ФРЗК і МҐ, а також вивчення властивостей відповідних інтегралів Пуассона та об'ємних потенціалів. При цьому значна увага приділялась намаганню отримати точні результати за якомого слабших припущень щодо гладкості коефіцієнтів задач. У багатьох випадках це вдалось зробити.

Висновки. Дослідження в рамках наукової школи, створеної в Чернівцях професором С.Д. Ейдельманом, торкаються практично майже всіх напрямів теорії класичних параболічних рівнянь і систем рівнянь, а також їх різноманітних узагальнень. У більшості з цих напрямків отримано важливі оригінальні результати. Деякі з них зайняли достойне місце в світовій математичній скарбниці. Детальніше про результати учасників наукової школи С.Д. Ейдельмана можна знайти в публікаціях [2–5].

Список літератури

1. Петровский И.Г. О проблеме Коши для систем линейных уравнений с частными производными в области неаналитических функций // Бюлл. МГУ. Математика и механика. – 1938. – 1, вып. 7. – С. 1-72.
2. Математичний факультет.– Київ: Ін-т математики НАН України, 1998. – 152 с.
3. Івасишен С.Д. Самуїл Давидович Ейдельман. Життєвий шлях. Основні здобутки. – Чернівці: Рута, 2006. – 72 с.+15 с. фото.
4. Івасишен С.Д., Пасічник Г.С., Черевко І.М. Кафедра математичного моделювання Чернівецького університету. Основні здобутки за 20 років від часу створення. – Чернівці: Рута, 2008. – 42 с.
5. Матійчук М.І., Пукальський І.Д. Кафедра диференціальних рівнянь. 70 років. Історія та сьогодення. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2016. – 96с.

ПУБЛІКАЦІЇ С.Д. ІВАСИШЕНА ЗА 2017-2021 РР.

2017

1. Володимир Левицький – основоположник української математичної культури в Галичині / Турчина Н.І., Івасишен С.Д. // Збірник праць XV Міжнар. молодіжної науково-практичної конф. «Історія розвитку науки, техніки та освіти» за темою «Гуманістичний зміст мегатехнологічного світу» (13.04.2017, Київ). – Київ, 2017. – С. 47–48.

2. Властивості об'ємного потенціалу для вироджених $\overrightarrow{2b}$ – параболічних рівнянь типу Колмогорова / В.С. Дронь, С.Д. Івасишен // Буковинський мат. журн. – 2017. – **5**, №1–2. – С. 80–86.

3. On applications of the Levi metod of the theory of parabolic equations / S.D. Ivasyshen, I.P. Medynsky // Mathematychni Studii. – 2017. – **47**, №1. – P. 33–46.

4. Гладкість об'ємного потенціалу для вироджених $\overrightarrow{2b}$ - параболічних рівнянь типу Колмогорова / Віталій Дронь, Степан Івасишен // Некласичні задачі теорії диференціальних рівнянь: зб. наук. пр., присвячений 80-річчю Б.Й. Пташника. – Львів: ІППММ ім. Я.С. Підстригача НАН України, 2017. – С. 68–76.

5. Параболічні рівняння з різними особливостями та виродженнями / Степан Івасишен, Ігор Мединський, Галина Пасічник // Некласичні задачі теорії диференціальних рівнянь: зб. наук. пр., присвячений 80-річчю Б.Й. Пташника. – Львів: ІППММ ім. Я.С. Підстригача НАН України, 2017. – С. 38–53.

6. Коректна розв'язність задачі Коші для вироджених $\overrightarrow{2b}$ – параболічних рівнянь типу Колмогорова / В.С. Дронь, С.Д. Івасишен // Матеріали вісімнадцятої міжнар. наук. конф. ім. М. Кравчука (7–10.10.2017, Київ): Т.1. – К: НТУУ «КПІ», 2017. – С. 53–57.

7. Фундаментальні розв'язки задачі Коші для ультрапараболічних рівнянь типу Колмогорова із гладкими коефіцієнтами / С.Д. Івасишен, І.П. Мединський // Матеріали вісімнадцятої міжнар. наук. конф. ім. М. Кравчука (7–10.10.2017, Київ): Т.1. – К: НТУУ «КПІ», 2017. – С. 60–63.

8. Знаходження, властивості та деякі застосування фундаментального розв'язку задачі Коші для одного класу вироджених параболічних рівнянь / С.Д. Івасишен, Г.С. Пасічник // Матеріали

вісімнадцятої міжнар. наук. конф. ім. М. Кравчука (7–10.10.2017, Київ): Т.1. – К: НТУУ «КПІ», 2017. – С. 64–66.

9. Про модельну крайову задачу з векторною вагою / Н.І. Турчина, С.Д. Івасишен // Буковинський мат. журн. – 2017. – **5**, №3–4. – С. 163–167.

10. Розроблення методів і алгоритмів для оптимізації складних систем і побудова оптимального керування в умовах складних фазових обмежень: звіт про науково-дослідну роботу №0116U003787 / І. Бейко, С. Івасишен та інші / КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ, 2017. – 160 с.

11. Про фундаментальний розв'язок задачі Коші для ультрапараболічного рівняння типу Колмогорова з двома групами просторових змінних та виродженням на початковій гіперплощині / О.Г. Возняк, С.Д. Івасишен, І.П. Мединський // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія: Фіз.-мат. науки. – № 871. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2017. – С. 46–64.

12. Класичний фундаментальний розв'язок задачі Коші для ультрапараболічних рівнянь типу Колмогорова з двома групами просторових змінних виродження. I / С.Д. Івасишен, І.П. Мединський // Мат. методи та фіз.-мех. поля. – 2017. – **60**, №3. – С. 9–31.

13. Класичний фундаментальний розв'язок задачі Коші для ультрапараболічних рівнянь типу Колмогорова з двома групами просторових змінних виродження. II / С.Д. Івасишен, І.П. Мединський // Мат. методи та фіз.-мех. поля. – 2017. – **60**, №4. – С. 7–24.

14. Матриця Гріна модельної крайової задачі з векторною параболічною вагою / С.Д. Івасишен, Н.І. Турчина // Мат. методи та фіз.-мех. поля. – 2017. – **60**, №4. – С. 25–39.

2018

15. Рівняння математичної фізики: основні методи, приклади, задачі: навч. посіб. / С.Д. Івасишен, В.П. Лавренчук, Т.І. Готинчан та ін. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2018. – 212 с.

16. Фундаментальні розв'язки задачі Коші для ультрапараболічних рівнянь типу Колмогорова / Степан Івасишен, Ігор Мединський // Сучасні проблеми механіки та математики: зб. наук. праць у 3-х т. – Ін-т прикладних проблем механіки і математики ім.

Я.С. Підстригача НАН України, 2018. – Т. 1. – С. 34–35. – [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: www.iapmm.lviv.ua/mpmm2018

17. Про задачу Коші для ультрапараболічного рівняння зі зростаючими коефіцієнтами і виродженнями на початковій гіперплощині / Степан Івасишен, Галина Пасічник // Сучасні проблеми механіки та математики: зб. наук. праць у 3-х т. – Ін-т прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача НАН України, 2018. – Т. 1. – С. 120. – [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: www.iapmm.lviv.ua/mpmm2018

18. On the classical fundamental solutions of the Cauchy problem for ultraparabolic Kolmogorov-type equations with two groups of spatial variables / S.D. Ivasyshen and I.P. Medyns'kyi // J. Math. Sciences. – 2018. – 231, №4. – P. 507–526.

19. До історії розвитку теорії диференціальних рівнянь із частинними похідними в Чернівецькому університеті / Степан Івасишен // Сучасні проблеми математики та її застосування в природничих науках і інформаційних технологіях: Матеріали міжнар. наук. конф., присвяченої 50-річчю факультету математики та інформатики Чернівецького нац. ун-ту ім. Юрія Федьковича, 17–19.09.2018. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2018. – С. 67.

20. Про побудову та оцінки класичного фундаментального розв'язку задачі Коші для виродженого рівняння типу Колмогорова / Ігор Мединський, Степан Івасишен // Сучасні проблеми математики та її застосування в природничих науках і інформаційних технологіях: Матеріали між нар. наук. конф., присвяченої 50-річчю факультету математики та інформатики Чернівецького нац. ун-ту ім. Юрія Федьковича, 17 – 19.09.2018. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2018. – С. 84.

21. Про локальну розв'язність задачі Коші для квазілійного виродженого рівняння типу Колмогорова / Івасишен С.Д., Мединський І.П. // Нелінійні проблеми аналізу: VI Всеукр. мат. конф. ім. Б.В. Василишина: Тези доп., 26–28. 09.2018, Івано-Франківськ – Микуличин. – Івано-Франківськ: Голіней, 2018. – С. 18–19.

22. Про матрицю Гріна модельної $\overrightarrow{2b}$-параболічної крайової задачі / Турчина Н.І., Івасишен С.Д. // Нелінійні проблеми аналізу: VI

Всеукр. мат. конф. ім. Б.В. Василишина: Тези доп., 26–28. 09.2018, Івано-Франківськ – Микуличин. – Івано-Франківськ: Голіней, 2018. – С. 61–62.

23. Звичайні диференціальні рівняння: методи розв'язування та застосування: навч. посіб. / С.Д. Івасишен, В.П. Лавренчук, Н.І. Турчина. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2018. – 332 с.

24. Ультрапараболічні рівняння з необмежено зростаючими коефіцієнтами в групі молодших членів і виродженнями на початковій гіперплощині / С.Д. Івасишен, Г.С. Пасічник // Мат. методи та фіз.-мех. поля. – 2018. – **61**, №1. – С. 31–46.

25. До історії розвитку теорії диференціальних рівнянь із частинними похідними в Чернівецькому університеті / С.Д. Івасишен // Буковинський мат. журн. – 2018. – **6**, №3–4. – С. 77–79.

26. Коректна розв'язність модельної $\overrightarrow{2b}$-параболічної крайової задачі в просторах Гельдера/ Н.І. Турчина, С.Д. Івасишен // Буковинський мат. журн. – 2018. – **6**, №3–4. – С. 152–164.

27. Пам'яті ученого. Царьков Є.Ф. / Р.І. Петришин, Я.Й. Бігун, С.Д. Івасишин, Ю.В. Козаченко, І.В. Малик, М.Л. Свердан, В.Ю. Слюсарчук, Л.М. Слюсарчук, І.М. Черевко // Буковинський мат. журн. – 2018. – **6**, №3–4. – С. 165–166.

28. Фундаментальний розв'язок задачі Коші для ультрапараболічного рівняння типу Колмогорова з двома групами просторових змінних та виродженням на початковій гіперплощині / О.Г. Возняк, С.Д. Івасишен, І.П. Мединський // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія: Фіз.-мат. науки. – № 898. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2018. – С. 13–21.

29. Властивості фундаментальних розв'язків, теореми про інтегральні зображення і коректну розв'язність задачі Коші для ультрапараболічних рівнянь типу Колмогорова з двома групами просторових змінних виродження / С.Д. Івасишен, І.П. Мединський // Мат. методи та фіз.-мех. поля. – 2018. – **61**, №4. – С. 7–16.

2019

30. Фундаментальний розв'язок задачі Коші для вироджених параболічних рівнянь типу Колмогорова довільного порядку / С.Д. Івасишен, І.П. Мединський // Мат. методи та фіз.-мех. поля. – 2019. – **62**, №1. – С. 7–24.

31. Про проблему Фавара та задачу Колмогорова-Нікольського, розв'язані В.К. Дзядиком / Івасишен С.Д., Задерей П.В., Задерей Н.М., Нефьодова Г.Д. // Буковинський мат. журн. – 2019. – **7**, №1. – С. 48–55.

32. Коректна розв'язність у просторах Гельдера зростаючих функцій модельних крайових задач з початковими умовами і без них для параболічної за Ейдельманом системи / Н.І. Турчина, С.Д. Івасишен // Мат. методи та фіз.-мех. поля. – 2019. – **62**, №2. – С. 7–25.

33. On integral representation of the solutions of model $\overrightarrow{2b}$-parabolic boundary value problem / Turchyna N.I., Ivasyshen S.D.// Carpathian Math. Publ. – 2019. – **11**, №1. – P. 193–203.

34. Properties of Green operators generated parabolic equations / S.D. Ivasyshen, I.P. Medyns'kyi // Infinite – Dimensional Analisis and Topology: Intern. Conf. dedicated to the 70th anniversary of Professor Oleh Lopushansky: Book of Abstracts, 16-20.10.2019, Ivano-Frankivsk. – P. 25–26.

35. Properties of integrals which have the type of derivatives of volume potentials for one Kolmogorov type ultraparabolic arbitrary order equation / Dron' V.S., Ivasyshen S.D., Medyns'kyi I.P. // Carpathian Math. Publ. – 2019. – **11**, №2. – P.268–280. doi:10.15330/cmp.11.2.268–280

36. Фундаментальний розв'язок задачі Коші для ультрапараболічних рівнянь типу Колмогорова з трьома групами просторових змінних та виродженням на початковій гіперплощині / О.Г. Возняк, С.Д. Івасишен, І.П. Мединський // Вісник Львів. ун-ту. Сер. мех. мат. науки. – 2019. – Вип. 88. – С. 107–127. – https://dx.doi.org/10.30570/vmm.2019.88.107–127.

2020

37. Classical fundamental solution of the Cauchy problem for ultraparabolic Kolmogorov-type equations with two groups of spatial variables of degeneration. I / S.D. Ivasyshen, I.P. Medynsky // J. Math. Sci. – 2020. – **246**, №2. – P. 121–151. – https:doi10.1007/s10958– 020– 04726– z

38. Classical fundamental solution of the Cauchy problem for ultraparabolic Kolmogorov-type equations with two groups of spatial variables of degeneration. II / S.D. Ivasyshen, I.P. Medynsky // J.

Math. Sci. – 2020. – **247**, №1. – P. 1–23. – https:doi10.1007/s10958– 020– 04786– 1

39. Green's matrix for a model boundary-value problem with vector parabolic weight / S.D. Ivasyshen, N.I. Turchyna // J. Math. Sci. – 2020. – **247**, №1. – P. 24–42. – https:doi10.1007/s10958– 020– 04787– 0

40. Ultraparabolic equations with infinitely increasing coefficients in the group of lowest terms and degenerations in the initial hyperplane / S.D. Ivasyshen, H.S. Pasichnyk // J. Math. Sci. – 2020. – **249**, №3. – P. 333–354. – https:doi10.1007/s10958– 020– 04946– 3

41. Самуїл Давидович Ейдельман у спогадах / Упорядн.: С.Д. Івасишен. – 2-е вид. доп. – Чернівці: Технодрук, 2020. – 169 с. + 10 с. фото.

42. Самуїл Давидович Ейдельман – учений, педагог, особистість / Івасишен С.Д. // Сучасні проблеми диференціальних рівнянь та їх застосування: Матеріали міжнар. наук. конф., присвяченої 100-річчю від дня народження проф. С.Д. Ейдельмана, 16-19.09.2020. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2020. – С. 7–13.

43. Життєвий і творчий шлях професора С.Д. Ейдельмана (01.09.1920 – 08.06.2005) / С. Івасишен // Сучасні проблеми диференціальних рівнянь та їх застосування: Матеріали міжнар. наук. конф., присвяченої 100-річчю від дня народження проф. С.Д. Ейдельмана, 16-19.09.2020. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2020. – С. 132–133.

44. Про характеризацію розв'язків однорідних півпросторових задач Діріхле та Неймана для рівнянь типу Фоккера-Планка-Колмогорова нормального марковського процесу / Н. Коренюк, С. Івасишен // Сучасні проблеми диференціальних рівнянь та їх застосування: Матеріали міжнар. наук. конф., присвяченої 100-річчю від дня народження проф. С.Д. Ейдельмана, 16-19.09.2020. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2020. – С. 143–144.

45. Properties of Green operators and conjugate operators generated by Cauchy problem for Eidelman parabolic systems, their applications / S. Ivasyshen, H. Ivasyuk, T. Fratavchan // XI Intern. Skorobohatko mathematical conf., 26-30.10.2020: Abstracts. – Lviv, 2020. – P. 47.

46. Green's matrix for a general model boundary-value problem for the Eidelman parabolic systems / S. Ivasyshen, N. Koreniuk // XI Intern.

Skorobohatko mathematical conf., 26-30.10.2020: Abstracts. – Lviv, 2020. – P. 48.

47. Самуїл Давидович Ейдельман – учений, педагог, особистість / С.Д. Івасишен // Буковинський мат. журн. – 2020. – **8**, №1. – С. 94–101.

48. Теореми типу Ліувілля для розвязків однорідної $\overrightarrow{2b}$-параболічної крайової задачі / С.Д. Івасишен, Г.П. Івасюк, Н.І Коренюк, Т.М. Фратавчан // Буковинський мат. журн. – 2020. – **8**, №1. – С. 102–109.

49. Інтегральне зображення розв'язків півпросторових однорідних задач Діріхле та Неймана для рівняння типу Фоккера-Планка-Колмогорова нормального марковського процесу / С.Д. Івасишен, Н.І. Коренюк // Буковинський мат. журн. – 2020. – **8**, №2. – С. 56–70.

2021

50. Зображення розв'язків рівняння типу Колмогорова зі зростаючими коефіцієнтами та виродженнями на початковій гіперплощині / С.Д. Івасишен, Г.С. Пасічник // Буковинський мат. журн. – 2021. – **9**, № 1. – С. 189–199.

ПЕРЕЛІК ДИСЕРТАЦІЙ, ВИКОНАНИХ УЧНЯМИ НАУКОВОЇ ШКОЛИ С.Д. ІВАСИШЕНА

1. *Лавренчук В.П.* О граничных задачах для общих линейных параболических систем в неограниченных областях и квазилинейных параболических по И.Г. Петровскому систем: автореф. дис. … канд. физ.-мат. наук. – Черновцы, 1969. – 11 с. – Соруководитель С.Д. Эйдельман.
2. *Дринь М.М.* Операторы Грина параболических граничных задач сопряжения: автореф. дис. … канд. физ.-мат. наук. – Киев, 1985. – 16 с.
3. *Горбачук В.М.* Поведение решений эволюционных уравнений на безконечности: автореф. дис. … канд. физ.-мат. наук. – Киев, 1988. – 15 с.
4. *Андросова Л.Н.* Свойства решений одного класса вырождающихся параболических уравнений: автореф. дис. … канд. физ.-мат. наук. – Киев, 1989. – 11 с.
5. *Кондур О.С.* Дослідження інтегрального зображення та граничних властивостей розв'язків параболічних систем: автореф. дис. … канд. фіз.-мат. наук. – Чернівці, 1995. – 18 с.
6. *Возняк О.Г.* Задача Коші для параболічних систем з виродженнями: автореф. дис. … канд. фіз.-мат. наук. – Чернівці, 1995. – 20 с.
7. *Дрінь Р.Я.* Дослідження якісних властивостей розв'язків параболічних псевдодиференціальних рівнянь з негладкими символами: автореф. дис. … канд. фіз.-мат. наук. – Чернівці, 1997. – 22 с. – Співкерівник С.Д. Ейдельман.
8. *Дронь В.*С. Задача Коші для ультрапараболічних рівнянь типу Колмогорова: автореф. дис. … канд. фіз.-мат. наук. – Чернівці, 2000. – 16 с.
9. *Пасічник Г.С.* Задача Коші для $\overrightarrow{2b}$-параболічних систем зі зростаючими коефіцієнтами: автореф. дис. … канд. фіз.-мат. наук. – Чернівці, 2001. – 16 с.
10. *Мединський І.П.* Задача Коші для лінійних і квазілінійних параболічних систем з виродженням: автореф. дис. … канд. фіз.-мат. наук. – Чернівці, 2001. – 16 с.
11. *Балабушенко Т.М.* Властивості розв'язків $\overrightarrow{2b}$-параболічних систем, визначених у необмежених за часовою змінною

областях: автореф. дис. … канд. фіз.-мат. наук. – Чернівці, 2004. – 16 с.
12. *Івасюк Г.П.* Початкові задачі для параболічних систем Солонникова-Ейдельмана: автореф. дис. … канд. фіз.-мат. наук. – Чернівці, 2007. – 18 с.
13. *Літовченко В.А.* Коректна розв’язність задачі Коші для параболічних псевдодиференціальних систем у просторах нескінченно диференційовних функцій: автореф. дис. … доктора фіз.-мат. наук. – Київ, 2009. – 32 с.
14. *Лаюк В.В.* Задача Коші для ультрапараболічних рівнянь довільного порядку: автореф. дис. … канд. фіз.-мат. наук. – Чернівці, 2009. – 20 с.
15. *Горбачук В.М.* Властивості розв’язків диференціальних рівнянь у банаховому просторі на нескінченному інтервалі: дис. … д-ра фіз.-мат. наук. – Київ, 2018. – 200 с.
16. *Кондур О.С.* Система професійної підготовки майбутніх фахівців із якості освіти у закладах вищої освіти: дис. … д-ра педаг. наук: 13.00.04. – Київ, 2019. – 532 с.
17. *Коренюк Н.І.* Крайові задачі для параболічних рівнянь з особливостями та виродженнями: автореф. дис. … канд. фіз.-мат. наук. – Чернівці, 2020. – 20 с.
18. *Мединський І.П.* Фундаментальні розв'язки задачі Коші для вироджених параболічних рівнянь: автореф. дис. ... доктора фіз. мат. наук. – Львів, 2021. – 50 с.

ПУБЛІКАЦІЇ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ С.Д. ІВАСИШЕНА (ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА)

1. Про занесення передовиків виробництва і культури на обласну Дошку пошани: Постанова бюро Чернівецького обкому і виконкому КП України і виконкому обласної Ради депутатів трудящих // Газ. «Радянська Буковина». – 1966. – 2 листопада (Занесення на обласну Дошку пошани з уміщенням фотографії С.Д. Івасишена за досягнені успіхи в розвитку науки, народної освіти).
2. Про випускника Чернівецького університету тридцятирічного кандидата фізико-математичних наук С.Д. Івасишена, який очолює кафедру диференціальних рівнянь // Газ. «Радянська освіта». – 1968. – № 40(1769). – 22 травня (Фотографія С.Д. Івасишена з короткою довідкою).
3. Математика в СССР. 1958–1967. Том 2: Биобиблиография. Вып. I. – Москва: Наука, 1969. – 816 с. (Коротка довідка та бібліографія наукових праць С.Д. Івасишена, с. 527).
4. Очерки развития математики в СССР. – Киев: Наук. думка, 1983. – 764 с. (Анотація результатів С.Д. Івасишена, с. 328–329).
5. Академіки АН ВШ України: Довідник. – Київ, 1994. – 310 с. (Творча біографія С.Д. Івасишена, с. 95–96).
6. За наказом Міністерства освіти України // Газ. Чернівецького державного університету імені Юрія Федьковича «Університетський вісник». – 1995. – № 8 (1574). – Жовтень (нагородження С.Д. Івасишена Знаком «Відмінник освіти»).
7. Історія кафедр математичного факультету Чернівецького державного університету ім. Ю. Федьковича. Кафедра математичного моделювання. 10 років. Івасишен Степан Дмитрович // Інтегральні перетворення та їх застосування до крайових задач: Зб. наук. пр. – Київ: Ін-т математики НАН України, 1997. – Вип. 16. – С. 292–294.
8. Крехівський В.В., Лавренчук В.П. Наші ювіляри. Івасишен Степан Дмитрович // Крайові задачі для диференціальних рівнянь: Зб. наук. пр. – Київ: Ін-т математики НАН України, 1998. – Вип. 1(17). – С. 285–287.
9. Математичний факультет Чернівецького державного університету ім. Ю. Федьковича. – Київ: Ін-т математики НАН України, 1998. – 152 с. (Про діяльність С.Д. Івасишена див. с. 10, 13, 63-64, 126-128).
10. Академіки АН ВШ України: Довідник. – Київ, 2001. – 456 с. (Творча біографія С.Д. Івасишена, с. 159).

11. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Імена славних сучасників: Довідково-біографічне видання. – Київ: Світ Успіху, 2005. – 288 с. (Про діяльність С.Д. Івасишена див. с. 23, 30, 121, 122, 126).
12. Ленюк М.П., Матійчук М.І. Кафедра диференціальних рівнянь. 60 років: Історичний нарис. – Чернівці: Прут, 2006. – 54 с. (Про діяльність С.Д. Івасишена див. с. 5-7, 19, 47).
13. Степан Дмитрович Івасишен. Біобібліографічний довідник / Упорядн.: Г.С. Пасічник. – Чернівці: Рута. – 2007. – 50 с. + 14 с. фото.
14. Горбачук М.Л., Іванчов М.І., Каленюк П.І., Кушнір Р.М., Пелих В.О., Пташник Б.Й., Пасічник Г.С., Черевко І.М. До 70–річчя професора Степана Дмитровича Івасишена // Мат. методи та фіз.-мех. поля. – 2007. – **50**, №4. – С. 202–203.
15. Степану Дмитровичу Івасишену – 70! // Газ. «Київський політехнік». – 2007. – 6 грудня.
16. Степан Івасишен – учений, педагог, організатор математичної науки // Газ. «Університетський вісник». – 2007. – № 13 (1689). – Грудень.
17. Пасічник Г. Степан Дмитрович Івасишен (до 70–річчя від дня народження) // Математичний вісник НТШ. – 2007. – **4**. – С. 456–461.
18. Академія наук вищої школи України. 1992–2007: Довідник. – Київ, 2007. – 219 с. (Про С.Д. Івасишена див. с. 7, 83).
19. Добровольська Е.М., Авдєєва Т.В. Із історії кафедри математичної фізики (до 110-ї річниці НТУУ «КПІ») // Питання історії науки і техніки. – 2008. - № 3. С. 2–10.
20. Василишин Б.В., Кондур О.С. До ювілею професора, доктора фізико-математичних наук Івасишена Степана Дмитровича // Карпатські математичні публікації. – 2009. – **1**, № 1. – С. 107–109.
21. Хто є хто. Довідник. Професори Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». – 2-ге вид., перероб. і допов. – Київ: НТТУ «КПІ», 2009. – 344 с. (Про С.Д. Івасишена див. с. 110).
22. Дженджеровська О. Твої, Підлужжя, люди // Газ. «Вісник Підлужжя». – 2011. - № 3(11). – Червень-серпень.
23. Енциклопедія Сучасної України. Т. 11. – Київ, 2011 (Статтю В.П. Лавренчука про С.Д. Івасишена див на с. 156). URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=13538

24. Відомий математик у галузі диференціальних рівнянь // Хто є хто на Івано-Франківщині. Нашого цвіту по всьому світу. – Київ: Українська академія геральдики, товарного знаку та логотипу, 2012.
25. Степану Дмитровичу Івасишену – 75! // Газ. «Київський політехнік». – 2012. – № 38(3014). – 13 грудня.
26. Степан Дмитрович Івасишен. Біобібліографічний довідник / Упорядн.: Г.С. Пасічник. – Чернівці: Золоті литаври, 2012. – 62+2 с. фото.
27. Інститут прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача / Національна академія наук України. - Львів: ІППММ ім. Я.С. Підстригача НАН України, 2013. – 186 с. (Про С.Д. Івасишена див. с. 8, 97, 98).
28. Матійчук М.І., Пукальський І.Д. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Кафедра диференціальних рівнянь. 70 років. Історія та сьогодення. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2016. – 96 с. (Про С.Д. Івасишена див. с. 4, 5, 9, 10).
29. Степан Дмитрович Івасишен. Біобібліографічний довідник / Упор.: Г.С. Пасічник. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2017. – 74+20 с. фото.
30. Степану Дмитровичу Івасишену – 80! // Газ. «Київський політехнік». – 2017. – № 36(3215). – 14 грудня.
31. Академія наук вищої школи України: довідник. – Київ: МП Леся, 2017. – 300 с. (Творча біографія С.Д. Івасишена, с. 115).
32. Статті про Івасишена С.Д. на сайті НТУУ «КПІ». URL: https://kpi.ua/ivasyshen
33. Вічна пам'ять Степану Дмитровичу Івасишену / Сайт факультету математики та інформатики ЧНУ. URL: http://fmi.org.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=1&Itemid=120&limitstart=50
34. Степан Дмитрович Івасишен // Газ. «Київський політехнік». – 2021. – № 20(3354). – 20 травня.
35. У Чернівцях помер відомий вчений та професор ЧНУ URL: https://acc.cv.ua/news/chernivtsi/u-chernivcyah-pomer-vidomiy-vcheniy-ta-profesor-chnu-71819. Сайт https://acc.cv.ua/
36. У Чернівцях помер відомий вчений-матерматик, професор ЧНУ Степан Івасишен. URL: https://bukinfo.com.ua/personaliji/u-chernivcyah-pomer-vidomyy-vchenyy-matermatyk-profesor-chnu-stepan-ivasyshen. Сайт https://bukinfo.com.ua/

ДОКУМЕНТИ

УРСР
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ

СВІДОЦТВО

Видано це свідоцтво Івасишину Степанові Дмитровичу який народи вся в 19 ... році, в тому, що він навча вся в ... семирічній школі Станиславського р-н Станиславської обл. закінчи в повний курс початкової школи в тисяча дев'ятсот сорок восьмому році і виявив при відмінній поведінці такі знання:

з української мови 5 (п'ять)
з російської мови 5 (п'ять)
з арифметики 5 (п'ять)
з природознавства 5 (п'ять)
з географії 5 (п'ять)
з історії 5 (п'ять)

№ 7
5 червня 1948 року

Завідуючий школою
Учитель

ДИПЛОМ
З ВІДЗНАКОЮ
Н № 538657

Цей диплом видано Івасишину Степану Дмитровичу в тому, що він в 1954 році вступив до Чернівецького Державного університету і в 1959 році закінчив повний курс названого університету по спеціальності математика (диференціальні рівняння)

Рішенням Державної екзаменаційної комісії від 30 червня 1959 р. Івасишину С. Д. присвоєна кваліфікація математика і вчителя математики середньої школи

Місто Чернівці, 30 червня 1959 року
Реєстраційний № 3862

ДИПЛОМ
С ОТЛИЧИЕМ
Н № 538657

Настоящий диплом выдан Ивасишину Степану Дмитриевичу в том, что он в 1954 году поступил в Черновицкий Государственный университет и в 1959 году окончил полный курс названного университета по специальности математика (дифференциальные уравнения)

Решением Государственной экзаменационной комиссии от 30 июня 1959 г. Ивасишину С. Д. присвоена квалификация математика и учителя средней школы.

Город Черновцы 1959
Регистрационный № 3862

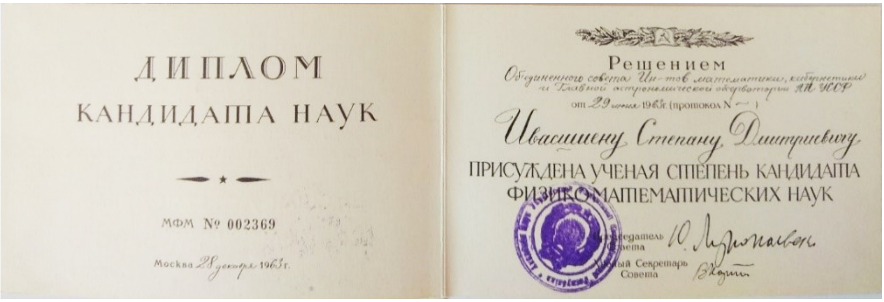
ДИПЛОМ
КАНДИДАТА НАУК

МФМ № 002369

Москва 28 декабря 1963 г.

Решением
Объединенного совета Ин-тов математики, кибернетики и Главной астрономической обсерватории АН УССР
от 29 июня 1963 г. (протокол N —)
Ивасишину Степану Дмитриевичу
ПРИСУЖДЕНА УЧЕНАЯ СТЕПЕНЬ КАНДИДАТА
ФИЗИКО-МАТЕМАТИЧЕСКИХ НАУК

Председатель Совета
Ученый Секретарь Совета

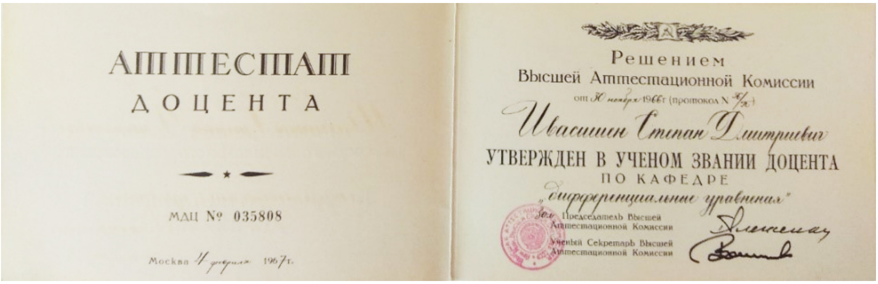
АТТЕСТАТ
ДОЦЕНТА

МДЦ № 035808

Москва 4 февраля 1967 г.

Решением
Высшей Аттестационной Комиссии
от 30 ноября 1966 г (протокол N ...)
Ивасишин Степан Дмитриевич
УТВЕРЖДЕН В УЧЕНОМ ЗВАНИИ ДОЦЕНТА
ПО КАФЕДРЕ
„дифференциальные уравнения"

Зам. Председатель Высшей Аттестационной Комиссии
Ученый Секретарь Высшей Аттестационной Комиссии

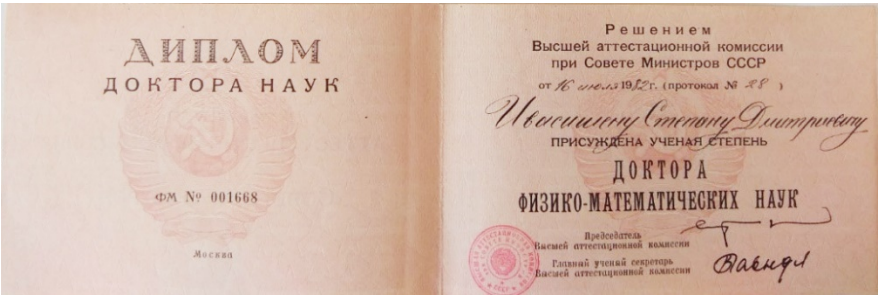

ДИПЛОМ
ДОКТОРА НАУК

ФМ № 001668

Москва

Решением
Высшей аттестационной комиссии
при Совете Министров СССР
от 16 июля 1982 г. (протокол № 28)

Ивасишену Степану Дмитриевичу
ПРИСУЖДЕНА УЧЕНАЯ СТЕПЕНЬ
ДОКТОРА
ФИЗИКО-МАТЕМАТИЧЕСКИХ НАУК

Председатель
Высшей аттестационной комиссии
Главный ученый секретарь
Высшей аттестационной комиссии

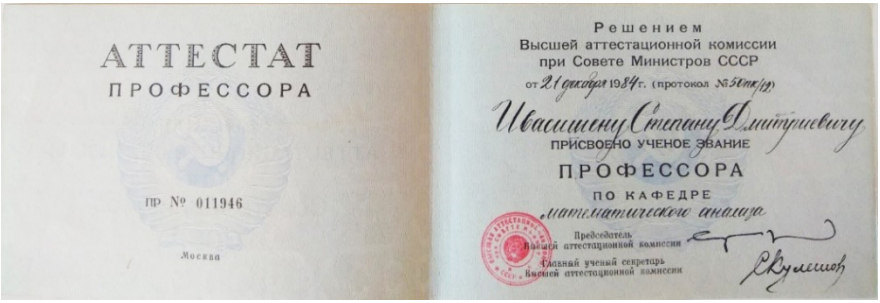

АТТЕСТАТ
ПРОФЕССОРА

ПР № 011946

Москва

Решением
Высшей аттестационной комиссии
при Совете Министров СССР
от 21 декабря 1984 г. (протокол № 50пк/12)

Ивасишену Степану Дмитриевичу
ПРИСВОЕНО УЧЕНОЕ ЗВАНИЕ
ПРОФЕССОРА
ПО КАФЕДРЕ
математического анализа

Председатель
Высшей аттестационной комиссии
Главный ученый секретарь
Высшей аттестационной комиссии

ДИПЛОМ
АКАДЕМІКА АКАДЕМІЇ НАУК
ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ

№ 023
м. Київ

АКАДЕМІЯ НАУК
ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ
на підставі свого статуту
обрала
Івасишена Степана Дмитровича
академіком
по відділенню математики
обрання затверджене загальними зборами
27 листопада 1992 р.

Президент
АН ВШ України В.І.Стріха
Головний
вчений секретар
АН ВШ України М.Г.Кувшинський

РАДА МІНІСТРІВ УРСР
АКАДЕМІЯ НАУК УРСР

ПОСВІДЧЕННЯ № 48

Івасишен С.Д.
28 квітня 1989 р.
М. П. працює на посаді
зав. відділом
інституту прикладних проблем механіки і математики АН УРСР

Директор інституту

Дійсне по 31 грудня 1989 р.
М. П. Зав. відділом кадрів
Дійсне по 31 грудня 1989 р.
М. П. Зав. відділом кадрів
Дійсне по 31 грудня 1989 р.
М. П. Зав. відділом кадрів
Дійсне по 31 грудня 1989 р.
М. П. Зав. відділом кадрів
ЛФББИ з 428, ч. 500

НАГОРОДИ, ДИПЛОМИ, ГРАМОТИ, ПОДЯКИ

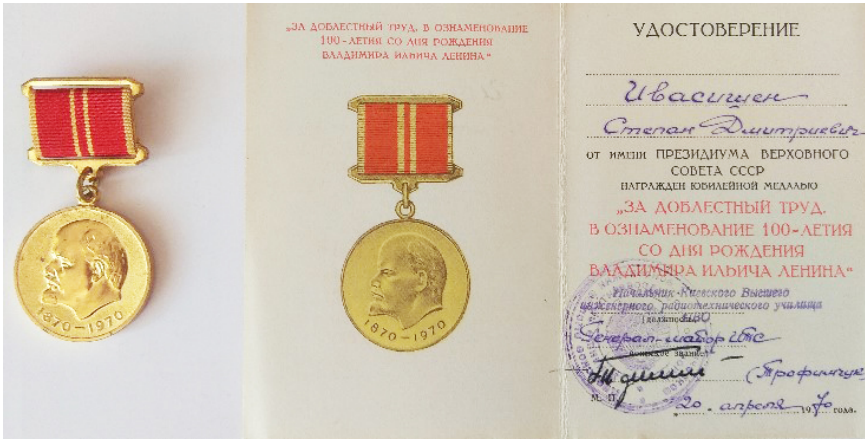

ДИПЛОМ

ЛАУРЕАТА НАГОРОДИ
МИХАЙЛА КРАВЧУКА

№ 3

м. Київ

1 грудня 2017 р.

ПОСТАНОВОЮ ПРЕЗИДІЇ АКАДЕМІЇ НАУК
ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ

ПРИСУДЖЕНО

Івасищену Степану Дмитровичу

НАГОРОДУ ЗА ВИДАТНІ НАУКОВІ
РОЗВІДКИ В ГАЛУЗІ ПРИРОДНИЧИХ НАУК

О.Г. Наконечний

І.В. Бейко

ДИПЛОМ

ЛАУРЕАТА НАГОРОДИ
ЯРОСЛАВА МУДРОГО

№ 25

м. Київ

ПОСТАНОВОЮ ПРЕЗИДІЇ АКАДЕМІЇ НАУК
ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ

ПРИСУДЖЕНО

Івасищену Степану Дмитровичу

НАГОРОДУ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
В ГАЛУЗІ НАУКИ І ТЕХНІКИ

М.І. Дробовець

В.І. Чепік

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

ДИПЛОМ

ДРУГОГО СТУПЕНЯ

НАГОРОДЖУЄТЬСЯ

ІВАСИЩЕН

СТЕПАН ДМИТРОВИЧ

д-р фіз.-мат. наук, професор, ФМФ

за наукові праці
«Основи класичної теорії рівнянь математичної фізики»

Рішення Вченої ради КПІ
імені Ігоря Сікорського
від 04 червня 2018 року,
протокол № 6

Ректор М. З. Згуровський

Учений секретар А. А. Мельниченко

ПОЧЕСНА ГРАМОТА

З нагоди **80-річчя Національної академії наук України** *Бюро Державного західного наукового центру НАН України та Мінпауки України нагороджує цією Грамотою*

доктора фізико-математичних наук, професор

Івасишена Степана Дмитровича

за плідну працю та вагомий внесок у розвиток вітчизняної науки.

Голова Державного західного наукового центру НАН України та Мінпауки України, академік НАН України Я.Р.Юхновський

20 листопада 1998р.

ГРАМОТА

ПРЕЗИДІЯ АКАДЕМІЇ НАУК ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ

НАГОРОДЖУЄ

академіка-засновника

ІВАСИШЕНА СТЕПАНА ДМИТРОВИЧА

за вагомий внесок у розвиток науки і вищої освіти України та з нагоди **20-річчя** АН ВШ України

Президент АН ВШ України — *М.І.Дробноход*

Головний учений секретар — *І.В.Бейко*

15 грудня 2012 р.
м.Київ

ПОДЯКА

*Дирекція та профком ІППММ
ім. Я.С.Підстригача НАН України
з нагоди 35-річчя створення Інституту
висловлює щиру подяку
доктору фізико-математичних наук*
***ІВАСИШЕНУ
Степану Дмитровичу***
*за довготривалу працю та вагомий внесок
у наукову скарбницю Інституту.*

Директор Інституту, член-кореспондент НАН України — *Р.М.Кушнір*

Голова профкому, професор — *М.В. Марчук*

Львів, 2013 р.

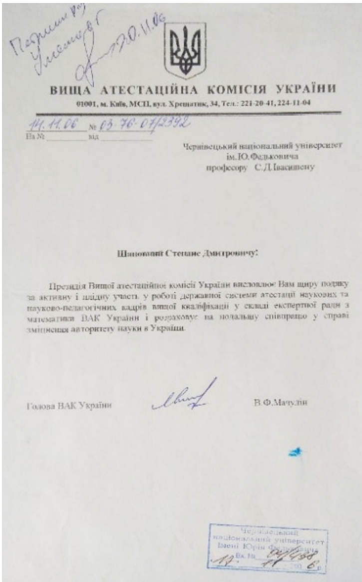
ВИЩА АТЕСТАЦІЙНА КОМІСІЯ УКРАЇНИ

01001, м. Київ, МСП, вул. Хрещатик, 34, Тел.: 221-20-41, 224-11-04

14.11.06 № 03-76-07/2392
На № ________ від ________

Чернівецький національний університет
ім. Ю.Федьковича
професору С.Д.Івасишену

Шановний Степане Дмитровичу!

Президія Вищої атестаційної комісії України висловлює Вам щиру подяку за активну і плідну участь у роботі державної системи атестації наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації у складі експертної ради з математики ВАК України і розраховує на подальшу співпрацю у справі зміцнення авторитету науки в Україні.

Голова ВАК України — В.Ф.Мачулін

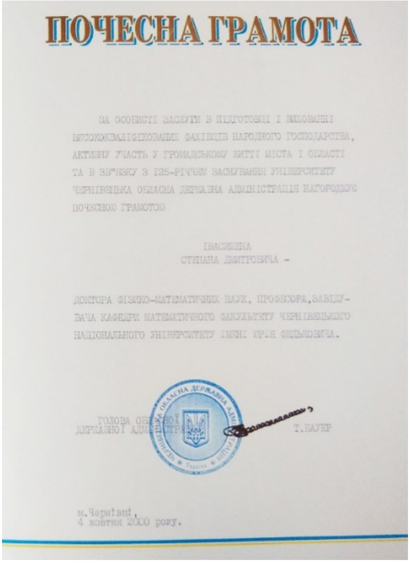

ПОЧЕСНА ГРАМОТА

ЗА ОСОБИСТІ ЗАСЛУГИ В ПІДГОТОВЦІ І ВИХОВАННІ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ ФАХІВЦІВ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА, АКТИВНУ УЧАСТЬ У ГРОМАДСЬКОМУ ЖИТТІ МІСТА І ОБЛАСТІ ТА В ЗВ"ЯЗКУ З І25-РІЧЧЯМ ЗАСНУВАННЯ УНІВЕРСИТЕТУ ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ НАГОРОДЖУЄ ПОЧЕСНОЮ ГРАМОТОЮ

ІВАСИШЕНА
СТЕПАНА ДМИТРОВИЧА -

ДОКТОРА ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА, ЗАВІДУВАЧА КАФЕДРИ МАТЕМАТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА.

ГОЛОВА ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ Т.БАУЕР

м.Чернівці,
4 жовтня 2000 року.

ПОЧЕСНА ГРАМОТА

За багаторічну творчу працю, звитяжну наукову діяльність, визначні особисті здобутки в розвитку сучасної математики, підготовці науково-педагогічних кадрів та з нагоди

70-річчя від дня народження

нагороджується

І В А С И Ш Е Н

Степан Дмитрович

ДОКТОР ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР КАФЕДРИ МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ФАКУЛЬТЕТУ ПРИКЛАДНОЇ МАТЕМАТИКИ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ Ю.ФЕДЬКОВИЧА

Голова
Чернівецької обласної ради *І. Шилепницький*

грудень 2007 р.

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

ПОДЯКА

Івасишену Степану Дмитровичу

за багаторічну сумлінну науково-педагогічну працю та з нагоди 25-річчя кафедри математичного моделювання.

Ректор *С.В. Мельничук*

ПОДЯКА

Івасишену
Степану Дмитровичу

доктору фізико-математичних наук, професору, за сумлінну науково-педагогічну працю, значний внесок у становлення й розвиток факультету та з нагоди 50-річчя факультету математики та інформатики

Ректор Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Петришин Р.І.

КИЇВСЬКИЙ МІСЬКИЙ ГОЛОВА

ПОДЯКА

ІВАСИШЕНУ
СТЕПАНУ ДМИТРОВИЧУ

ЗА БАГАТОРІЧНУ СУМЛІННУ ПРАЦЮ, АКТИВНУ ГРОМАДСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ ТА З НАГОДИ 140-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ ЗАСНУВАННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА "ПРОСВІТА" ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

"8" грудня 2008 року
№ 80024

Л.ЧЕРНОВЕЦЬКИЙ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

ГРАМОТА

ВЧЕНОЇ РАДИ НТУУ «КПІ»

НАГОРОДЖУЄТЬСЯ

ІВАСИШЕН

СТЕПАН ДМИТРОВИЧ

за багаторічну плідну працю, вагомий внесок у науково-педагогічну роботу НТУУ "КПІ" та з нагоди 20-річчя фізико-математичного факультету

Ректор *М. З. Згуровський*

Учений секретар *А. А. Мельниченко*

НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УКРАЇНИ

"КИЇВСЬКИЙ
ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ"

НАГОРОДЖУЄТЬСЯ

професор

Івасишен

Степан Дмитрович

ЗА ВАГОМИЙ ВНЕСОК
В РОЗВИТОК УНІВЕРСИТЕТУ,
ЗМІЦНЕННЯ ЙОГО ДЕРЖАВНОГО
ТА МІЖНАРОДНОГО АВТОРИТЕТУ,
ВИХОВАННЯ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ
СПЕЦІАЛІСТІВ

РЕКТОР

ВЧЕНИЙ СЕКРЕТАР

С.Д. ІВАСИШЕН З РОДИНОЮ

Батьки Дмитро Петрович та Варвара Іванівна, 1937 р.

З батьками, 1940 р.

З батьками і братом, 1949 р.

6-й клас Підлузької семирічної школи, 1950 р.
(С.Д. сидить справа від учителя)

8-й клас Угорницької середньої школи, 1952 р.
(С.Д. посередині другого ряду зверху)

Студент
Чернівецького університету,
у гуртожитку, 1955 р.

Студенти на сільськогосподарських роботах
у Кіровоградській області, осінь 1956 р.

Під час військової підготовки в ЧДУ, 1958 р.

Випускник кафедри диференціальних рівнянь ЧДУ, 1959 р.

З батьками та братом Михайлом, 1965 р.

Одруження з Іриною Іванівною Баб'як, 1963 р.

З дружиною Іриною Іванівною і донечками Галиною та Оксаною, 1972 р.

З дружиною на дачі

З онуками Олександрою, Катериною,
Олександром та Богданом

З братом та дочкою Галиною, 2007 р.

На святкуванні 80-річчя, Чернівці, 2017 р.

С.Д. ІВАСИШЕН ІЗ УЧИТЕЛЯМИ

Микитин М.Я.
вчитель
математики,
директор школи

Фаге М.К
доктор фізико-
математичних наук

Фішман К.М.
кандидат фізико-
математичних наук

Ейдельман С.Д
доктор фізико-
математичних наук

З учителем Ейдельманом С.Д., Душанбе, 1964 р.

З учителем Ейдельманом С.Д., його дружиною Плетньовою Т.Г. та Матійчуком М.І.,1969 р.

Київ, 1973 р.

Зустріч випускників ЧДУ, 1984 р.

З Крехівським В.В., Дрінем Я.М., Ейдельманом С.Д.
на 50-річчі, Київ, 1987 р.

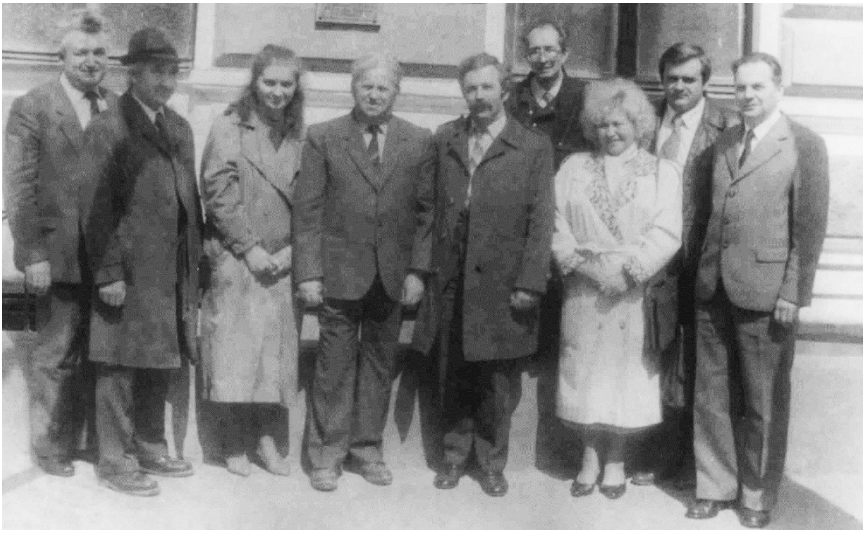

Зустріч у Чернівцях, 1996 р.

Наукова конференція, присвячена 90-річчю Ейдельмана С.Д., Чернівці, 2010 р.

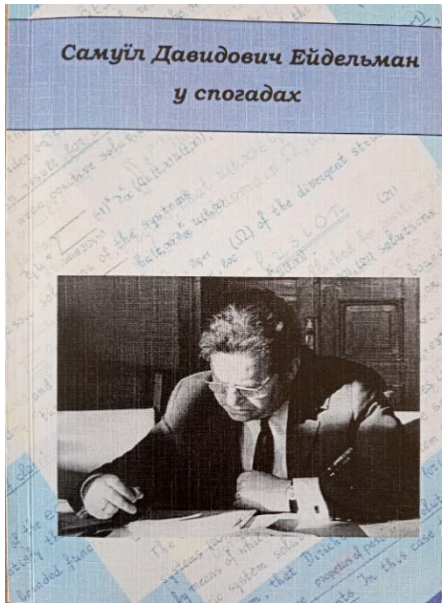

Впорядкована Степаном Дмитровичем збірка спогадів про вчителя

С.Д. ІВАСИШЕН ІЗ СПІВРОБІТНИКАМИ, ДРУЗЯМИ ТА УЧНЯМИ

З викладачами Чернівецького університету, 1969 р.

Із співробітниками кафедри
вищої математики КВІРТУ, 1969 р.

Робота у Всесоюзній комісії з перевірки
Красноярського училища ППО, 1976 р.

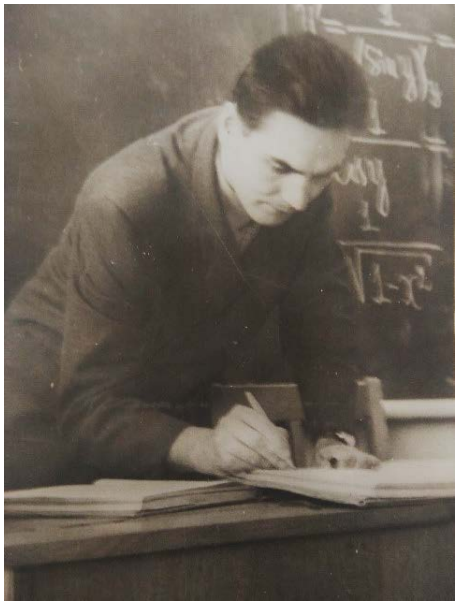

Робочі будні в КВІРТУ, 1970-1971 рр.

На вступних екзаменах, 1977 р.

Наукова конференція курсантів КВІРТУ, 1977 р

Офіційні опоненти докторської дисертації
В.О. Солонников та І.І. Данилюк, Канів, 1981 р.

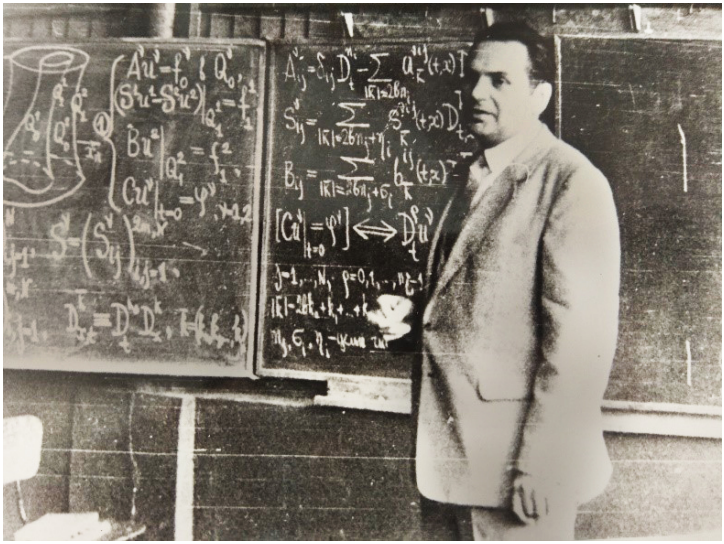

Доповідь на науковій конференції, Нова Ялта, 1983 р.

Колектив кафедри математичного аналізу КДУ, 1984 р.

Після наукового семінару механіко-математичного факультету КДУ, С.Д. Івасишен, М.Л. Горбачук, О.А. Олійник, А.Я. Дороговцев, Ю.М. Березанський, 1985 р.

У колі друзів, Київ, 1987 р.

Учасники засідання секції математики та математичного моделювання Західного наукового центру НАНУ і МОНУ, 1995 р.

Міжнародна математична конференція, присвячена пам'яті Ганса Гана, Чернівці, 1994 р.

З випускниками та співробітниками кафедри математичного моделювання ЧНУ, 1996 р.

З колективом кафедри математичного моделювання ЧНУ

У деканаті математичного факультету ЧНУ

З учнями у відділі ІППММ, Чернівці, 2001 р.

Наукова конференція, Київ, 2002 р.

Міжнародна наукова конференція, присвячена пам'яті С.Д. Ейдельмана, Чернівці, 2006 р.

З Ейдельманом Ю.С. та Веренич І.І., Чернівці, 2006 р.

Наукова конференція, присвячена 90-річчю С.Д. Ейдельмана, Чернівці, 2010 р.

Після наукової конференції, присвяченої 90-річчю С.Д. Ейдельмана, Чернівці, 2010 р.

Вітання із 70-річчям від директора ІППММ Г.С. Кіта, професора Б.Й. Пташника та першого проректора ЧНУ Р.І. Петришина, Чернівці, 2007 р.

На святкуванні 70-річчя, Чернівці, 2007 р

На засіданні спеціалізованої вченої ради ЧНУ, 2007 р.

З однокурсниками на святкуванні
50-річчя закінчення ЧДУ, 2009 р.

Учасники конференції біля пам'ятника М. Кравчука, Київ, 2012 р.

З учнями та колегами, Чернівці, 2013 р.

Міжнародна наукова конференція «Сучасні проблеми математичного моделювання, прогнозування та оптимізації», Кам'янець-Подільський, 2014 р.

Міжнародна наукова конференція у Кам'янці-Подільському, 2016 р.

З львівськими професорами Г.П. Лопушанською, О.М. Бугрієм, Б.І. Копитком, Г.С. Кітом і М.М. Бокалом, 2017 р.

Міжнародна наукова конференція «Сучасні проблеми механіки та математики», Львів, 2018 р.

З 80-літтям вітає ректор ЧНУ Петришин Р.І.
та директор ІППММ Кушнір Р.М., Чернівці, 2017 р.

Святкування 80-річчя
на факультеті математики
та інформатики ЧНУ,
Чернівці, 2017 р.

З учнями на святкуванні 80-річчя, Чернівці, 2017 р.

З учнями на конференції, Чернівці, 2018 р.

На міжнародній науковій конференції, присвяченій 50-річчю факультету математики та інформатики ЧНУ, Чернівці, 2018 р.

Виступ С.Д. Івасишена на святкуванні 50-річчя факультету математики та інформатики ЧНУ

З кафедрою математичної фізики, КПІ

На святкуванні 90-річчя В.В. Крехівського, 2020 р.

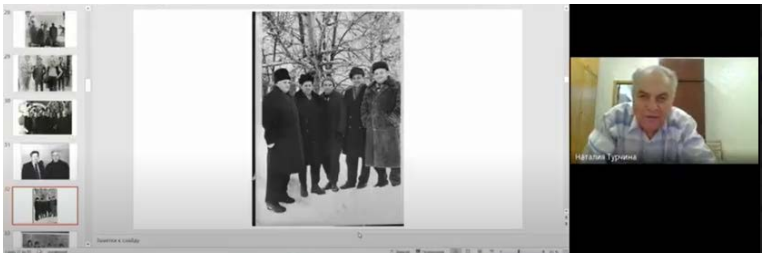

Онлайн-виступ на Міжнародній науковій конференції, присвяченій 100-річчю від дня народження професора С.Д. Ейдельмана, 2020 р.

Онлайн-вечір вшанування пам'яті Степана Дмитровича, 27.05.2021 р.

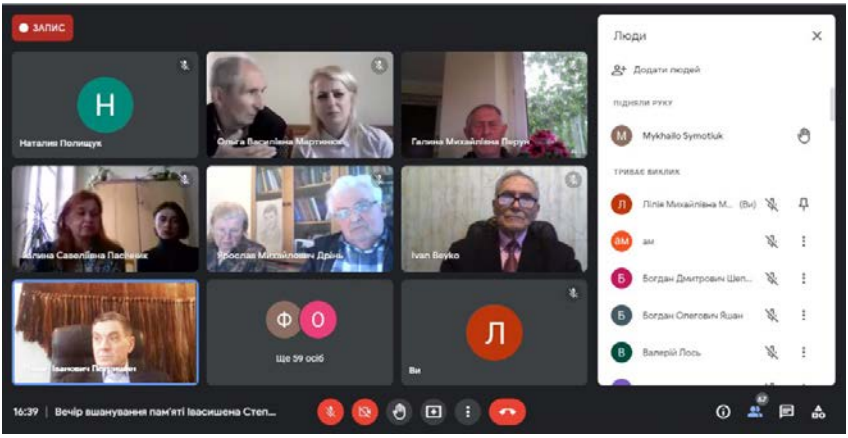

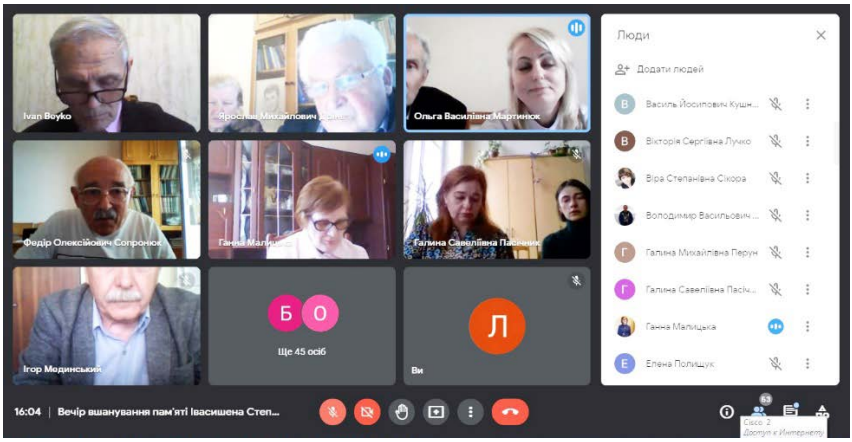

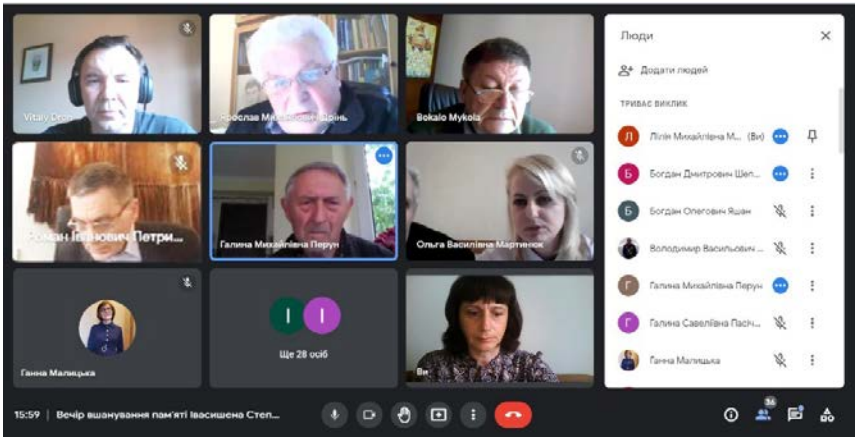

Вшанування пам’яті С.Д. Івасишена, Чернівці, 29.05.2021 р.

Науково-публіцистичне видання

СТЕПАН ДМИТРОВИЧ ІВАСИШЕН:
ФАКТИ І СПОГАДИ

Упорядники:
Л.М. Мельничук, Т.М. Фратавчан, Г.П. Івасюк

Відповідальна за випуск – ***О.В. Мартинюк***

Літературний редактор – ***О.С. Захлюпана***
Комп'ютерна верстка – ***Г.П. Івасюк***
Дизайнер обкладинки **– *А.В. Цвіра***

Підписано до друку 29.11.2022. Формат 60х84/16.
Електронне видання. Умов.-друк. арк. 8,3.
Обл.-вид. арк. 9. Н-014п
Видавництво та друкарня Чернівецького національного університету.
58012, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2.
e-mail: ruta@chnu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 891 від 08.04.2002.

ЧНУ РУТА

ISBN 978-966-423-746-5